

Inspraak- en reactiebundel

**Zienswijzen en reactie op concept-Notitie Reikwijdte en
Detailniveau voor de milieueffectrapportage voor
'KAVELBESLUITEN III EN IV HOLLANDSE KUST (ZUID)'**

Inspraakpunt Bureau Energieprojecten
Postbus 248
2250 AE VOORSCHOTEN
www.bureau-energieprojecten.nl

INHOUDSOPGAVE

WOORD VOORAF.....	1
KENNISGEVING.....	2
MONDELINGE, SCHRIFTELIJKE EN DIGITALE REACTIE EN ZIENSWIJZEN :	
OPZOEKTABEL	
REGISTRATIENUMMER VERSUS REACTIE- EN ZIENSWIJZENUMMER.....	4
ALFABETISCH OVERZICHT ORGANISATIES EN REACTIE / ZIENSWIJZEN.....	5
REACTIENUMMER R014.....	6
ZIENSWIJZENUMMER 0001 TOT EN MET 0034.....	17

Woord vooraf

Van vrijdag 23 december 2016 tot en met donderdag 2 februari 2017 lag de concept-Notitie Reikwijdte en Detailniveau (concept-NRD) ter inzage voor 'KAVELBESLUITEN III EN IV HOLLANDSE KUST (ZUID)'. Een ieder kon naar aanleiding van de concept-NRD een zienswijze inbrengen. Overheden konden een reactie geven.

Waarom dit voornemen?

In het SER energieakkoord dat op 6 september 2013 is gesloten tussen werkgevers, werknemers, natuur- en milieuorganisaties, energiebedrijven, decentrale overheden, het Rijk en vele andere organisaties, is afgesproken dat er windparken op zee voor in totaal 3.450 MW worden aangelegd en het Rijk hier via een gefaseerd tenderproces subsidie beschikbaar voor stelt in de periode 2015 – 2019.

De Wet windenergie op zee maakt het mogelijk dat de minister van Economische Zaken in overeenstemming met de minister van Infrastructuur en Milieu voor elk windpark een kavelbesluit neemt. In een kavelbesluit wordt bepaald waar en onder welke voorwaarden een windpark gebouwd en geëxploiteerd mag worden. De kavels III en IV liggen meer dan 18,5 kilometer uit de kust, in de nabijheid van het daar gerealiseerde windpark Luchterduinen. In een onlangs door het kabinet vastgestelde Rijksstructuurvisie zijn twee extra stroken aangewezen op 10 tot 12 nautische mijl (circa 18,5 tot 22 kilometer) uit de kust, aansluitend aan de al eerder aangewezen windenergiegebieden.

Middels een kennisgeving informeerde EZ het publiek over het voornemen tot dit project. De concept-NRD werd ter inzage gelegd. Hierin is onder andere aangegeven welke aspecten in het MER nader onderzocht worden.

Informatieavonden

Er zijn twee inloopavonden georganiseerd, waar medewerkers van de verschillende betrokken overheden aanwezig waren om vragen te beantwoorden. De inloopavonden vonden plaats op maandag 23 januari van 19.00 uur tot 21.00 uur in Hotel NH Atlantic Den Haag, Deltaplein 200, 2554 EJ Den Haag en op dinsdag 24 januari 2017 van 19.00 uur tot 21.00 uur in De Muze, Wantveld 2, 2202 NS Noordwijk. Men kon hier formeel een zienswijze of reactie geven op de concept-NRD.

Zienswijzen en reactie

Op de concept-NRD zijn binnen de inspraaktermijn in totaal 34 zienswijzen binnengekomen (waarvan 33 uniek) en 1 reactie van overheden. De zienswijzen en reacties zijn integraal opgenomen in deze bundel. U kunt deze inspraak- en reactiebundel downloaden van www.bureau-energieprojecten.nl.

Registratie en verwerking

De ontvangen zienswijzen en reactie zijn geregistreerd. Aan de indieners is een ontvangstbevestiging gezonden met daarin een registratienummer. Met de opzoektabelen op pagina 4 kan bij het ontvangen registratienummer het bijbehorende reactie- of zienswijzennummer worden opgezocht.

Verdere procedure

Ook de Commissie voor de milieueffectrapportage is om advies gevraagd over reikwijdte en detailniveau. De Commissie heeft de ontvangen zienswijzen en reactie bij haar advies betrokken.

Alle zienswijzen en reacties van de betrokken overheden en het advies van de Commissie voor de milieueffectrapportage worden bekeken door de minister van EZ en verwerkt in een definitieve Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD). Daarin wordt vastgelegd welke informatie in het MER opgenomen dient te worden.

Als het MER is afgerond, worden mede op basis daarvan de ontwerpbesluiten voorbereid. Deze ontwerpbesluiten zullen samen met het MER ter inzage worden gelegd. Dit wordt te zijner tijd aangekondigd in onder andere lokale huis-aan-huisbladen en op www.bureau-energieprojecten.nl.

Kennisgeving

Voornemen om een milieueffectenrapport (MER) op te stellen

Van vrijdag 23 december 2016 tot en met donderdag 2 februari 2017 liggen stukken ter inzage voor de milieueffect-rapportages voor het voornemen voor kavelbesluiten III en IV voor windparken op zee in het aangewezen wind-energiegebied Hollandse Kust (zuid) op meer dan 18,5 kilometer uit de kust. Iedereen kan hierop reageren met een zienswijze.

Waarom dit voornemen?

In het SER energieakkoord dat op 6 september 2013 is gesloten tussen werkgevers, werknemers, natuur- en milieuorganisaties, energiebedrijven, decentrale overheden, het Rijk en vele andere organisaties, is afgesproken dat er windparken op zee voor in totaal 3.450 MW worden aangelegd en het Rijk hier via een gefaseerd tenderproces subsidie beschikbaar voor stelt in de periode 2015 – 2019.

De Wet windenergie op zee maakt het mogelijk dat de minister van Economische Zaken in overeenstemming met de minister van Infrastructuur en Milieu voor elk windpark een kavelbesluit neemt.

In een kavelbesluit wordt bepaald waar en onder welke voorwaarden een windpark gebouwd en geëxploiteerd mag worden. De kavels III en IV liggen meer dan 18,5 kilometer uit de kust, in de nabijheid van het daar gerealiseerde windpark Luchterduinen. In een onlangs door het kabinet vastgestelde Rijksstructuurvisie zijn twee extra stroken aangewezen op 10 tot 12 nautische mijl (circa 18,5 tot 22 kilometer) uit de kust, aansluitend aan de al eerder aangewezen windenergiegebieden..

Met deze kennisgeving informeert de minister van Economische Zaken u over het voornemen tot deze MER-beoordelingsplichtige projecten. Daarbij wordt een concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau ter inzage gelegd waarin is aangegeven op welke wijze het milieuonderzoek zal worden uitgevoerd en hoe dit in de MER'en moet worden opgenomen.

Besluitvorming

De kavelbesluiten III en IV windenergiegebied Hollandse Kust (zuid) worden vastgesteld door de minister van Economische Zaken in overeenstemming met de minister van Infrastructuur en Milieu.

Milieueffectrapportage

Met milieueffectrapporten (MER'en) worden (mogelijke) milieueffecten, bijvoorbeeld op leefomgevingskwaliteit (mens), gezondheid, landschap, natuur, bodem en water in beeld gebracht zodat deze effecten een volwaardige rol kunnen spelen bij de besluitvorming.

De MER'en zullen ook een passende beoordeling bevatten om mogelijke gevolgen voor Natura 2000-gebieden in kaart te brengen.

Waar kunt u de stukken inzien?

U kunt de concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau van vrijdag 23 december 2016 tot en met donderdag 2 februari 2017 inzien op www.bureau-energieprojecten.nl en tijdens reguliere openingstijden (op papier) op de volgende locaties:

- Ministerie van Economische Zaken, Bezuidenhoutseweg 73, 2594 AC Den Haag, T (070) 379 89 11;
- Gemeente Rotterdam, Stadswinkel Hoek van Holland, Prins Hendrikstraat 161, 3151 AE Hoek van Holland, T 14 010;
- Gemeente Wassenaar, Johan de Wittstraat 45, 2242 LV Wassenaar, T 14 070;
- Gemeente Katwijk, Koningin Julianalaan 3, 2224 EW Katwijk ZH, T (071) 406 50 00;
- Gemeente Noordwijk, Voorstraat 42, 2201 HW Noordwijk, T (071) 366 00 00;
- Gemeente Zandvoort, Swaluëstraat 2, 2042 KB Zandvoort, T 14 023 of (023) 574 01 00;
- Gemeente Bloemendaal, Bloemendaalseweg 158, 2051 GJ Overveen, T 14 023;
- Gemeente Velsen, Dudokplein 1, 1971 EN IJmuiden, T 14 0255.

Informatiemarkt

De ministers van Economische Zaken en van Infrastructuur en Milieu organiseren inloopavonden. U bent van harte welkom om daar vragen te stellen en informatie te krijgen over het project en de procedure.

Deze inloopavonden worden gehouden op:

- maandag 23 januari 2017 van 19.00 uur tot 21.00 uur bij Hotel NH Atlantic Den Haag, Deltaplein 200, 2554 EJ Den Haag;
- dinsdag 24 januari 2017 van 19.00 uur tot 21.00 uur bij De Muze, Wantveld 2, 2202 NS Noordwijk.

Van 19.00 uur tot 21.00 uur is de zaal open en heeft u de mogelijkheid om de informatiemarkt te bezoeken en vragen te stellen aan de aanwezige medewerkers van de overheid. U kunt vrij in- en uitlopen en op ieder moment met de diverse medewerkers spreken. U hoeft zich niet van tevoren aan te melden.

U kunt uw mening geven

In uw zienswijze kunt u ingaan op het voornemen, met inbegrip van alle onderdelen van de concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau. U kunt hierbij denken aan:

- Ontbreken er zaken in het voorgestelde milieuonderzoek? Zo ja, welke?
- Is de voorgestelde onderzoeksaanpak van het milieuonderzoek juist? Zo nee, wat zou er anders moeten en waarom?

Hoe kunt u reageren?

U kunt vanaf vrijdag 23 december 2016 tot en met donderdag 2 februari 2017 reageren. Wij ontvangen uw zienswijze bij voorkeur digitaal.

Dat kan via www.bureau-energieprojecten.nl onder 'kavelbesluiten III en IV Hollandse Kust (zuid)'. U kunt niet reageren via e-mail.

U kunt per post reageren: Bureau Energieprojecten, Inspraakpunt kavelbesluiten III en IV Hollandse Kust (zuid), Postbus 248, 2250 AE Voorschoten.

Wilt u uw brief ondertekenen en uw adres noemen? Dan kunnen wij in een later stadium contact met u opnemen. Wilt u uw zienswijze mondeling geven? Dat kan tijdens een inloopavond of via Bureau Energieprojecten, op werkdagen van 9.00 uur tot 12.00 uur, T (070) 379 89 79.

Wat gebeurt er nog meer?

Met het oog op de kavelbesluiten III en IV heeft de minister van Economische Zaken onlangs voorbereidingsbesluiten genomen. Op 16 december 2016 zijn ook de definitieve kavelbesluiten I en II Hollandse Kust (zuid) ter inzage gelegd. Hiervoor is een aparte kennisgeving gepubliceerd.

Wat gebeurt hierna?

De concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau wordt ook voorgelegd aan de adviseurs met een wettelijke taak. De Commissie voor de milieueffect-rapportage zal in de gelegenheid worden gesteld advies uit te brengen. Alle zienswijzen, reacties en adviezen worden bekeken door de minister en betrokken in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau. Mede op basis van deze notitie worden de MER'en opgesteld.

Als de MER'en zijn afgerond, worden mede op basis daarvan de toegestane windparken voorbereid en ontwerp-kavelbesluiten III en IV opgesteld.

De MER'en zullen samen met de ontwerp-kavelbesluiten III en IV ter inzage worden gelegd. Hierop kan iedereen dan reageren. Dit wordt te zijner tijd aangekondigd in onder andere de Staatscourant, huis-aan-huisbladen en op www.bureau-energieprojecten.nl.

Meer informatie

Uitgebreide informatie vindt u op www.bureau-energieprojecten.nl.

Heeft u na het bezoeken van de website nog vragen? Dan kunt u bellen met Bureau Energieprojecten, T (070) 379 89 79.

Opzoektabel mondelinge, schriftelijke en digitale reactie en zienswijzen

In onderstaande tabel kunt u met het registratienummer het nummer van de reactie of zienswijze opzoeken. De reactie is van pagina 6 opgenomen. De zienswijzen vindt u vanaf pagina 17.

Zienswijzen en reactie op de concept-Notitie Reikwijdte en Detailniveau voor de milieueffectrapportage voor 'KAVELBESLUITEN III EN IV HOLLANDSE KUST (ZUID)'

Registratienummer	Zienswijzenummer	Reactienummer
c21-SN-0001	0001	
c21-SN-0002	0002	
c21-SN-0003	0003 (+ 1 identiek)	
c21-SN-0004	0004	
c21-SN-0005	0005	
c21-SN-0006	0006	
c21-SN-0007	0007	
c21-SN-0008	0008	
c21-SN-0009	0009	
c21-SN-0010	0010	
c21-SN-0011	0011	
c21-SN-0012	0012	
c21-SN-0013	0013	
c21-SN-0014		R014
c21-SN-0015	0015	
c21-SN-0016	0016	
c21-SN-0017	0017	
c21-SN-0018	0018	
c21-SN-0019	0019	
c21-SN-0020	0020	
c21-SN-0021	0021	
c21-SN-0022	0022	
c21-SN-0023	0023	
c21-SN-0024	0024	
c21-SN-0025	0025	
c21-SN-0026	0026	
c21-SN-0027	0027	
c21-SN-0028	0028	
c21-SN-0029	0029	
c21-SN-0030	0030	
c21-SN-0031	0031	
c21-SN-0032	0032	
c21-SN-0033	0033	
c21-SN-0034	0034	

Alfabetisch overzicht organisaties en reactie / zienswijzen

Zienswijzen en reactie op de concept-Notitie Reikwijdte en Detailniveau voor de milieueffectrapportage voor 'KAVELBESLUITEN III EN IV HOLLANDSE KUST (ZUID)'

Zienswijze- / reactienummer	Organisatie
0006	(Federaal) directoraat-generaal Leefmilieu, BRUSSEL
0025	Bestuur PvdA Noordwijk, NOORDWIJK ZH
0032	BOMO III, LEUSDEN
0031	BOMO III, LEUSDEN
0027	Clusius C.V., ROTTERDAM
R014	Commissie Loosduinen, DEN HAAG
0021	D66 Noordwijk, NOORDWIJK ZH
0008	Dorpsraad Bergen aan Zee (DBaZ), BERGEN AAN ZEE
0034	Hotels van Oranje, NOORDWIJK ZH
0033	Hotels van Oranje, NOORDWIJK ZH
0019	Katwijkse Ondernemers Vereniging /KOV, RIJNSBURG, mede namens de ondernemers die de KOV vertegenwoordigt
0029	KUST strandhuisjes, KATWIJK ZH
0030	Logeren aan Zee, KATWIJK ZH, mede namens Het Wantveld
0026	Nederlandse WindEnergie Associatie, UTRECHT
0018	NOGEPA, 'S-GRAVENHAGE
0020	PUUR NOORDWIJK, NOORDWIJK ZH
0009	Stichting Verplaats Windmolens Hollandse Kust, NOORDWIJK ZH
0015	Stichting Vrije Horizon, ZANDVOORT, mede namens Strandpachtersvereniging Zandvoort; Bewonersplatform Leefbare Kust; Stichting Verplaats Windmolens Noordwijk
0028	Visrestaurant / Strandpaviljoen KW106, KATWIJK ZH
0023	Wijkvereniging de Vogelwijk, 'S-GRAVENHAGE
0022	Wijkvereniging wijkberaad Bohemen Waldeck Kijkduin, 'S-GRAVENHAGE, mede namens SBK Kijkduin

Reactie R014

Verzonden: Woensdag 1 februari 2017 12:50

Onderwerp: Zienswijzeformulier

Wind op Zee - kavels III en IV Hollandse Kust (zuid) - concept-Notitie Reikwijdte en Detailniveau

Aanspreekvorm:

Aanspreektitel:

Achternaam:

Voorvoegsel(s):

Voorletters:

Straat: Kleine Keizer

Huisnummer: 3

Postcode: 2553 CV

Woonplaats: DEN HAAG

Telefoonnummer:

E-mailadres: commissieloosduinen@denhaag.nl

Als: Organisatie

Organisatie: Commissie Loosduinen

Mede namens: Commissie Loosduinen

Staan er naar uw mening onjuistheden in de ontwerp-notitie?

neen

Zijn er grote zaken/belangen over het hoofd gezien?

de vleermuizenproblematiek en de horizonvervuiling

Wordt u geraakt in uw belang? Zo ja, kunt u dat toelichten?

niet persoonlijk, maar namens de bewoners van Loosduinen in het bijzonder van Kijkduin

Reactie

Bureau Energieprojecten
Inspraakpunt Kavelbesluiten 3 en 4
Hollandse Kust (Zuid)
Postbus 248
2250 AE Voorschoten

Uw brief van

Uw kenmerk

Ons kenmerk

17-15uit

Aantal bijlagen

-

Datum

1 Februari 2017

Onderwerp Kavelbesluiten 3 en 4

Geachte Mevrouw of Meneer,

Wij hebben kennisgenomen van Uw concept "Notitie Reikwijdte en Detailniveau Kavelbesluiten 3 en 4 Hollandse Kust (Zuid).

In de nationale visie Kust (2013) wordt o.a. aangegeven dat de kust niet alleen ecologische kwaliteiten herbergt, maar ook een grootschalige door de mens beleefbare landschappelijke kwaliteit. De eigenschap in grote delen van de kustzone om onbelemmerd de horizon te kunnen zien, is elders in Nederland vrijwel afwezig. Aldus vormt dit een grote maatschappelijke kwaliteit. Vele mensen genieten van de leegte en duisternis, van de elementen van water, wind, storm en zon, de getijden en dat gedurende alle seizoenen. De kust is de grootste vrij toegankelijke ruimte van ons land.

Wanneer wij daarnaast de noodzaak zien van het ontwikkelen van duurzame energie, waaronder de realisering van windmolenparken in zee, dan wordt meteen duidelijk dat het laatste met de grootst mogelijke zorgvuldigheid zal moeten geschieden.

Integraal denken en een uiteindelijk zo efficiënt mogelijk gebruik van de ruimte in zee moeten daarbij de prioriteit krijgen boven overwegingen van zuiver financiële aard.

In dat kader is het jammer te moeten constateren dat er geen sprake is van een integrale aanpak bij de ontwikkeling van de opgave om 2100 MW te installeren bij de Hollandse Kust en dat vermogen aan land te brengen.

Het alternatief van IJmuiden Ver wordt niet in beeld gebracht naast de locatie Hollandse Kust Zuid. Ook alternatieven voor de locaties binnen de 12 mijlszone, liggend buiten die zone, zijn niet aangegeven en beschreven.

Vanwege de zichtbaarheid en andere mogelijke effecten op de beleving van de kust en de kust economie zijn wij zeer terughoudend t.a.v. de realisering van grootschalige windparken binnen de 12 mijlszone. Het is een "Nee tenzij"!

Vanuit deze overwegingen zijn wij van mening dat de mogelijke effecten daarvan reeds nu helder gemaakt moeten worden en in de voorliggende conceptnotitie moeten worden meegenomen.

De keuze om 1400 MW vanuit Hollandse Kust 1,2,3 en 4 op de hoogspanningsstations Maasvlakte dan wel Wateringen aan te sluiten is niet noodzakelijk en doelmatig. Dit brengt extra kosten met zich mee vanwege de benodigde aanpassing van deze hoogspanningsstations. Zij kunnen anders immers geen vier velden accommoderen. Het nieuw gebouwde hoogspanningsstation Beverwijk is daarvoor wel geschikt. Dit komt in het concept onvoldoende naar voren.

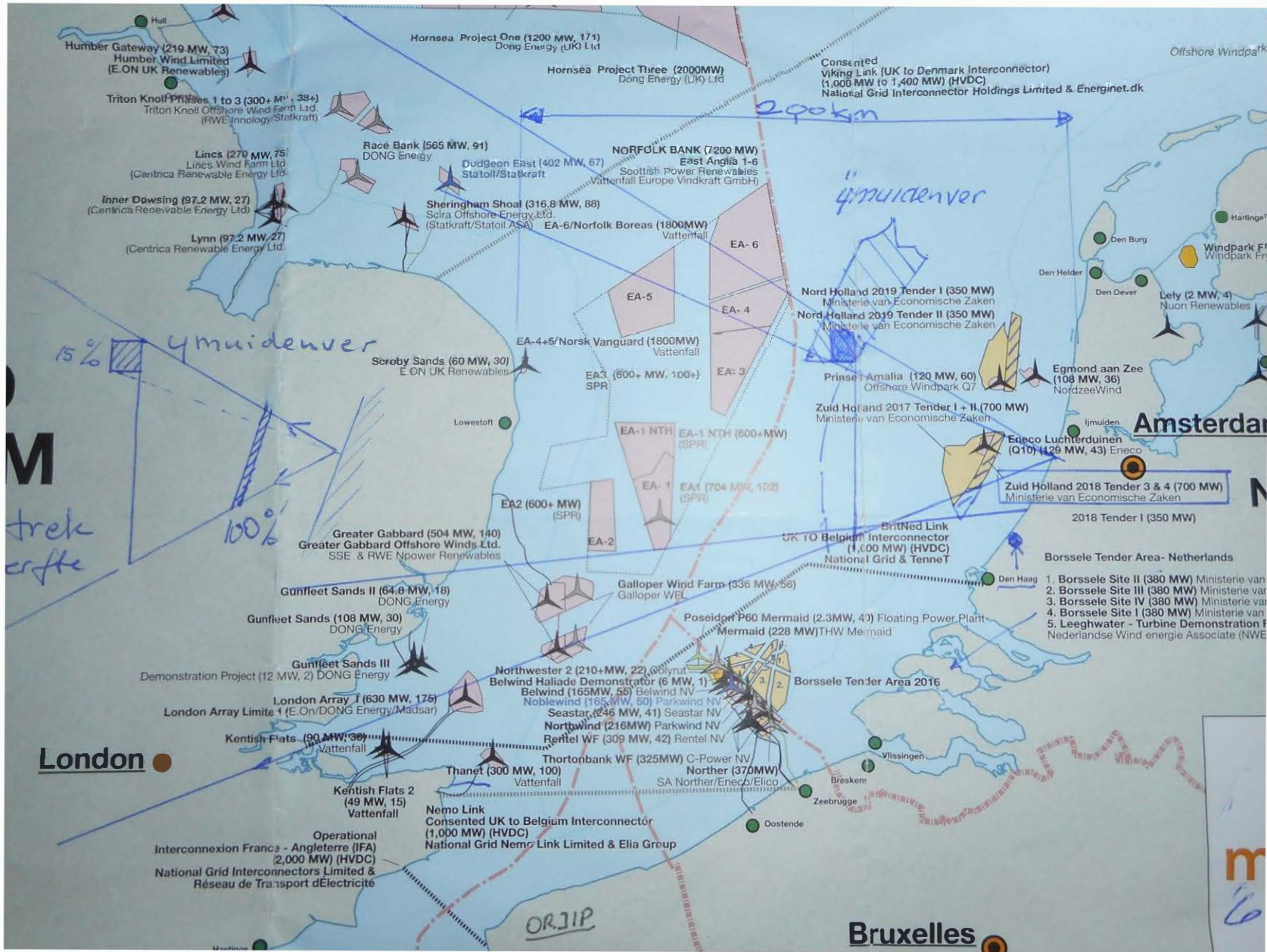
De keuze om een systeem te bouwen op basis van de capaciteit van een 220 kV kabel welke 350 MW kan transporteren zou even goed tot een transformatorstation van 1050 MW bij Zuid en een transformatorstation van 1050 MW bij H.K. Noord kunnen leiden. E.e.a. zou dan een besparing van een kostbaar transformatorstation van 700 MW betekenen. De doelmatigheid en de kosteneffectiviteit van de twee transformatorstations bij H.K. Zuid moeten diepgaander worden onderbouwd.

Het is meer dan jammer te moeten constateren dat slechts economische motieven, lagere kosten, ertoe geleid hebben om terug te komen op het aanvankelijke besluit om buiten de 12 mijlszone te blijven. Het blijkt niet alleen technisch mogelijk, maar ook economisch rendabel te zijn om ver uit de kust een windpark te ontwikkelen. Zie het Deense Dong Energy en hun project op 120 km voor de kust van Yorkshire. Wij verwijzen hierbij naar de site Stichting Vrije Horizon.nl m.b.t. IJmuiden ver.

Ik voeg een extra brief toe betreffende de vleermuisproblematiek, waarbij wordt opgemerkt hoe de trek van de vleermuis verloopt in relatie tot het plaatsen van de windmolens. Op het bijgevoegde kaartje wordt nog eens verduidelijkt hoe dit traject verloopt en wordt tevens aangegeven dat het ook op een andere manier kan met minder schade voor de fauna.

Hoogachtend,
namens de Commissie Loosduinen,

Voorzitter

Zienswijze NDR HKZ III en IV digitaal ingestuurd

Vleermuizen

Op blz 49/50 is beschreven dat er nog een grote leemte in kennis bestaat over de mitigatie van de vleermuizen over de Noordzee. Ook de kennis omtrent het gedrag van de vleermuizen bij windturbines op zee staat nog in de kinderschoenen. In het KEC zijn de effectberekeningen over de vleermuis daarom door experts gebaseerd op indicatieve schattingen. Hierbij worden m.i. echter grote denkfouten gemaakt.

Ik wil in de NDR opgenomen hebben dat er een onnodig risico bestaat bij de locatiekeuze. Dat het voornemen om een windpark te realiseren in een langgerekte strook in de 10-12 Nm zone voor de Hollandse Kust het ecologische effect heeft dat hierdoor de vleermuistrek over zee ernstiger wordt bedreigd, dan wanneer het windpark in de vorm van een compacte vierhoek bij Ijmuidenver wordt gerealiseerd. Ik verwijs naar de argumenten van Stichting Vrije horizon dat Ijmuidenver een financieel haalbaar alternatieve locatie is.

De Ruige Dwerg Vleermuis maakt in de late zomer vanuit de duinstreek zoals Meijendael een oversteek naar Engeland, en keert in de lente terug. Door het 33 km lang gerekte windpark in de 10-12 Nm zone, staat er een hek en moet elke vleermuis er 100% door heen. Bij een compact vierkant windpark van 11 km verder in zee is die kans slechts 15%.

De mitigatie van de vleermuis over zee was tot voorkort helaas onbekend. In deze NDR en in de MER van HKZ I en II wordt gesproken over een leemte in kennis en noodzaak tot verder onderzoek en monitoring. Op basis van eerste onderzoeken is er een vergunningsvoorschrift voor HKZ I en II opgenomen dat de windturbines na zonsondergang worden afgeschakeld in de periode half augustus tot eind september indien de windsterkte kleiner is dan 5 m/s (<4 Bft). Dat kaderbesluit, wat financieel nadelig is voor de operator, zegt genoeg over de zwaarte van het probleem.

Een voorschrift om het windpark ook bij terugkeer in de lente stil te leggen ontbreekt echter nog. Bij de Raad van State zal dat tot verbazing kunnen leiden. De gekozen waarde van 5 m/s is geen harde garantie omdat vleermuizen tot 5 Bft werden aangetroffen. Voorschriften zijn eenvoudig aan te scherpen zonder tijdsvertraging van de bouw, maar het feit dat het ecologisch mogelijk betere alternatief Ijmuidenver niet onderzocht is en niet werd gedocumenteerd in de MER HKZ I en II kan tot langdurig uitstel bij de Raad van State leiden. In deze NDR/MER moet alternatief nu dus wel onderzocht worden.

In de MER rapportage HKZ I en II is beschreven dat vleermuizen inwendige bloedingen kunnen krijgen door de plotselinge drukdaling achter de turbinebladen. Vogels blijken daarvan veel minder last van hebben. ECN gaat eendaags onderzoek doen hoe de vleermuizen sterfte bij de turbines voorkomen kan worden. Ik vind het opmerkelijk dat de Commissie MER deze milieueffecten wel wil afwegen tegen de extra kosten voor verder op zee gelegen gebieden, terwijl vertegenwoordigers van Greenpeace en Natuur en Milieu bij de hoorzitting op 13 oktober 2016 de tweede kamerleden slechts aanspoorden tot haast en met geen woord reppen over deze mogelijke vleermuissterfte

Op blz. 49 wordt gesproken over een voorbeeld van mitigerende maatregelen door het stellen van eisen aan de windturbines waardoor vogels en vleermuizen minder snel in aanvaring kunnen komen met de wieken. Ik juich dit zeer toe. Graag deze zin aanvullen met de

opmerking dat er in het windpark als voorbeeld ook detectiesystemen geïnstalleerd kunnen worden om tijdig vogeltrek of vleermuistrek waar te nemen en de turbines daarop af te schakelen. Daarnaast zou als voorbeeld ook een afschrikstelsel op de turbine geïnstalleerd kunnen worden.

Op blz. 50 paragraaf 5.4 is de leemte in kennis summier beschreven. Hier zou het Wozep ecologisch onderzoeksprogramma, dat de komende jaren wordt uitgevoerd, moeten worden genoemd.

In paragraaf 5.5 wordt in Evaluatie en Monitoring ook niet gesproken over het Wozep waarbij het rijk de hele verantwoordelijkheid naar zich heeft toegetrokken, en de windpark exploitanten ontlast van hun eigen verantwoordelijkheid om ecologische schade te beperken, continue te verlagen en te streven naar excellentie in operatie. Het is volslagen onduidelijk hoe nieuwe onderzoeksresultaten vertaald worden in aanvullende eisen aan de bestaande windparken en hoe de financiële gevolgen worden afgehandeld. Er dient gelijk bij nucleaire installaties gebruikelijk is een periodieke herbeoordeling op ecologische effecten plaats te vinden, zodat de stand der techniek in de bescherming van de milieu en ecologie gewaarborgd wordt

In het reactiedocument van de Rijksstructuurvisie Windenergie op Zee Aanvulling gebied Hollandse Kust die inmiddels is vastgesteld, is mijn zienswijze 79.2 door het rijk samengevat tot:

Geeft aan, dat het ontwerpbesluit strijdig is met de Flora- en faunawet (art. 9) en Wet windenergie op zee (art. 6) i.r.t. het opzettelijk doden en verwonden van de ruige dwergvleermuis. Dit vergt verplaatsing naar IJmuiden Ver i.p.v. mitigerende maatregelen om effecten uit te kunnen sluiten.

Het rijks antwoord met mijn Reactie in Hoofdletters is:

De Flora- en faunawet wordt hier onjuist geïnterpreteerd. Zie ook de regeling van de ontheffing in deze wet. Er is geen informatie voorhanden waaruit blijkt dat het voorkomen van vleermuizen

Onderscheidend is voor de verschillende windenergiegebieden.

DAAR BEN IK HET DUS NIET MEE EENS. UIT EEN EENVOUDIG KAARTJE BLIJKT AL DAT DE KANS OP DOORTOCHT VOOR COMPACTE IJMUIDENVER VEEL KLEINER IS, UITGAANDE VAN EEN RADOM RECHTE OVERSTEEK.

Wel is bekend dat het overgrote deel van vleermuizen op de Noordzee behoort tot de ruige dwergvleermuis. Deze soort migreert van Nederland richting het Verenigd Koninkrijk en vice versa.

INDERDAAD, vice versa. EN WAAROM DAN GEEN VOORSCHRIFT IN DE LENTE ? OMDAT ONDERZOEKERS ZE NIET HEBBEN GEMETEN.

De verwachting is, dat de locatie van de windparken daarom niet uit maakt wat betreft het aantal aanvaringsslachtoffers. De aanname van 1 aanvaringsslachtoffer per turbine is gebaseerd op studies op

land. Daarmee is het de best beschikbare kennis die er op dit moment is. ER ZOU IN DE KOMENDE LENTE EEN MEGA TELLING MOETEN PLAATS VINDEN, MET INSCHAKELING MARINE EN ENGELSE OVERHEID. OOK OP VEERBOTEN TUSSEN NED en ENGELAND PERMANENT BAT DETECTIE APPARATUUR INSTALEREN. ONDERZOEK STAAT NU NOG IN KINDERSCHOENEN. EEN NOODPLAN IS NODIG OF VERPLAATSEN NAAR IJMUIDENVER.

Vleermuisaanvaringen met windturbines zijn niet redelijkerwijs te voorkomen met de voorgesteld mitigerende maatregel en daarom is hierop een toetsing gedaan aan de Ffwet en de Wet Woz in het kavelbesluit, en is er onderbouwd dat de vleermuispopulaties de negatieve effecten kunnen opvangen.

ONEENS, TE KORT SCHIETENDE VOORSCHRIFTEN.
 EN WAAROM GEEN VOORSCHRIFT IN DE LENTE? OMDAT ONDERZOEKERS ZE NIET HEBBEN GEMETEN, OMDAT ZE NIET IN ENGELAND ZIJN GEWEEST ! WANT ZE KOMEN NATUURLIJK WEL VERSPREID TERUG IN NEDERLAND.

Ten aanzien van het onderzoek en de relatie naar de windsnelheid wil ik het volgende opmerken: Vleermuizen hebben geen windmeter op zak. Het zijn dieren met een geweldig inzicht in de weersvoorspelling. Vergelijk het met een oude Scheveningse visser. Die ging toch ook de zee niet op basis van de lokale windsnelheid. Die keek toch op de barometer om te zien of er slecht weer aan kwam. En die keek toch naar de wolken. De kennis van de huidige weersvoorspellingsmodellen zit als het ware in de vleermuis. Zijn doel is of hij de overkant haalt. Het onderzoek moet gebaseerd zijn op de analyse van de weersvoorspelling i.p.v. te simpele correlatie naar een windmeter. Naast vleermuis experts en biologen moet er een weersdeskundige bij het onderzoek betrokken worden.

Dat geldt ook voor het voorschrift de windturbines na zonsondergang worden afgeschakeld in de periode half augustus tot eind september indien de windsterkte kleiner is dan 5 m/s. Er dient daarnaast een doelstellend voorschrift te zijn om bij verwachte of gedetecteerde vleermuistrek de turbines af te schakelen. Dat hebben de Belgen. Het systeem daarvoor moet o.a. inhouden dat vanuit de UK gemeld wordt wanneer zij daar in Engeland de vleermuistrek waarnemen. Overal zullen er dus meer batdetectors bemand moeten worden.

Overige opmerkingen

In vergelijking met de NDR HKZ I en II is er in figuur 3.6 is een nieuw “gebied bijzondere ecologische waarden” aangegeven. Graag in de tekst nadere uitleg geven wat deze ecologische “kustzee” voor een juridische waarde heeft. Wordt hier mee bedoeld dat in dit gebied de foeragerende vleermuizen bescherming behoeven? Graag in de tekst en afbeeldingen de vleermuis explicieter opnemen.

Daarnaast is in figuur 3.6 het gebied van de vogelrichtlijn niet meer zichtbaar vanuit de in de legenda aangegeven schuine arcering, maar nog wel als licht blauw.

Op blz 24 wordt onder bodemopbouw en bathymetrie nog hetzelfde geschreven als in NDR HKZ I en II, nl. op een relatief weinig veranderende en vlakke bodem, terwijl uit uw recente onderzoeken is gebleken dat de bodem bestaat uit zich weliswaar langzaam verplaatsende flinke zandbanken en zandgolven. **K** zou hier nu vlakke bodem maar weglaten.

Op blz 29 wordt aangegeven dat het oppervlak van HKZ III (slechts) **30** km² is.

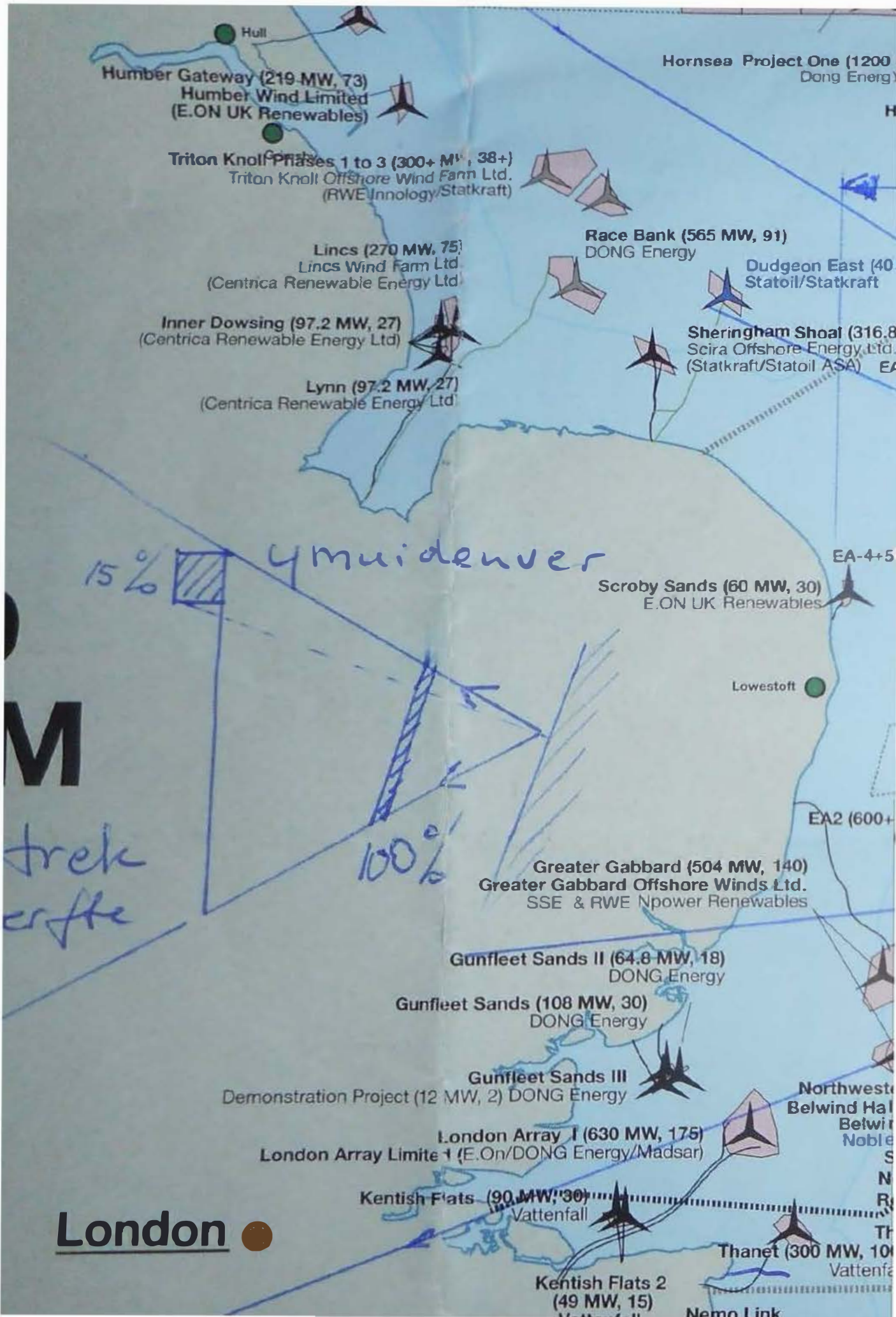
Verzoek in tabel op blz 35 ook de vleermuis te noemen naast vogels. Het probleem van het langgerekte windpark III en IV is juist de barrière werking, waarbij een compacter park van gelijk oppervlak maar met kleinere omtrek minder slachtoffers zal maken onder de ruige dwerg vleermuis tijdens de trek over zee. Zo is de combinatie vogel en vleermuis in tabel 5.1 ook opgenomen.

Verzoek om op blz **40** vleermuizen toe te voegen in de alinea Gebiedsbescherming in de zin effecten op vogels en zeezoogdieren.

Op blz 43 onder Landschap een vijfde factor toevoegen, nl. de hoogte van de waarnemer boven NAP. Er is verschil in zichtbaarheid vanaf het strand, boulevard of vanuit een hotelkamer.

In paragraaf 5.2.2 Toetsing Ecologische Effecten ontbreekt de vleermuis ! Ook hier op blz 46 vogels en vleermuizen noemen, of een aparte alinea opnemen.

Aanvulling

London ●

M

trek
erfte

Ymuidenver

15%

100%

Hull

Humber Gateway (219 MW, 73)
Humber Wind Limited
(E.ON UK Renewables)

Triton Knoll Phases 1 to 3 (300+ MW, 38+)
Triton Knoll Offshore Wind Farm Ltd.
(RWE Innology/Statkraft)

Lincs (270 MW, 75)
Lincs Wind Farm Ltd.
(Centrica Renewable Energy Ltd)

Inner Dowsing (97.2 MW, 27)
(Centrica Renewable Energy Ltd)

Lynn (97.2 MW, 27)
(Centrica Renewable Energy Ltd)

Race Bank (565 MW, 91)
DONG Energy

Dudgeon East (40)
Statoil/Statkraft

Sheringham Shoal (316.8)
Scira Offshore Energy Ltd.
(Statkraft/Statoil ASA)

EA-4+5

Scroby Sands (60 MW, 30)
E.ON UK Renewables

Lowestoft

EA2 (600+)

Greater Gabbard (504 MW, 140)
Greater Gabbard Offshore Winds Ltd.
SSE & RWE Npower Renewables

Gunfleet Sands II (64.8 MW, 18)
DONG Energy

Gunfleet Sands (108 MW, 30)
DONG Energy

Gunfleet Sands III
Demonstration Project (12 MW, 2) DONG Energy

London Array I (630 MW, 175)
London Array Limited (E.ON/DONG Energy/Madsar)

Kentish Flats (90 MW, 30)
Vattenfall

Northwest
Belwind Hal
Belwin
Noble
S
N
R
Th

Thanet (300 MW, 10)
Vattenfall

Kentish Flats 2
(49 MW, 15)
Vattenfall

Nemo Link

Aanvulling 2

Ik maak wederom bezwaar tegen de aanname in de KEC dat er slechts 1 vleermuis per windturbine wordt gedood. In uw reactie op deze zienswijze in de structuurvisie stelt u:

“De aanname van 1 aanvaringslachtoffer per turbine is gebaseerd op studies op land. Daarmee is het de best beschikbare kennis die er op dit moment is”. Nu is uit recent onderzoek gebleken dat veel windturbines op land meer dan 10 aanvaringslachtoffers veroorzaken. Deze multi mortality events (MME) zijn op het internet eenvoudig te vinden, en behoren daarom bij de best beschikbare kennis.

De aanname van 1 slachtoffer is niet conservatief, en moet in de KEC tenminste tienmaal groter worden aangenomen.

Ik verwijst naar een artikel in juni 2016 in het tijdschrift Scientific American waarin meer dan 1180 MME worden gerapporteerd.

<https://www.scientificamerican.com/article/bat-killings-by-wind-energy-turbines-continue/>

Bat Killings by Wind Energy Turbines Continue

Industry plan to reduce deadly effects of blades may not be enough, some scientists say

A [research review](#) published in January 2016 of this year found that wind turbines are, by far, the largest cause of mass bat mortality around the world.

<http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/mam.12064/abstract>

Multiple mortality events in bats: a global review

We compiled a database of MMEs, defined as cases in which ≥ 10 dead bats were counted or estimated at a specific location within a maximum timescale of a year, and more typically within a few days or a season. We tabulated 1180 MMEs within nine categories.

Uitgaande van deze grotere kans op slachtoffers is verplaatsing naar IJmuidenver een goed besluit vanuit het voorzorgsprincipe.

Zienswijzen 0001 tot en met 0034

Verzonden: Maandag 23 januari 2017 16:17

Onderwerp: Zienswijzeformulier

Wind op Zee - kavels III en IV Hollandse Kust (zuid) - concept-Notitie Reikwijdte en Detailniveau

Aanspreekvorm:

Aanspreektitel:

Achternaam:

Voorvoegsel(s):

Voorletters:

Straat:

Huisnummer:

Postcode:

Woonplaats:

Telefoonnummer:

E-mailadres:

Als: Particulier

Staan er naar uw mening onjuistheden in de ontwerp-notitie?

Vast wel, maar ik heb niet de behoefte omdat te bestuderen!

Zijn er grote zaken/belangen over het hoofd gezien?

Windmolens op zee zijn achterhaalde techniek, veel en veel te kostbaar en in onderhoud ondingen!

Wordt u geraakt in uw belang? Zo ja, kunt u dat toelichten?

Het definitief verdwijnen van de "einder" wordt onvoldoende meegewogen. Egmond aan Zee is al zeer zwaar belast met 2 windmolenparken.

Zijn er andere zaken die u naar voren wilt brengen?

Helaas realiseren burgers die NIET aan zee wonen de impact van deze besluiten op het eindeloze vrije gevoel als je uitkijkt over de Noordzee. Natuurlijk is dat geen probleem als je hier een paar weken op vakantie bent, maar ik kijk al 10 jaar lang 365 dagen per jaar uit op die geldverslindende molens!

Reactie

Verzonden: Dinsdag 24 januari 2017 18:11

Onderwerp: Zienswijzeformulier

Wind op Zee - kavels III en IV Hollandse Kust (zuid) - concept-Notitie Reikwijdte en Detailniveau

Aanspreekvorm:

Aanspreektitel:

Achternaam:

Voorvoegsel(s):

Voorletters:

Straat:

Huisnummer:

Postcode:

Woonplaats:

Telefoonnummer:

E-mailadres:

Als: Particulier

Staan er naar uw mening onjuistheden in de ontwerp-notitie?

Geen onjuistheden. Wel wordt m.i. gewerkt met incomplete gegevens.

Gesteld wordt dat IJmuiden Ver veel duurder is dan het plaatsen van windmolens in de kavels III en IV. Is dit zo?

Ik vraag me af er gewerkt is met de meest recente gegevens wat betreft de opbrengst van IJmuiden Ver

(verder op zee geeft meer windkracht).

Ook is nog onduidelijk of de opbrengst in de kavels III en IV niet lager zal zijn, doordat deze ten oosten liggen van de kavels I en II. Deze berekeningen moeten nog gemaakt worden.

Zijn er grote zaken/belangen over het hoofd gezien?

Een lagere opbrengst per windmolen, doordat er verlies is door het plaatsen achter de kavels I en II, leidt tot vermeerdering van windmolens, zodat de totale opbrengst gelijk zal zijn.

Wordt u geraakt in uw belang? Zo ja, kunt u dat toelichten?

Ons belang is het uitzicht vanuit onze woning. Plaatsing vanaf 22,2 km voor de kust voor Katwijk geeft al aantasting van een vrije horizon. Door het plaatsen van de windparken dichterbij de kust geeft nog meer een verstoring van het uitzicht.

Zijn er andere zaken die u naar voren wilt brengen?

Indien er gekozen wordt voor plaatsing tot 18,5 km heeft de voorkeur: liever hoge molens en minder, dan lage en meer. Meer molens zorgt voor een geslotener beeld.

Reactie

Verzonden: Woensdag 25 januari 2017 15:01

Onderwerp: Zienswijzeformulier

Wind op Zee - kavels III en IV Hollandse Kust (zuid) - concept-Notitie Reikwijdte en Detailniveau

Aanspreekvorm:

Aanspreektitel:

Achternaam:

Voorvoegsel(s):

Voorletters:

Straat:

Huisnummer:

Postcode:

Woonplaats:

Telefoonnummer:

E-mailadres:

Als: Particulier

Mede namens:

Staan er naar uw mening onjuistheden in de ontwerp-notitie?

Wellicht geen onjuistheden, maar wel onvolledigheden.

Zijn er grote zaken/belangen over het hoofd gezien?

Mijn persoonlijke belangen en de belangen van de kustbewoners van het betreffende gebied worden volledig over het hoofd gezien. In de hele notitie komt het begrip bewoner niet voor. Er wordt alleen zeer beperkt gesproken over het mogelijke effect op het toerisme, maar wat het effect is op de bewoners van het drukst bewoonde gebied van Nederland langs de Noordzee is, daar gaat men volledig aan voorbij. Wij zijn het die tegen een hek van Euromasten en IJffeltorens aan mogen gaan kijken. Weg vergezichten en dat permanent. Er worden zelfs hogere masten in meegenomen, dan bij het beperkte veld voor de kust van Noordwijk. Die komen dan ook nog eens dichterbij te liggen.

Daarnaast:

- IJmuiden Ver is afgewezen, omdat dat duurder zou zijn dan dit plan. Er moeten echter nog windberekeningen gemaakt worden. Nu is dus nog niet bekend wat de opbrengt van de kavels wordt. Het verschil met IJmuiden Ver is waarschijnlijk aanmerkelijk kleiner dan nu berekend is.
- Het is nog onduidelijk hoe hoog de tiphoogte van de turbines wordt (bandbreedte 167 – 251 meter.)
- het is nog onzeker hoeveel windmolens er komen.
- door de breedte van het windpark bepalen de molens de gehele horizon voor onze kust.

Wordt u geraakt in uw belang? Zo ja, kunt u dat toelichten?

Ik heb ons appartement een aantal jaren geleden gekocht met volledig vrij uitzicht op zee. Dat vrije uitzicht gaat er volledig aan. Dit zal een sterke daling van de waarde van ons appartement tot gevolg hebben. Daar wordt volledig aan voorbij gegaan.

Zijn er andere zaken die u naar voren wilt brengen?

Ja, minister Kamp heeft erkend dat er inmiddels zo'n € 12 miljard is bespaard op de aanleg van de windmolenparken op zee. IJmuiden Ver is een geweldig alternatief. Dit is al een

aangewezen gebied, is zeer ruim, er kunnen grote masten komen te staan die niemand ziet ecetera. Het is schandalig dat geen enkel parlementslid of bewindvoerder naar de bijeenkomst in Den Haag is gekomen van de kustgemeenten, waarbij betaalbare alternatieven aan zijn gedragen. Iedereen heeft zijn mond vol van Trump in Amerika, maar dit is minstens net zo erg. Trump houdt geen rekening met belangen van Indianen bij de aanleg van een pijpleiding, maar het kabinet en parlement ook niet met de belangen van de bewoners van de kustprovincies. Het gaat dus om meer dan alleen toeristen. We zijn blijkbaar minder dan bruinvissen of vogels. Met hun belangen wordt wel rekening gehouden.

Reactie

Verzonden: Woensdag 25 januari 2017 15:45

Onderwerp: Zienswijzeformulier

Wind op Zee - kavels III en IV Hollandse Kust (zuid) - concept-Notitie Reikwijdte en Detailniveau

Aanspreekvorm:

Aanspreektitel:

Achternaam:

Voorvoegsel(s):

Voorletters:

Straat:

Huisnummer:

Postcode:

Woonplaats:

Telefoonnummer:

E-mailadres:

Als: Organisatie

Organisatie:

Zijn er grote zaken/belangen over het hoofd gezien?

In de EEG-verordening Nr. 2371/2002 van 20 december 2002 staat bij de paragrafen 14 t/m 17 dat de instandhouding van de traditionele visserij activiteiten, waarvan de sociale en economische ontwikkeling van bepaalde kustgemeenschappen sterk afhankelijk is. Wij weten niet wat de impact is van de windturbines op zee op het leven in de Noordzee. Wij wensen een gedegen onderzoek hiernaar voordat de vergunningen kunnen worden afgegeven.

Door de windturbines te plaatsen binnen de 12-mijlszone, ontstaat er ruimtegebrek voor de kleinschalige visserij (de visserij die de Europese Gemeenschap juist wil behouden). Als er binnen de 12-mijlszone ruimtegebrek blijkt voor de kleinschalige visserij, ontstaat er overbevissing. Wij wensen hier een gedegen onderzoek naar.

Wij maken ons extra zorgen over de Bruinvis die een beschermd soort is. Wij zien dat sinds de windturbines er gekomen zijn, de Bruinvis ten prooi valt aan de zeehonden. Voor die tijd is dit nooit waargenomen. Dus het gedrag van beschermd diersoorten wordt hierdoor geschaad. Ook hiernaar wensen wij nader onderzoek.

Reactie

Verzonden: Donderdag 26 januari 2017 15:53

Onderwerp: Zienswijzeformulier

Wind op Zee - kavels III en IV Hollandse Kust (zuid) - concept-Notitie Reikwijdte en Detailniveau

Aanspreekvorm:

Aanspreektitel:

Achternaam:

Voorvoegsel(s):

Voorletters:

Straat:

Huisnummer:

Postcode:

Woonplaats:

Telefoonnummer:

E-mailadres:

Als: Particulier

Zijn er grote zaken/belangen over het hoofd gezien?

- IJmuiden Ver is afgewezen, omdat dat duurder zou zijn dan dit plan. Er moeten echter nog windberekeningen gemaakt worden. Nu is dus nog niet bekend wat de opbrengt van de kavels wordt. Het verschil met IJmuiden Ver is misschien kleiner dan nu berekend is.
- Het is nog onduidelijk hoe hoog de tiphoogte van de turbines wordt (bandbreedte 167 – 251 meter.)
- het is nog onzeker hoeveel windmolens er komen.
- door de breedte van het windpark bepalen de molens de gehele horizon voor onze kust.

Wordt u geraakt in uw belang? Zo ja, kunt u dat toelichten?

In woon aan de kust, negatieve invloed op woonplezier en woningwaard

Reactie

Verzonden: Maandag 30 januari 2017 10:01

Onderwerp: Zienswijzeformulier

Wind op Zee - kavels III en IV Hollandse Kust (zuid) - concept-Notitie Reikwijdte en Detailniveau

Aanspreekvorm:

Aanspreektitel:

Achternaam:

Voorvoegsel(s):

Voorletters:

Straat: Victor Hortaplein

Huisnummer: 0

Postcode: 1060

Woonplaats: BRUSSEL

Telefoonnummer:

E-mailadres:

Als: Organisatie

Organisatie: (federaal) directoraat-generaal Leefmilieu

Mede namens: Belgische en Vlaamse overheidsdiensten met bevoegdheid op zee, verenigd binnen de Structuur Kustwacht

Staan er naar uw mening onjuistheden in de ontwerp-notitie?

/

Zijn er grote zaken/belangen over het hoofd gezien?

/

Wordt u geraakt in uw belang? Zo ja, kunt u dat toelichten?

/

Zijn er andere zaken die u naar voren wilt brengen?

Wij danken u voor de mogelijkheid om deel te nemen aan deze procedure. Op dit moment zijn er vanuit de Belgische Structuur Kustwacht geen opmerkingen, maar wij blijven graag verder betrokken bij de milieuvergunningsprocedure.

Alvast bedankt.

Reactie

Verzonden: Maandag 30 januari 2017 20:25

Onderwerp: Zienswijzeformulier

Wind op Zee - kavels III en IV Hollandse Kust (zuid) - concept-Notitie Reikwijdte en Detailniveau

Aanspreekvorm:

Aanspreektitel:

Achternaam:

Voorvoegsel(s):

Voorletters:

Straat:

Huisnummer:

Postcode:

Woonplaats:

Telefoonnummer:

E-mailadres:

Als: Particulier

Staan er naar uw mening onjuistheden in de ontwerp-notitie?

Zienswijze NDR HKZ III en IV

Vleermuizen

Op blz 49/50 is beschreven dat er nog een grote leemte in kennis bestaat over de mitigatie van de vleermuizen over de Noordzee. Ook de kennis omtrent het gedrag van de vleermuizen bij windturbines op zee staat nog in de kinderschoenen. In het KEC zijn de effectberekeningen over de vleermuis daarom door experts gebaseerd op indicatieve schattingen. Hierbij worden m.i. echter grote denk fouten gemaakt.

Ik wil in de NDR opgenomen hebben dat er een onnodig risico bestaat bij de locatiekeuze. Dat het voornemen om een windpark te realiseren in een langgerekte strook in de 10-12 Nm zone voor de Hollandse Kust het ecologische effect heeft dat hierdoor de vleermuistrek over zee ernstiger wordt bedreigd, dan wanneer het windpark in de vorm van een compacte vierhoek bij IJmuidenver wordt gerealiseerd. Ik verwijs naar de argumenten van Stichting Vrije horizon dat IJmuidenver een financieel haalbaar alternatieve locatie is.

De Ruige Dwerg Vleermuis maakt in de late zomer vanuit de duinstreek zoals Meijendael een oversteek naar Engeland, en keert in de lente terug. Door het 33 km lang gerekte windpark in de 10-12 Nm zone, staat er een hek, en moet elke vleermuis er 100% door heen. Bij een compact vierkant windpark van 11 km verder in zee is die kans slechts 15%.

De mitigatie van de vleermuis over zee was tot voorkort helaas onbekend. In deze NDR en In de MER van HKZ I en II wordt gesproken over een leemte in kennis en noodzaak tot verder onderzoek en monitoring. Op basis van eerste onderzoeken is er een vergunningsvoorschrift voor HKZ I en II opgenomen dat de windturbines na zonsondergang worden afgeschakeld in de periode half augustus tot eind september indien de windsterkte kleiner is dan 5 m/s (<4 Bft). Dat kaderbesluit, wat financieel nadelig is voor de operator, zegt genoeg over de zwaarte van het probleem.

Een voorschrift om het windpark ook bij terugkeer in de lente stil te leggen ontbreekt echter nog. Bij de Raad van State zal dat tot verbazing kunnen leiden. De gekozen waarde van 5 m/s is geen harde garantie omdat vleermuizen tot 5 Bft werden aangetroffen. Voorschriften zijn eenvoudig aan te scherpen zonder tijdsvertraging van de bouw, maar het feit dat het ecologisch mogelijk betere alternatief IJmuidenver niet onderzocht is en niet werd gedocumenteerd in de MER HKZ I en II kan tot langdurig uitstel bij de Raad van State

leiden. In deze NDR/MER moet alternatief nu dus wel onderzocht worden.

In de MER rapportage HKZ I en II is beschreven dat vleermuizen inwendige bloedingen kunnen krijgen door de plotselinge drukdaling achter de turbinebladen. Vogels blijken daarvan veel minder last van hebben. ECN gaat eerdaags onderzoek doen hoe de vleermuizen sterfte bij de turbines voorkomen kan worden. Ik vind het opmerkelijk dat de Commissie MER deze milieueffecten wel wil afwegen tegen de extra kosten voor verder op zee gelegen gebieden, terwijl vertegenwoordigers van Greenpeace en Natuur en Milieu bij de hoorzitting op 13 oktober 2016 de tweede kamerleden slechts aanspoorden tot haast en met geen woord reppen over deze mogelijke vleermuissterfte.

Op blz 49 wordt gesproken over een voorbeeld van mitigerende maatregelen door het stellen van eisen aan de windturbines waardoor vogels en vleermuizen minder snel in aanvaring kunnen komen met de wieken. Ik juig dit zeer toe. Graag deze zin aanvullen met de opmerking dat er in het windpark als voorbeeld ook detectiesystemen geïnstalleerd kunnen worden om tijdig vogeltrek of vleermuistrek waar te nemen en de turbines daarop af te schakelen. Daarnaast zou als voorbeeld ook een afschriksysteem op de turbine geïnstalleerd kunnen worden.

Op blz 50 paragraaf 5.4 is de leemte in kennis summier beschreven. Hier zou het Wozep ecologisch onderzoeks programma, dat de komende jaren wordt uitgevoerd, moeten worden genoemd.

In paragraaf 5.5 wordt in Evaluatie en Monitoring ook niet gesproken over het Wozep waarbij het rijk de hele verantwoordelijkheid naar zich heeft toegetrokken, en de windpark exploitanten ontlast van hun eigen verantwoordelijkheid om ecologische schade te beperken, continue te verlagen en te streven naar excellentie in operatie. Het is volslagen onduidelijk hoe nieuwe onderzoeksresultaten vertaald worden in aanvullende eisen aan de bestaande windparken en hoe de financiële gevolgen worden afgehandeld. Er dient gelijk bij nucleaire installaties gebruikelijk is een periodieke herbeoordeling op ecologische effecten plaats te vinden, zodat de stand der techniek in de bescherming van de milieu en ecologie gewaarborgd wordt

Ten aanzien van het onderzoek en de relatie naar de windsnelheid wil ik het volgende opmerken: Vleermuizen hebben geen windmeter op zak. Het zijn dieren met een geweldig inzicht in de weersvoorspelling. Vergelijk het met een oude Scheveningse visser. Die ging toch ook de zee niet op basis van de lokale windsnelheid. Die keek toch op de barometer om te zien of er slecht weer aan kwam. En die keek toch naar de wolken. De kennis van de huidige weersvoorspellingsmodellen zit als het ware in de vleermuis. Zijn doel is of hij de overkant haalt. Het onderzoek moet gebaseerd zijn op de analyse van de weersvoorspelling i.p.v. te simpele correlatie naar een windmeter. Naast vleermuis experts en biologen moet er een weersdeskundige bij het onderzoek betrokken worden.

Dat geldt ook voor het voorschrift de windturbines na zonsondergang worden afgeschakeld in de periode half augustus tot eind september indien de windsterkte kleiner is dan 5 m/s. Er dient daarnaast een doelstellend voorschrift te zijn om bij verwachte of gedetecteerde vleermuistrek de turbines af te schakelen. Dat hebben de Belgen. Het systeem daarvoor moet o.a. inhouden dat vanuit de UK gemeld wordt wanneer zij daar in Engeland de vleermuistrek waarnemen. Overal zullen er dus meer batdetectors bemand moeten worden.

Overige opmerkingen

In vergelijking met de NDR HKZ I en II is er in figuur 3.6 is een nieuw "gebied bijzondere ecologische waarden" aangegeven. Graag in de tekst nadere uitleg geven wat deze ecologische "kustzee" voor een juridische waarde heeft. Wordt hier mee bedoeld dat in dit gebied de foeragerende vleermuizen bescherming behoeven? Graag in de tekst en afbeeldingen de vleermuis explicieter opnemen.

Daarnaast is in figuur 3.6 het gebied van de vogelrichtlijn niet meer zichtbaar vanuit de in de legenda aangegeven schuine arcering, maar nog wel als licht blauw.

Op blz 24 wordt onder bodemopbouw en bathymetrie nog hetzelfde geschreven als in NDR HKZ I en II, nl. op een relatief weinig veranderende en vlakke bodem, terwijl uit uw recente onderzoeken is gebleken dat de bodem bestaat uit zich weliswaar langzaam verplaatsende flinke zandbanken en zandgolven. Ik zou hier nu vlakke bodem maar weglaten.

Verzoek in tabel op blz 35 ook de vleermuis te noemen naast vogels. Het probleem van het langgerekte windpark III en IV is juist de barrière werking, waarbij een compacter park van gelijk oppervlak maar met kleinere omtrek minder slachtoffers zal maken onder de ruige dwerg vleermuis tijdens de trek over zee. Zo is de combinatie vogel en vleermuis in tabel 5.1 ook opgenomen.

Verzoek om op blz 40 vleermuizen toe te voegen in de alinea Gebiedsbescherming in de zin effecten op vogels en zeezoogdieren.

Op blz 43 onder Landschap een vijfde factor toevoegen, nl. de hoogte van de waarnemer boven NAP. Er is verschil in zichtbaarheid vanaf het strand, boulevard of vanuit een hotelkamer.

In paragraaf 5.2.2 Toetsing Ecologische Effecten ontbreekt de vleermuis ! Ook hier op blz 46 vogels en vleermuizen noemen, of een aparte alinea opnemen.

Zijn er grote zaken/belangen over het hoofd gezien?

Op blz 29 wordt aangegeven dat het oppervlak van HKZ III (slechts) 30 km² is.

In de MER rapportage HKZ I en II is beschreven dat vleermuizen inwendige bloedingen kunnen krijgen door de plotselinge drukdaling achter de turbinebladen. Vogels blijken daarvan veel minder last van hebben. ECN gaat eerdaags onderzoek doen hoe de vleermuizen sterfte bij de turbines voorkomen kan worden. Ik vind het opmerkelijk dat de Commissie MER deze milieueffecten wel wil afwegen tegen de extra kosten voor verder op zee gelegen gebieden, terwijl vertegenwoordigers van Greenpeace en Natuur en Milieu bij de hoorzitting op 13 oktober 2016 de tweede kamerleden slechts aanspoorden tot haast en met geen woord reppen over deze mogelijke vleermuissterfte en noodzaak tot kostbaar onderzoek.

Ik vind dat er veel duidelijker moet worden aangegeven hoe de NGO's bij de besluitvorming betrokken zijn, en welk kritisch advies door hun is gegeven.

Het lijkt er nu op dat met het Energieakkoord elke vorm van deskundige toets ontbreekt en MW doelstelling zalig verklaard is. Hoe kan ik participeren in de Wozep

Wordt u geraakt in uw belang? Zo ja, kunt u dat toelichten?

Ik ben een groot liefhebber van het strand, de zee en de natuur. Die natuur is een goddelijke schepping waarin alles met elkaar verbonden is. De oeroude vleermuis heeft zijn eigen rol in het evenwicht. Een fascinerend zoogdiertje dat beschermd moet worden op zijn weg naar de UK, en terug. Ondanks de Brexit !

Zijn er andere zaken die u naar voren wilt brengen?

In het reactiedocument van de Rijksstructuurvisie Windenergie op Zee Aanvulling gebied Hollandse Kust die inmiddels is vastgesteld, is mijn zienswijze 79.2 door het rijk samengevat tot:

Geeft aan, dat het ontwerpbesluit strijdig is met de Flora- en faunawet (art. 9) en Wet windenergie op zee (art. 6) i.r.t. het opzettelijk doden en verwonden van de ruige dwergvleermuis. Dit vergt verplaatsing naar IJmuiden Ver i.p.v. mitigerende maatregelen om effecten uit te kunnen sluiten.

Het rijks antwoord met mijn Reactie in Hoofdletters is:

De Flora- en faunawet wordt hier onjuist geïnterpreteerd. Zie ook de regeling van de

ontheffing in deze wet. Er is geen informatie voorhanden waaruit blijkt dat het vóórkomen van vleermuizen onderscheidend is voor de verschillende windenergiegebieden. DAAR BEN IK HET DUS NIET MEE EENS. UIT EEN EENVOUDIG KAARTJE BLIJKT AL DAT DE KANS OP DOORTOCHT VOOR COMPACTE IJMUIDENVER VEEL KLEINER IS, UITGAANDE VAN EEN RADOM RECHTE OVERSTEEK.

Wel is bekend dat het overgrote deel van vleermuizen op de Noordzee behoort tot de ruige dwergvleermuis. Deze soort migreert van Nederland richting het Verenigd Koninkrijk en vice versa.

INDERDAAD, vice versa. EN WAAROM DAN GEEN VOORSCHRIFT IN DE LENTE ? OMDAT ONDERZOEKERS ZE NIET HEBBEN GEMETEN.

De verwachting is, dat de locatie van de windparken daarom niet uit maakt wat betreft het aantal aanvaringsslachtoffers. De aannahme van 1 aanvaringsslachtoffer per turbine is gebaseerd op studies op

land. Daarmee is het de best beschikbare kennis die er op dit moment is. ER ZOU IN DE KOMENDE LENTE EEN MEGA TELLING MOETEN PLAATS VINDEN, MET INSCHAKELING MARINE EN ENGELSE OVERHEID. OOK OP VEERBOTEN TUSSEN NED en ENGELAND PERMANENT BAT DETECTIE APPARATUUR INSTALEREN. ONDERZOEK STAAT NU NOG IN KINDERSCHOENEN. EEN NOODPLAN IS NODIG OF VERPLAATSEN NAAR IJMUIDENVER.

Vleermuisaanvaringen met windturbines zijn niet redelijkerwijs te voorkomen met de voorgesteld mitigerende maatregel en daarom is hierop een toetsing gedaan aan de Ffwet en de Wet Woz in het kavelbesluit, en is er onderbouwd dat de vleermuispopulaties de negatieve effecten kunnen opvangen. ONEENS, TE KORT SCHIETENDE VOORSCHRIFTEN. EN WAAROM GEEN VOORSCHRIFT IN DE LENTE? OMDAT ONDERZOEKERS ZE NIET HEBBEN GEMETEN, OMDAT ZE NIET IN ENGELAND ZIJN GEWEEST ! WANT ZE KOMEN NATUURLIJK WEL VERSPREID TERUG IN NEDERLAND.

Reactie

Verzonden: Dinsdag 31 januari 2017 11:23

Onderwerp: Zienswijzeformulier

Wind op Zee - kavels III en IV Hollandse Kust (zuid) - concept-Notitie Reikwijdte en Detailniveau

Aanspreekvorm:

Aanspreektitel:

Achternaam:

Voorvoegsel(s):

Voorletters:

Straat:

Huisnummer:

Postcode:

Woonplaats:

Telefoonnummer:

E-mailadres:

Als: Particulier

Staan er naar uw mening onjuistheden in de ontwerp-notitie?

in uw reactie in de structuurvisie op mijn stelling name dat verplaatsing van gebied windpark HKZ III en IV naar gebied Ijmuidenver minder vleermuis slachtoffers zal opleveren, stelt u dat er is geen informatie voorhanden is waaruit blijkt dat het vóórkomen van vleermuizen onderscheidend is voor de verschillende windenergiegebieden.

In mijn eerdere zienswijze voor deze NDR heb ik aangegeven dat met een eenvoudig kaartje dat onderscheid wel bestaat. Bijgaand stuur ik u dat kaartje, waarin ik de trekroute van de vleermuis richting Engeland vanuit Meijendael als een radom waaier met rechte routes. In het kaartje laat ik zien dat ingeval HKZ II en IV gebouwd worden er een 100% kans is dat de vleermuis door het gebied moet vliegen. Indien het windpark in Ijmuidenver wordt gebouwd toont het kaartje een kans van 15 %.

Reactie

Verzonden: Dinsdag 31 januari 2017 12:52

Onderwerp: Zienswijzeformulier

Wind op Zee - kavels III en IV Hollandse Kust (zuid) - concept-Notitie Reikwijdte en Detailniveau

Aanspreekvorm:

Aanspreektitel:

Achternaam:

Voorvoegsel(s):

Voorletters:

Straat:

Huisnummer:

Postcode:

Woonplaats:

Telefoonnummer:

E-mailadres:

Als: Particulier

Staan er naar uw mening onjuistheden in de ontwerp-notitie?

Aanvulling over onjuiste aanname van aantal vleermuis slachtoffers

Ik maak wederom bezwaar tegen de aanname in de KEC dat er slechts 1 vleermuis per windturbine wordt gedood. In uw reactie op deze zienswijze in de structuurvisie stelt u: " De aanname van 1 aanvaringsslachtoffer per turbine is gebaseerd op studies op land. Daarmee is het de best beschikbare kennis die er op dit moment is".

Nu is uit recent onderzoek gebleken dat veel windturbines op land meer dan 10 aanvaringsslachtoffers veroorzaken. Deze multi mortality events (MME) zijn op het internet eenvoudig te vinden, en behoren daarom bij de best beschikbare kennis.

De aanname van 1 slachtoffer is niet conservatief, en moet in de KEC tenminste tien maal groter worden aangenomen.

Ik verwijst naar een artikel in juni 2016 in het tijdschrift Scientific American waarin meer dan 1180 MME worden gerapporteerd.

<https://www.scientificamerican.com/article/bat-killings-by-wind-energy-turbines-continue/>

Bat Killings by Wind Energy Turbines Continue

Industry plan to reduce deadly effects of blades may not be enough, some scientists say
A research review published in January 2016 of this year found that wind turbines are, by far, the largest cause of mass bat mortality around the world.

<http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/mam.12064/abstract>

Multiple mortality events in bats: a global review

We compiled a database of MMEs, defined as cases in which ≥ 10 dead bats were counted or estimated at a specific location within a maximum timescale of a year, and more typically within a few days or a season. We tabulated 1180 MMEs within nine categories

Zijn er grote zaken/belangen over het hoofd gezien?

Uitgaande van deze veel grotere slachtoffer kans is verplaatsing naar IJmuidenver een goed besluit vanuit het voorzorgsprincipe.

<https://www.scientificamerican.com/article/bat-killings-by-wind-energy-turbines-continue/>

<http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/mam.12064/abstract>

Reactie

Verzonden: Dinsdag 31 januari 2017 13:16

Onderwerp: Zienswijzeformulier

Wind op Zee - kavels III en IV Hollandse Kust (zuid) - concept-Notitie Reikwijdte en Detailniveau

Aanspreekvorm:

Aanspreektitel:

Achternaam:

Voorvoegsel(s):

Voorletters:

Straat:

Huisnummer:

Postcode:

Woonplaats:

Telefoonnummer:

E-mailadres:

Als: Particulier

Staan er naar uw mening onjuistheden in de ontwerp-notitie?

Aanvulling op mijn zienswijze waarin ik heb gezegd

"Op blz 29 wordt aangegeven dat het oppervlak van HKZ III (slechts) 30 km² is"

Deze 30 km² betreft slechts het oppervlak van het windpark dat in de 12-10 Nm ligt. Het overige oppervlak ligt buiten de 12 Nm en dat moet dus worden opgeteld bij die 30 km². Dan komt men uit op Bijvoorbeeld 58 km² waarin ook het uitgangspunt 6 MW/km² past voor een 350 MW windpark.

In een eerder document stond :

De extra stook voor Scheveningen levert 34 km² Bruto en 30 km² Netto op.

Wordt u geraakt in uw belang? Zo ja, kunt u dat toelichten?

Op deze type fout hoeft u niet te reageren, anders dan corrigeren in de MER

Reactie

Verzonden: Dinsdag 31 januari 2017 05:56

Onderwerp: Zienswijzeformulier

Wind op Zee - kavels III en IV Hollandse Kust (zuid) - concept-Notitie Reikwijdte en Detailniveau

Aanspreekvorm:

Aanspreektitel:

Achternaam:

Voorvoegsel(s):

Voorletters:

Straat:

Huisnummer:

Postcode:

Woonplaats:

Telefoonnummer:

E-mailadres:

Als: Organisatie

Organisatie: Dorpsraad Bergen aan Zee (DBaZ)

Staan er naar uw mening onjuistheden in de ontwerp-notitie?

Zie bijlagen

Zijn er grote zaken/belangen over het hoofd gezien?

Zie bijlagen

Wordt u geraakt in uw belang? Zo ja, kunt u dat toelichten?

Zie bijlagen

Zijn er andere zaken die u naar voren wilt brengen?

Zie bijlagen

Reactie

DORPSRAAD BERGEN AAN ZEE

Bureau Energieprojecten
Inspraakpunt kavelbesluiten III en IV Hollandse Kust (zuid)
Postbus 248
2250 AE Voorschoten

Bergen aan Zee, 29 januari 2017

Betreft : Zienswijze Ontwerp-Rijksstructuurvisie Windenergie op Zee
Aanvulling gebied Hollandse Kust Kavelbesluiten III en IV (Zuid)

Dames en heren,

Wij hebben kennisgenomen van de bovengenoemde kavelbesluiten en wensen daarover onze zienswijze aan u kenbaar te maken.

Onze eerdere zienswijzen van 28 mei 2015 en 22 september 2016, die wij als bijlagen bij deze brief voegen (**bijlagen**), dienen hier als herhaald en ingelast te worden beschouwd.

Wij blijven onze afschuw uitspreken over het voornemen om binnen de 12 mijlszone voor de Hollandse kust windmolens op zee te plaatsen. Hierdoor wordt een belangrijk natuurelement, in de vorm van een vrije horizon aan zee, verstoord en wordt bovendien economische schade toegebracht aan kustdorpen zoals Bergen aan Zee die volledig afhankelijk zijn van het kusttoerisme. Het creëren van een industriële horizon heeft niet slechts economische gevolgen voor het toerisme maar qua welbevinden voor een ieder die dagelijks van de horizon, en van de zonsondergang aan zee willen genieten. Dat laatste geldt zeker voor de bewoners van de betrokken kustdorpen.

Tot de milieueffecten die bij de huidige besluitvorming aan de orde zijn, behoren:

- Landschap en zichtbaarheid, vanwege het feit dat de windturbines zichtbaar zullen zijn vanaf toeristische locaties aan de kust;
- Recreatie en toerisme, vanwege de mogelijke invloed van het windpark op recreatief gebruik van de Noordzee en de kustzone

Wij moeten redelijkerwijs kunnen verwachten dat de MER-en onder meer aandacht dienen te besteden aan de effecten hierop. Helaas moeten wij constateren dat dit onvoldoende gebeurt:

1. Uit onderzoeken is duidelijk geworden dat de bouw van windturbines voor de kust als storend wordt ervaren en dat windturbines vanwege de industriële uitstraling over het algemeen negatief worden gewaardeerd. Tevens heeft onderzoek (tamelijk vanzelfsprekend) bevestigd dat als topbeleving aan de kust op heldere dagen de beleving van de ondergaande zon is (PlanMeR 30 mei 2016, pagina 91 e.v).
2. Het is voor ons niet begrijpelijk dat verstoring van het zeelandschap als 'licht negatief' wordt beoordeeld. De onderbouwing hiervan is in onze ogen niet overtuigend. Er lijkt hier naar een doel te worden toegeredeneerd. Aan dat laatste beeld wordt bijgedragen door de opmerking dat er ook groepen mensen zijn die met windturbines in het algemeen en in wind op zee positieve associaties blijken te hebben. Dat laatste is nimmer op serieuze wijze onderzocht en de wel beschikbare informatie vormt voor deze onderbouwing onvoldoende grond.
3. Op 20 augustus 2015 hebben wij het hierbij gevoegde persbericht (**bijlage**) naar buiten gebracht over het 'onderzoek' dat toen door de Stichting Natuur en Milieu werd gepubliceerd. Naar onze mening dienen dit soort 'doelgerichte' acties op hun juiste merites te worden beoordeeld.
4. Tot nu toe is naar onze mening nog steeds niet voldaan aan hetgeen de Tweede Kamer van de regering heeft gevraagd: te onderzoeken in welke gebieden het meeste risico bestaat dat de maatschappelijke nadelen de kostenvoordelen teniet zullen doen en om effecten op werkgelegenheid en economie van de kustgemeenten in kaart te brengen.

Wij zijn uiteraard bereid om u waar nodig van een nadere toelichting te voorzien.

Met vriendelijke groet,
Namens het bestuur van de Dorpsraad Bergen aan Zee

voorzitter@dorpsraadbaz.nl

DORPSRAAD BERGEN AAN ZEE

Directie Participatie (zie www.platformparticipatie.nl)

Inzake Voornemen Windenergie op Zee

Kopie aan kamerleden

Bergen aan Zee, 22 september 2016

Betreft : Zienswijze Ontwerp-Rijksstructuurvisie Windenergie op Zee
Aanvulling gebied Hollandse Kust

Dames en heren,

Wij hebben kennisgenomen van de bovengenoemde Ontwerp-Rijksstructuurvisie, en de daarbij gevoegde documenten, en wensen daarover onze zienswijze aan u kenbaar te maken.

In onze eerdere brief van 28 mei 2015 (zienswijze Notitie Reikwijdte en Detailniveau), waarvan wij u verzoeken om de inhoud hier als herhaald en ingelast te beschouwen, hebben wij reeds onze afschuw uitgesproken over het voornemen om binnen de 12 mijlszone voor de Hollandse kust windmolens op zee te plaatsen. Door dit voornemen uit te voeren, wordt een belangrijk natuurelement (vrije horizon aan zee) verstoord en wordt bovendien economische schade toegebracht aan kustdorpen zoals Bergen aan Zee die volledig afhankelijk zijn van het kusttoerisme.

Het creëren van een industriële horizon heeft niet slechts gevolgen voor het toerisme maar voor een ieder die dagelijks van de horizon, en van de zonsondergang aan zee willen genieten. Dat laatste geldt zeker voor de bewoners van de betrokken kustdorpen.

"Wat is er mooier dan een zonsondergang aan zee? Zowel in de zomer als in de winter kan de zon als een rode bal wegzakken. Dat is rustgevend, inspirerend en het maakt je steeds opnieuw bewust van de schoonheid van de natuur" (citaat van inwoner Bergen aan Zee).

Het is mogelijk om de betreffende windmolens niet binnen de 12 mijlszone maar verder op zee (IJmuiden Ver) te plaatsen, maar het is kennelijk een bewuste, financieel gedreven, keuze om dat niet te doen. Vervuiling van de horizon wordt goedkoper geacht.

Bij dit laatste stellen wij een groot vraagteken: **de prijs van horizonvervuiling wordt door het kabinet onderschat.**

In de brief die het kabinet op 1 juli 2016 aan de kamervoorzitter heeft geschreven, komt de volgende zinsnede voor:

" ... Het kabinet hecht belang aan zorgvuldigheid. Daarom is door Decisio onderzoek verricht naar de regionale economische effecten van de windparken voor de Hollandse Kust. Het rapport is 12 februari 2016 aan beide Kamers aangeboden (Kamerstukken II, 2015/16, 33 561, nr. 24). Daarmee is invulling gegeven aan de motie van Veldhoven-Mulder (Kamerstukken II, 2014/15, 34 058, nr. 30). Uit dit rapport blijkt dat de voordelen voor recreatie en toerisme van aanleg en exploitatie van windmolens buiten het zicht op IJmuiden Ver, niet opwegen tegen de substantieel hogere kosten die deze locatie met zich mee zou brengen...".

De zorgvuldigheid die het kabinet zich hier zelf toe dicht is feitelijk het gevolg van het initiatief van de Tweede Kamer om in een motie het navolgende te vragen:

- te onderzoeken in welke gebieden het meeste risico bestaat dat de maatschappelijke nadelen de kostenvoordelen teniet zullen doen en
- om effecten op werkgelegenheid en economie van de kustgemeenten in kaart te brengen.

Het is als wel zeer kort door de bocht aan te merken dat het kabinet zich in zijn conclusie zozeer en eenzijdig beperkt tot een financiële vergelijking. Wij hadden de inhoud van de motie aldus begrepen dat er oog moet zijn voor *maatschappelijke nadelen die kostenvoordelen teniet doen*: **het kabinet heeft de maatschappelijke nadelen ten onrechte slechts beschouwd voor zover dat financiële nadelen zijn.**

Een correcte uitvoering van het in de motie bedoelde onderzoek zou zich mede hebben moeten uitstrekken tot een inventarisatie van andere dan financiële nadelen van horizonvervuiling. Daarbij zouden ook de belangen van de bewoners, en frequente bezoekers, van kustdorpen in kaart gebracht moeten worden.

In de Beleidsnota Noordzee (2009-2015) werd met zoveel woorden (terecht) aangegeven dat de Nederlandse kust een nationale en internationale toeristische trekpleister is. "De kracht zit in het 250 km lange brede zandstrand met achterliggend duingebied", aldus deze nota. Zoals bekend is Bergen aan Zee een *familiebadplaats* aan de Noord-Hollandse kust die volledig afhankelijk is van strandtoerisme en waarvan de bewoners (eerste en tweede huizen) welbewust hebben gekozen voor

een beleving aan de kust. In Bergen aan Zee vinden, anders dan in sommige andere kustplaatsen, geen andere economische activiteiten plaats dan die verband houden met strandtoerisme. Het dorp is historisch ook als familiebadplaats gecreëerd.

Een van de conclusies van Decisio luidt:

"De kust economie van Bergen, Zandvoort, Noordwijk en Den Haag worden het sterkst getroffen indien het effect van windparken op het kusttoerisme aanzienlijk zou blijken te zijn".

De formulering van deze conclusie is wat wonderlijk en impliceert dat onvoldoende duidelijk is of het effect van windparken op het kusttoerisme aanzienlijk zal zijn. Dat is een gevolg van de eveneens in het rapport opgenomen constatering dat uit analyse van verschillende bronnen over toerisme en windmolenparken op zee naar voren is gekomen dat het meten van aantallen strandbezoekers en hun gedragsverandering als gevolg van het plaatsen van windmolens complex is. In de geraadpleegde bronnen zijn uiteenlopende waarden en resultaten gerapporteerd.

Op de pagina's 100 en 101 zijn slotopmerkingen gemaakt die onderschrijven dat de beschikbare onderzoeksgegevens moeilijk vertaald kunnen worden naar de situatie aan de Nederlandse kust.

Wij moeten constateren dat het rapport van Decisio onvoldoende duidelijkheid biedt over de nadelen en effecten van de voorgenomen besluitvorming op kustdorpen als Bergen aan Zee.

In reactie op een onderdeel van onze eerdere zienswijze heeft het kabinet onder meer opgemerkt *dat al harde besluiten zijn genomen over de aanwijzing van de gebieden Hollandse Kust (zuid en noord), waardoor de discussie over de vrije horizon zich nu zou moeten toespitsen op de effecten hierop van de twee aanvullende gebieden.* Hoewel deze opmerking procedureel begrijpelijk is, mag dit niet leiden tot een benadering waarbij ernstigere horizonvervuiling kan worden toegestaan nu reeds eerder tot dergelijke vervuiling is besloten. De redenen om oorspronkelijk geen windturbines binnen de 12-mijlszone te plaatsen zijn nog steeds valide en het is aan het kabinet om te motiveren waarom deze alsnog terzijde geschoven kunnen worden. In die discussie gaat het wederom om de vraag wat verdere horizonvervuiling betekent voor een groot deel van de bevolking en bezoekers die van een optimale kustbeleving genieten.

Op basis van de feiten blijven onze conclusies onveranderd:

1. Naarmate de windturbines dichterbij de kust komen, worden ze vanaf het strand beter en per dag langduriger zichtbaar.
2. Een vervuilde, industriële horizon heeft een negatieve invloed op het welbevinden van strandtoeristen en bewoners van kustplaatsen.
3. Zichtbaarheid van windturbines vanaf het strand beïnvloedt de keuzes die toeristen en dagrecreanten maken voor het besluit om een bepaalde badplaats te bezoeken.

4. Het is mogelijk om de windturbines buiten de 12-mijlszone te plaatsen maar dat kost kennelijk meer geld dat het kabinet niet wenst te besteden.
5. Er zijn door deskundigen vraagtekens geplaatst bij nut en noodzaak van plaatsing van windturbines binnen de 12-mijlszone

Wij blijven van mening dat Bergen aan Zee zwaar en onevenredig wordt getroffen indien voor onze kust nog meer windmolens, en wel binnen de 12 mijlszone, gebouwd gaan worden. Voor toeristen en dagjesmensen is Bergen aan Zee sinds jaar en dag aantrekkelijk wegens het prachtige strand en het bijzondere karakter van het dorp en zijn natuurlijke omgeving. Het spreekt voor zich dat strandtoerisme met name op mooie, zonnige en heldere dagen hoogtij viert. Juist op heldere dagen, en in het bijzonder tijdens zonsondergang, zijn windmolens op zee vanaf het strand goed zichtbaar. Ze tasten daardoor de aantrekkelijkheid van Bergen aan Zee voor toeristen, bewoners en dagjesmensen in de kern aan. Het is te voorzien dat men zich daardoor gaat beraden op alternatieve bestemmingen voor toerisme en dagrecreatie, zoals ook in het rapport van Decisio wordt bevestigd. Dat geldt met name ook voor Duitse toeristen die van ver komen en mede daarom heel goed andere keuzes kunnen maken.

Wij zijn uiteraard bereid om u waar nodig van een nadere toelichting te voorzien.

Met vriendelijke groet,
Namens het bestuur van de Dorpsraad Bergen aan Zee

voorzitter@dorpsraadbaz.nl

penningmeester@dorpsraadbaz.nl

DORPSRAAD BERGEN AAN ZEE

PERSBERICHT

Betreft: Windmolens voor de kust

Datum: 20 augustus 2015

RAPPORT NATUUR & MILIEU NIET ZUIVER EN OBJECTIEF

De Dorpsraad Bergen aan Zee is voorstander van windenergie maar vraagt aandacht voor de belangen van de Nederlandse kustplaatsen en het kusttoerisme.

Natuur & Milieu heeft een online-onderzoek uitgevoerd onder 502 Duitse consumenten van 18 jaar en ouder die in de afgelopen twee jaar een bezoek aan de Nederlandse kust hebben gebracht. De conclusie van dit onderzoek is dat 'slechts' 16% van de ondervraagden minder vaak zou gaan naar Nederlandse stranden waar windmolens zichtbaar zijn en dat 20% juist vaker zou gaan.

Uit het onderzoeksrapport blijkt dat aan de ondervraagden onderstaande afbeelding is getoond van hoe windmolens op 10 mijl vanuit de kust er bij een gemiddeld weertype uit zouden zien.

DORPSRAAD BERGEN AAN ZEE

Bij bestudering van de door Natuur & Milieu gebruikte foto blijkt dat hierop helemaal geen windmolens te zien zijn. Dat is een grove miskennis van de werkelijkheid en een misleiding van de ondervraagden. Als hen het idee is gegeven dat de windmolens vanaf de kust helemaal niet zichtbaar zijn, is het nog opmerkelijk dat velen hebben aangegeven de Nederlandse kust minder vaak te zullen bezoeken.

Het is overigens niet juist om strandtoeristen een beeld bij een gemiddeld weertype voor te schotelen. Het gaat hen uiteraard om het beeld op zonnige en heldere stranddagen. Dat zijn de dagen waarop er immers van strandtoerisme sprake is. Dat de windmolens rond Kerst en Nieuwjaar minder zichtbaar zijn is niet relevant. Dit soort praktijken vervuilen een onderzoek. Uit informatie die door de betrokken ministeries in aanwezigheid van de Dorpsraad Bergen aan Zee is aangeleverd, blijkt dat de windmolens op heldere zomerse dagen zeer goed aan de horizon zichtbaar zijn.

Dat 20% van de Duitse toeristen vaker naar de Nederlandse kust komen als daar windmolens worden geplaatst, is een opmerkelijke (maar daarom nog niet waardevolle) conclusie. Dat komt waarschijnlijk door de suggestie van Natuur & Milieu dat de windmolens extra toeristische activiteiten mogelijk maken. Die suggestie is niet op vaststaande feiten gebaseerd en dit onderzoek wordt ook daardoor vervuild.

De belangen van Natuur & Milieu zijn helder. Het is ook duidelijk dat grote vraagtekens geplaatst moeten worden bij dit onderzoeksrapport dat allerminst zuiver en objectief is.

Voor vragen over dit persbericht kunt u zich wenden tot
voorzitter van de Dorpsraad Bergen aan Zee.

E-mail: voorzitter@dorpsraadbaz.nl

Tel: _____

DORPSRAAD BERGEN AAN ZEE

Directie Participatie
Inzake Voornemen Windenergie op Zee
Aanvulling gebied Hollandse Kust
Postbus 30316
2500 GH DEN HAAG

Bergen aan Zee, 28 mei 2015

Betreft : Zienswijze Notitie Reikwijdte en Detailniveau ten behoeve van de
Rijksstructuurvisie Windenergie op Zee Aanvulling gebied Hollandse Kust

Dames en heren,

De Dorpsraad Bergen aan Zee behartigt de belangen van bewoners en horeca in het dorp en fungeert binnen de gemeente Bergen NH als aanspreekpunt voor aangelegenheden die het dorp betreffen (onze website www.dorpsraadbergenaanzee.nl).

De Dorpsraad Bergen aan Zee heeft met afschuw kennis genomen van het voornemen van de regering inzake de bouw van meer windmolens, en nu ook binnen de 12 mijlszone, voor de Hollandse kust. Ook zagen wij dat in de Tweede Kamer met algemene stemmen een motie werd aangenomen, om de effecten op de werkgelegenheid en de economie van de kustgemeenten te onderzoeken. Aan dat laatste is naar onze mening tot dusverre onvoldoende aandacht besteed.

Uit de voor ons beschikbare informatie hebben wij het volgende geconcludeerd:

1. Naarmate de windturbines dichterbij de kust komen, worden ze vanaf het strand beter en per dag langduriger zichtbaar.
2. Een vervuilde, industriële, horizon heeft een negatieve invloed op het welbevinden van strandtoeristen en bewoners van kustplaatsen.
3. Zichtbaarheid van windturbines vanaf het strand beïnvloedt de keuzes die toeristen en dagrecreanten maken voor het besluit om

een bepaalde badplaats te bezoeken (Buck Consultants februari 2014).

4. Er zijn door deskundigen (Ecofys februari 2014) vraagtekens gezet bij nut en noodzaak van plaatsing van windturbines binnen de 12-mijlszone

Bergen aan Zee is een familiebadplaats aan de Noord-Hollandse kust die volledig afhankelijk is van strandtoerisme. In Bergen aan Zee vinden, anders dan in sommige andere kustplaatsen, geen andere economische activiteiten plaats dan die verband houden met strandtoerisme. Het dorp is historisch ook als familiebadplaats gecreëerd.

Wij zijn van mening dat Bergen aan Zee zwaar en onevenredig wordt getroffen indien voor onze kust nog meer windmolens, en wel binnen de 12 mijlszone, gebouwd gaan worden.

Voor toeristen en dagjesmensen is Bergen aan Zee sinds jaar en dag aantrekkelijk wegens het prachtige strand en het bijzondere karakter van het dorp en zijn natuurlijke omgeving. Het spreekt voor zich dat strandtoerisme met name op mooie, zonnige en heldere dagen hoogtij viert.

Juist op heldere dagen zijn windmolens op zee vanaf het strand goed zichtbaar. Ze tasten daardoor de aantrekkelijkheid van Bergen aan Zee voor toeristen en dagjesmensen in de kern aan. Het is te voorzien dat men zich daardoor gaat beraden op alternatieve bestemmingen voor toerisme en dagrecreatie. Dat geldt met name ook voor Duitse toeristen die van ver komen en mede daarom heel goed andere keuzes kunnen maken.

Het is voor ons niet uitsluitend een economische discussie. Het gaat hier om een ernstige manier van horizonvervuiling. Een industriële horizon heeft een nadelige invloed op het welbevinden en het welzijn van toeristen, dagrecreanten en bewoners.

Naar onze mening zijn de belangen van de badplaatsen langs de Hollandse kust in dit verband onvoldoende meegewogen. Wij lichten dat als volgt toe:

1. In het Nationaal Waterplan 2009-2015 zijn voor de Noordzee een aantal uitgangspunten beschreven:
 - Het vrije uitzicht op de horizon vanaf de kust wordt gehandhaafd.
 - Binnen de 12-mijlszone vertegenwoordigen recreatie en toerisme een groot maatschappelijk economisch belang. Dat is mede reden voor het vrijhouden van de 12-mijlszone van permanente bebouwing.

- Op basis van besluitvorming over windenergiegebieden binnen het zoekgebied voor de Hollandse kust, kan hier – door de plaatsing van windturbines aan de binnenrand van de 12-mijlszone – lokaal van worden afgeweken. Activiteiten van nationaal belang kunnen wel worden toegestaan in de 12-mijlszone, wanneer er geen redelijke alternatieve locaties zijn en er geen significante effecten optreden op de bescherming van de kust. Schade aan de vrije horizon en recreatie en visserij dient dan zo beperkt mogelijk te zijn.
2. In de Beleidsnota Noordzee (2009-2015) werd met zoveel woorden (terecht) aangegeven dat de Nederlandse kust een nationale en internationale toeristische trekpleister is. “De kracht zit in het 250 km lange brede zandstrand met achterliggend duingebied”, aldus deze nota.
 3. In juni 2013 verscheen er een Quickscan Haalbaarheidsstudie windparken binnen 12-mijlszone waarin het strandtoerisme als invloedrijk aspect onbesproken bleef.
 4. In het in januari 2014 verschenen Reactiedocument inzake de Ontwerp-Rijksstructuurvisie Windenergie op Zee werd (op pagina 12) aangekondigd dat voor de haalbaarheidsstudie windparken binnen 12-mijlszone een aanvullend onderzoek werd gedaan naar onder meer de zichtbaarheid van windparken dichtbij de kust en de effecten daarvan op recreatie, toerisme en huizenprijzen.
 5. In februari 2014 is in opdracht van de Stuurgroep Kustgemeenten een rapport onder de titel ‘Windparken dicht op de kust, de impact op recreatie en toerisme’ verschenen. De onderzoekers (Buck Consultants) kwamen tot de op zich niet verbazende conclusie dat hoe dichter de windmolenparken op de kust geplaatst worden, hoe groter het te verwachten negatieve effect op het toerisme zal zijn, met een forse negatieve impact van de bestedingen en een ingrijpende afname van de werkgelegenheid binnen de kusteconomie. Wij zouden graag zien dat in het kader van de besluitvorming inhoudelijk op dit document wordt gereageerd.
 6. Bij het voorstel van de regering om windmolens binnen de 12-mijlszone voor de kust te plaatsen wordt niet aangegeven dat voldoende onderzocht is wat de zichtbaarheid vanaf het strand zal zijn en welke impact dat zal hebben voor kustplaatsen die volledig van strandtoerisme afhankelijk zijn. Bij de stukken bevindt zich een op 3 december 2013 gedateerd onderzoeksrapport betreffende Effecten Wind op Zee op recreatie en toerisme. Dat onderzoek is gebaseerd op een online marktonderzoek onder circa 2150 toeristen en recreanten waarin is bevestigd dat vrij uitzicht op zee een belangrijk bezoekmotief voor toeristen en recreanten blijkt te zijn,

en windparken voor de kust een negatief effect heeft op hun belevingswaarde. De gevolgen voor de kustdorpen zijn echter op geen enkele manier in beeld gebracht.

Het is aan de regering om te onderzoeken en aan te geven of er redelijke alternatieve locaties zijn, dat er geen significante effecten optreden op de bescherming van de kust en hoe de schade aan de vrije horizon en recreatie zo beperkt mogelijk wordt gehouden zijn.

Naar onze mening wordt dat onvoldoende gedaan. We zouden graag zien dat de benodigde extra windturbines aan de westkant van de geplande gebieden, en derhalve buiten de 12-mijlszone worden geplaatst en dat onderzocht wordt of er innovatieve mogelijkheden zijn om windturbines op zee minder zichtbaar te maken. Ons is ter ore gekomen dat er suggesties zijn gedaan om windmolens van plexiglas te maken. Is dat een begaanbaar alternatief?

Naar onze mening weegt plaatsing van nog meer windmolens, en zelfs binnen de 12-mijlszone, voor de Noord-Hollandse kust niet op tegen de ingrijpende en onherstelbare schade die wordt aangericht aan de economie en werkgelegenheid van kustplaatsen, zoals Bergen aan Zee, die volledig van strandtoerisme afhankelijk zijn.

Wij zijn uiteraard bereid om u waar nodig van een nadere toelichting te voorzien.

Met vriendelijke groet,
Namens het bestuur van de Dorpsraad Bergen aan Zee

, voorzitter

voorzitter@dorpsraadbaz.nl

penningmeester

penningmeester@dorpsraadbaz.nl

Stichting Verplaats Windmolens Hollandse Kust

Bureau Energieprojecten
 Inspraakpunt kavelbesluiten III en IV
 Hollandse Kust Zuid
 Postbus 248
 2250 AE Voorschoten

Betreft: Zienswijze concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau Kavelbesluiten III en IV Hollandse Kust Zuid

Noordwijk, 30 januari 2017

L.S.,

Ondergetekende dient namens onze Stichting een zienswijze in op de concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau Kavelbesluiten III en IV Hollandse Kust Zuid, namens de Stichting Verplaats Windmolens Hollandse Kust.

De stichting heeft ten doel:

1. het beschermen en bevorderen van het (resterende) vrije zicht over zee vanaf de Nederlandse kust –onder andere beziën van, maar niet beperkt tot, de gemeenten Noordwijk, Zandvoort, Bloemendaal, Katwijk en Schouwen-Duiveland - , het beschermen en bevorderen van de beleving van de natuur aan de Nederlandse kust –onder andere bij, maar niet beperkt tot de hierboven genoemde gemeenten - , alsmede het beschermen en bevorderen van de met het voorgaande gepaard gaande algemene en collectieve belangen. De stichting stelt zich mede ten doel om een vrij zicht over zee te bewaren.
2. het verrichten van alle verdere handelingen, die met het vorenstaande in de ruimste zin verband houden of daartoe bevorderlijk kunnen zijn.

Ik mis in de concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau Kavelbesluiten III en IV Hollandse Kust Zuid belangrijke economische, ecologische en duurzaamheidsmotieven en in het algemeen onderbouwing van de kosten voor de aanleg en exploitatie van de windmolenparken.

Economische motieven: de windmolens, zoals voorzien voor de kust van Noordwijk 18,5 km voor de kust, zullen een grote schade toebrengen aan de economie van Noordwijk en van de overige badplaatsen langs de Hollandse kust. Onderzoek heeft uitgewezen dat een substantieel deel van de toeristen wegblijft wanneer de windmolens zo zichtbaar voor de kust geplaatst worden als thans de bedoeling is (zie onder meer <http://vrijehorizon.nl/onderzoek-naar-beleving-strandbezoek/>).

Een integrale afweging tussen de reële extra kosten voor het plaatsen (en onderhouden) van de windmolens in "IJmuiden Ver" versus de gemiste opbrengsten uit de toeristen industrie en de daarmee gepaard gaande werkeloosheid in deze sector, bij plaatsing van de windmolens direct voor de kust van Noord- en Zuid-Holland dient alsnog plaats te vinden.

Paragraaf 3.3. van de Ontwerp/RSV AHK gaat in op de vraag of uitbreiding van het windmolenpark binnen de 12 mijlszone extra effecten heeft voor zichtbaarheid en economische effecten. Er wordt in de betreffende paragraaf

Stichting Verplaats Windmolens Hollandse Kust

niet gerefereerd naar de kosten verschillen tussen het plaatsen van de windmolens uit het zicht (IJmuiden Ver) en de windmolenparken binnen de 12 mijlszone.

Ecologische motieven: De kust geeft tot dusver een beleving voor de bewoners, bezoekers en toeristen die uniek is. Een weidse horizon met prachtige luchten en ondergaande zon. Deze beleving wordt abrupt voor tenminste 25 jaar teniet gedaan, bij plaatsing van de windmolens voor de kust van Noordwijk. Door plaatsing van de windmolens bij "IJmuiden Ver" wordt de belevingsfactor niet aangetast.

In het reactiedocument wordt met betrekking tot de ecologische motieven verwezen naar Hoofdstuk 3, thema's A2 en A3. In Hoofdstuk 3 thema A2 wordt met betrekking tot de alternatieven louter ingegaan op financiële argumenten, de kostenverschillen tussen IJmuiden Ver en Hollandse Kust binnen 12 mijlszone. In Hoofdstuk 3 thema A3 wordt weliswaar gesteld dat het kabinet ook vindt dat het uitzicht op een vrije horizon boven zee een van de kernkwaliteiten van de kust is. Wederom wordt als reden om toch in het zicht windmolens te bouwen een beroep gedaan op nationaal belang, zonder dat belang af te wegen tegen het (relatief zeer geringe) financiële belang van het plaatsen van de windmolens binnen de 12 mijlszone ten opzichten van IJmuiden Ver. De gevraagde zorgvuldige afweging wordt niet gemaakt.

Kostenmotieven: Er worden veel aannames gedaan in de structuurvisie die niet met ervaringscijfers worden onderbouwd. Nadere onderbouwing van de kosten met ervaringscijfers en uitsplitsing naar de verschillende onderdelen waaruit de kosten bestaan, is nodig. Dan kan ook de afweging voor het alternatief van het plaatsen van het windmolenpark naar IJmuiden Ver worden gemaakt. Dat is nu nauwelijks mogelijk. Inmiddels is uit onderzoek gebleken dat de kostenafweging anders uitvalt dan die welke geleid heeft tot het besluit de windmolens voor de Zuid Hollandse Kust te plaatsen. Zie hiervoor de rapportages van de Stichting Vrije Horizon (<http://vrijehorizon.nl/windpark-op-ijmuiden-ver-brengt-realisatie-energieakkoord-in-stroomversnelling/>)

Tallose studies en rapporten wijzen erop dat windenergie een slecht alternatief is ten opzichte van andere energiebronnen. Het is ongekend dat tientallen miljarden worden gestoken in het plaatsen van windmolens terwijl bekend is dit niet bijdraagt tot het bereiken van de doelstellingen van het energieakkoord. Het is des te schrijnender dat niet gekozen wordt voor een alternatief, dat in ieder geval geen of minder schade toebrengt aan natuurbeleving en de daarmee samenhangende economie: het plaatsen van de clusters van windmolenparken in het aangewezen gebied IJmuiden Ver.

Zoals eerder gezegd geeft de kust tot dusver een beleving voor de bewoners, bezoekers en toeristen die uniek is. Een weidse horizon met prachtige luchten en ondergaande zon, wordt door velen als het belangrijkste motief gezien om de kust te bezoeken. Deze beleving wordt abrupt voor tenminste 25 jaar teniet gedaan, bij plaatsing van de windmolens voor de Zuid Hollandse kust, in het zicht van de bezoeker. Het belang van een vrije horizon is blijkbaar in een klap tot nul gereduceerd.

Wij zijn van mening dat de effecten op recreatie en toerisme veel groter zijn dan uit het onderzoek van Decisio, dat bij de MER als uitgangspunt wordt

Stichting Verplaats Windmolens Hollandse Kust

gebruikt, blijkt. In dit onderzoek wordt onvoldoende gemeten wat de effecten van het hekwerk van duidelijk zichtbare windmolens langs de kust van IJmuiden tot aan Scheveningen zijn, op het bezoek aan de kust zijn door toeristen en dagjesmensen. Uit onderzoek uitgevoerd in opdracht van de Stichting de Vrije Horizon blijkt dat het kustbezoek drastisch terugloopt wanneer het zicht aan de horizon wordt ontsierd door windmolens (rapport: Invloed windmolens op strandbezoek, Stol, 9 november 2015 <http://vrijehorizon.nl/onderzoek-naar-beleving-strandbezoek/>).

Uit een ander onderzoek, uitgevoerd in opdracht van de Stichting de Vrije Horizon (rapport: Badplaatsen de mist in?, Salman, Green Destination, augustus 2015: <http://vrijehorizon.nl/rapport-green-destinations-nu-openbaar/>) blijkt dat er nog meer effecten zijn van de windmolens, bijvoorbeeld op het weer: het ontstaan van "zeevlam".

In het reactiedocument (73.7 en 73.10) wordt gesteld dat het kabinet meent dat de onderzoeken van bureau Motivaction en Decisio voldoende betrouwbaar zijn voor het nemen van een goed besluit. Op de inhoud van de rapporten Salman en Stol wordt niet ingegaan. In het rapport Stol wordt nadrukkelijk verwezen naar de onzorgvuldige statistische methoden die gebruikt zijn door de onderzoeksbureaus, waardoor de uitkomsten ervan geen waarde hebben. Het is onbegrijpelijk dat het kabinet haar beleid hierop baseert.

Ook faalt het kabinet in de simpele verklaring voor het ontstaan van zeevlam (reactiedocument 73.8). Uit het door Green Destinations uitgevoerde onderzoek blijkt onder meer het volgende.

Sinds 2008 is bekend dat de temperatuur van het luchtpakket aan de zijzijde van windmolenparken als gevolg van wrijvingswarmte tot ca. 1 graad Celsius kan opwarmen en dat daardoor op zee mist (een laag wolkendek) kan ontstaan die in de praktijk nauwelijks te onderscheiden is van de bekende "zeevlam", de schrik van het Noordzeestrand. Volgens NRC Wetenschapsredacteur Karel Knip (NRC, 2011) is het verschijnsel het gevolg van een menging van twee verschillende luchtlagen, beide met hoge luchtvochtigheid, maar met een verschillende temperatuur. Het is hetzelfde verschijnsel als wat optreedt aan fabrieksschoorstenen en achter vliegtuigen. In februari 2013 publiceerden Charlotte Bay Hasager, Leif Rasmussen, Alfredo Peña, Leo E. Jensen en Pierre-Elouan Réthoré een artikel over een op 12 feb. 2008 in Denemarken opgetreden verschijnsel van wolkvorming achter het Deense windpark 50 Horns Rev 1, op 18-50 Charlotte Bay Hasager et al. Wind Farm Wake: The Horns Rev Photo Case. *Energies* 2013 (6) pag. 696-716. 24 km uit de kust van Blavandshuk. Het betreft een betrekkelijk klein windpark van met 80 turbines (2MW, 110 m hoog). Ook het KNMI en EUMETSAT (European Organisation for the Exploitation of Meteorological Satellites) zijn met het verschijnsel bekend.

Op 19 juni jl. schrijft een weerkundige van EUMETSAT aan Green Destinations: Het effect in kwestie is een voorbeeld van adiabatische afkoeling, wat typisch kan optreden in de winter wanneer een zeer koude luchtlaag over warm water scheert. Je kunt je voorstellen dat er dan gemakkelijk condensatie (mistvorming) optreedt, de lucht heeft als het ware nog maar een klein zetje nodig."

Bovendien zal het sterk afhankelijk zijn van de omstandigheden (windrichting/sterkte, zeewatertemperatuur) en maar op een paar dagen per jaar relevant zijn."

Green Destinations legde begin juli de volgende vraag voor aan de afd. Meteorologie van het KNMI: "Mijn vraag is of er een gereede kans is dat grote windparken op 18,5 km van de kust, bijv. van Scheveningen tot Zandvoort, leiden tot dergelijke wolkvorming en of dat ook buiten het winterseizoen kan optreden."

Daarop schrijft een weerkundige van het KNMI op 16 juli 2015:

"We hebben het nader bekeken en ook bij de door u genoemde parken kunnen dit soort wolken ontstaan onder specifieke meteorologische omstandigheden. De kans dat dit ontstaat buiten het winterhalfjaar is klein."

In Nederland is de relatie tussen windparken in zee en zeevlam nog niet aangetoond. Het feit dat deze relatie in Denemarken wel is aangetoond is puur het gevolg van de toevallige

Stichting Verplaats Windmolens Hollandse Kust

omstandigheid dat het verschijnsel werd waargenomen en gefotografeerd door een opletende helikopterpiloot die onderweg was naar een boorplatform. Het feit dat het verschijnsel nog niet is waargenomen en gedocumenteerd voor het Noordzee Windpark zegt dus niets. Het kan evengoed zo zijn dat er in Egmond aan Zee al diverse malen zeevlam is opgetreden als gevolg van het windpark, zonder dat iemand dit weet.

Onze voorlopige conclusies zijn dan ook als volgt:

1. windparken kunnen wel degelijk aanleiding geven tot wolk- en mistvorming (zeevlam);
2. de nieuwe parken in Nederland worden bijna tweemaal zo hoog als in het Deense geval en de parken zijn bovendien groter en talrijker; daarom zal de kans toenemen op de bijzondere omstandigheden die aanleiding kunnen geven tot wolk- en mistvorming (bij nul windparken of bij heel kleine windmolens is die kans immers nul);
3. bij parken rond 18-24 km en een westelijke wind kunnen de gevormde wolken gemakkelijk de kust bereiken, zoals ook is gebleken in het Deense voorbeeld. Dit zou zeevlam kunnen veroorzaken aan de kust.
4. Omdat badplaatsen en strandexploitatie in toenemende mate een jaar rond karakter hebben gekregen zal zeevlam op de kust, wanneer die ook optreedt, de kwaliteit van het strandbezoek en -beleving niet ten goede komen op de betreffende dagen. Het kan dan ook leiden tot omzetting in de strandexploitatie.
5. grotere windparken zullen aanleiding geven tot grotere wolk- en mistvorming; indien het gesignaleerde effect optreedt in het gehele windpark Hollandse Kust-B bij een west-noordwestelijke wind, kan de gehele kust van Scheveningen tot en met Bloemendaal aan Zee te maken krijgen met zeevlam;
6. de kans op wolk- en mistvorming blijft klein, hoogstens enkele dagen per jaar en mogelijk beperkt tot het winterhalfjaar.

Het is vooralsnog niet mogelijk gebleken om een relatie te leggen tussen omvang en frequentie van dit verschijnsel en de afstand van windparken tot de kust.

Ook hier gaat het kabinet, ongefundeerd, voorbij aan feiten die uit onderzoek zijn gebleken.

Het eerder genoemde onderzoek van de Stichting de Vrije Horizon heeft aangetoond dat het benutten van IJmuiden Ver kosteneffectiever is dan de gebieden voor de Zuid Hollandse Kust. Dit wordt nog bevestigd door de uitkomst van de tender voor de kavels voor de Zeeuwse kust, waaruit is gebleken dat de kosten voor de bouw en exploitatie van de windmolenparken aanzienlijk lager zijn dan door u verwacht.

Inmiddels is gebleken dat de kosten voor het plaatsen van windmolens in het gebied IJmuiden Ver ongeveer de helft goedkoper wordt dan de inschatting die een aantal jaren geleden werd gedaan. Het ligt voor de hand dat die kosten voordat er sprake is van daadwerkelijk plaatsen van de windmolens door marktwerking en innovatie nog goedkoper zal worden. Bovendien wordt het door het kabinet genoemde bedrag van 1.6 miljard aan meerkosten betwist door Stichting de Vrije Horizon.

U noemt het nationaal belang van duurzame energie als een reden om af te zien van het beleid te streven naar een vrije horizon. In de eerste plaats zie ik niet in waarom een keuze voor duurzame energie een hoger nationaal belang betreft dan een vrije horizon. Dit is in dit geval te meer dubieus omdat: (1) het maar de vraag is of windmolens op zee echt bijdragen tot duurzame energie voorziening, (2) er bij het plaatsen van windmolens op zee een onomkeerbare situatie is geschapen ten aanzien van de vrije horizon en (3) er een alternatief is dat zelfs meer bijdraagt aan duurzame energie (ervan uitgaande dat windmolens hiertoe zouden bijdragen, het geen twijfelachtig is) namelijk het plaatsen van de windmolens buiten het zicht, namelijk IJmuiden Ver.

Stichting Verplaats Windmolens Hollandse Kust

Met betrekking tot het behalen van de energiedoelstellingen is het evident dat de overheid hiertoe prioriteiten moet stellen en afwegingen maken. Deze dienen dan wel gebaseerd te zijn op feiten. Wanneer blijkt dat de afwegingen die gemaakt zijn, gebaseerd zijn op verkeerde feiten, dient de afweging opnieuw te worden genomen. Nieuwe feiten zijn onder meer: (1) de gevolgen voor het toerisme zullen veel groter zullen dan door u is ingeschat en (2) het ontwikkelen van IJmuiden Ver niet alleen kosteneffectiever is , maar ook nog sneller kan leiden tot het behalen van de doelstellingen in het Energieakkoord.

U stelt in uw reactie op de beleving en het belang van een vrije horizon erop dat door de besluitvorming rond de Kavelbesluiten I en II de horizon toch al vervuild is. Dit is een onduidelijke en ondoorzichtige redeneertrant die niet van transparante besluitvorming getuigt. De besluitvorming rond de Kavelbesluiten I en II zijn nog in procedure bij de Raad van State. De bedoelde rapporten Stol en Salman zijn in de procedure bij de Raad van State ingebracht.

Conclusie

- Het Kabinet neemt met de voorgenomen Kavelbesluiten III en IV een onomkeerbare beslissing die minstens 25 jaar tot gevolg heeft dat een nationaal belang namelijk dat van een vrij zicht op de zee teniet wordt gedaan.
- Het Kabinet weegt het belang van een vrij uitzicht op zee af tegen het nationaal belang van het bereiken van het Energieakkoord, op grond van economische motieven, onder meer door het afwijzen van het alternatief van het plaatsen van de windmolenparken uit het zicht van de kust. Een fractie van het bedrag dat de Overheid reserveert voor haar Energie beleid (maximaal circa 2,5 %) doet de Overheid besluiten het vrije uitzicht op zee te verkwanselen.
- Er zijn in Nederland 8 miljoen elektriciteitsaansluitingen (bron CBS, 2015). De meerkosten van het verplaatsen van de windmolenparken naar IJmuiden Ver bedragen volgens de berekeningen van het Kabinet 1.6 Miljard euro (volgens de Stichting Vrije Horizon nog steeds te hoog zijn ingeschat). Over een periode van 25 jaar is dat 8 euro per jaar per aansluiting of 0.67 eurocent per maand. Uit onderzoek blijkt (ZKA, Stichting Vrije Horizon) dat bezoekers van de kust een veelvoud van dat bedrag over hebben voor een vrij uitzicht op zee.
- Het Kabinet verzuimt een zorgvuldige afweging te maken tussen het nationale belang van het behalen van de doelen uit het Energieakkoord en het nationale belang van een vrij uitzicht vanaf de kust op zee.

Hoogachtend,

Stichting Verplaats Windmolens Hollandse Kust

Correspondentieadres:

31 JAN 2017

Bureau Energieprojecten
Inspraakpunt kavelbesluiten III en IV
Hollandse Kust Zuid
Postbus 248
2250 AE Voorschoten

Betreft: Zienswijze concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau Kavelbesluiten III en IV Hollandse Kust Zuid

Noordwijk, 30 januari 2017

L.S.,

Acht jaar geleden verhuisde ik van Delft naar Noordwijk. De belangrijkste reden om te kiezen voor Noordwijk was de herinnering vanuit mijn jeugd en het gevoel hier de rest van mijn leven te genieten van mijn pensioen. De rust van het strand en het vrije uitzicht zijn voor mij bronnen van inspiratie voor mijn wetenschappelijke en maatschappelijke werk. Het is onvoorstelbaar dat een niet wetenschappelijk onderbouwde keuze voor windmolens voor de kust een onomkeerbare tragedie van landschapsvervuiling, in dit geval horizonvervuiling, teweeg brengt. Uitvoering van het voorliggende plan betekent voor mij een aanslag op mijn leefomgeving. Ik word straks gedwongen weg te gaan uit mijn eigen omgeving om de rust van een vrij uitzicht te ervaren, terwijl ik nu juist de keuze acht jaar geleden maakte om vanwege die rust terug te keren naar Noordwijk.

Ik mis in de concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau Kavelbesluiten III en IV Hollandse Kust Zuid nog steeds belangrijke economische, ecologische en duurzaamheidsmotieven en in het algemeen onderbouwing van de kosten voor de aanleg en exploitatie van de windmolenparken. Voor zover mijn zienswijzen op de Ontwerp Rijksstructuurvisie Windmolens op Zee Aanvulling Hollandse Kust zijn beantwoord in het reactiedocument genoemde Rijksstructuurvisie, ga ik op deze beantwoording in. Voor het overige handhaaf de zienswijze die ik heb ingediend op de Ontwerp Rijksstructuurvisie als boven genoemd.

Economische motieven: de windmolens, zoals voorzien voor de kust van Noordwijk 18,5 km voor de kust, zullen een grote schade toebrengen aan de economie van Noordwijk en van de overige badplaatsen langs de Hollandse kust. Onderzoek heeft uitgewezen dat een substantieel deel van de toeristen wegblijft wanneer de windmolens zo zichtbaar voor de kust

geplaatst worden als thans de bedoeling is (zie onder meer <http://vrijehorizon.nl/onderzoek-naar-beleving-strandbezoek/>).

Een integrale afweging tussen de reële extra kosten voor het plaatsen (en onderhouden) van de windmolens in "IJmuiden Ver" versus de gemiste opbrengsten uit de toeristen industrie en de daarmee gepaard gaande werkeloosheid in deze sector, bij plaatsing van de windmolens direct voor de kust van Noord- en Zuid-Holland dient alsnog plaats te vinden.

In het reactiedocument (73.1) wordt verwezen naar paragraaf 3.3. van de Ontwerp/RSV AHK. Hier is niets terug te vinden met betrekking tot de bedoelde en genoemde afweging. Paragraaf 3.3. van de Ontwerp/RSV AHK gaat in op de vraag of uitbreiding van het windmolenpark binnen de 12 mijlszone extra effecten heeft voor zichtbaarheid en economische effecten. Er is geen sprake van een zorgvuldige afweging, doch een beroep op het nationaal belang. Er wordt in de betreffende paragraaf al helemaal niet gerefereerd naar de kosten verschillen tussen het plaatsen van de windmolens uit het zicht (IJmuiden Ver) en de windmolenparken binnen de 12 mijlszone.

Ecologische motieven: De kust geeft tot dusver een beleving voor de bewoners, bezoekers en toeristen die uniek is. Een weidse horizon met prachtige luchten en ondergaande zon. Deze beleving wordt abrupt voor tenminste 25 jaar teniet gedaan, bij plaatsing van de windmolens voor de kust van Noordwijk. Door plaatsing van de windmolens bij "IJmuiden Ver" wordt de belevingsfactor niet aangetast.

In het reactiedocument (73.2) wordt verwezen naar Hoofdstuk 3, thema's A2 en A3. In Hoofdstuk 3 thema A2 wordt met betrekking tot de alternatieven louter ingegaan op financiële argumenten, de kostenverschillen tussen IJmuiden Ver en Hollandse Kust binnen 12 mijlszone. In Hoofdstuk 3 thema A3 wordt weliswaar gesteld dat het kabinet ook vindt dat het uitzicht op een vrije horizon boven zee een van de kernkwaliteiten van de kust is. Wederom wordt als reden om toch in het zicht windmolens te bouwen een beroep gedaan op nationaal belang, zonder dat belang af te wegen tegen het (relatief zeer geringe) financiële belang van het plaatsen van de windmolens binnen de 12 mijlszone ten opzichten van IJmuiden Ver. De gevraagde zorgvuldige afweging wordt niet gemaakt.

Duurzaamheidsmotieven: Het is in brede kring bekend dat windmolens zonder subsidie niet rendabel zijn. Op de lange termijn worden alternatieven voor duurzame energie voorzien die veel rendabeler zijn. Een ingreep in de natuur (en de beleving van de mens ervan) voor 25 jaar, is onverantwoord. Wanneer windmolens toch moeten worden ingezet, doe dat dan op een plaats die ook op lange termijn het minst schade oplevert voor economie, cultuur en natuur.

Ik mis een analyse van de gevolgen van het inzetten van grootschalige windmolen parken op de stabiliteit van het elektriciteitsnet. Zie ook "Maatschappelijke kosten en baten van wind op zee", F. Udo, 13 november 2014.

In het reactiedocument (73.3) wordt gesteld dat het kabinet zijn beleid heeft gebaseerd op adviezen van gezaghebbende instellingen. De mening van andere gezaghebbende wetenschappers wordt evenwel genegeerd zonder inhoudelijke argumentatie. Dit is ongepast bij een zo grootschalige infrastructurele investering, waarbij de doelstelling op zich al als discutabel wordt beschouwd door klimaatsceptici, niet zelden wetenschappers die hun sporen hebben verdiend. Zie ook recente publicatie in Elsevier van 21 januari 2017.

In het reactiedocument (73.5) wordt verwezen naar eerdere haalbaarheidsstudie naar stabiliteit van het elektriciteitsnet. Ook hier geldt dat geen inhoudelijk commentaar wordt geleverd en dat recente publicaties van belanghebbenden aantonen dat het overheidsbeleid in deze faalt als het gaat om stabiliteit in het elektriciteitsnet. zie bijvoorbeeld waarschuwing van het VEMW, de branchevereniging voor grootgebruikers van elektriciteit (www.VEMW.nl): De nieuwe regelgeving en sterk veranderende marktomstandigheden maken een betrouwbare energievoorziening niet zondermeer vanzelfsprekend.

Tevens wordt niet ingegaan op het feit dat windmolens uitsluitend op subsidie draaien.

Kostenmotieven: Er worden veel aannames gedaan in de structuurvisie die niet met ervaringscijfers worden onderbouwd. Nadere onderbouwing van de kosten met ervaringscijfers en uitsplitsing naar de verschillende onderdelen waaruit de kosten bestaan, is nodig. Dan kan ook de afweging voor het alternatief van het plaatsen van het windmolenpark naar IJmuiden Ver worden gemaakt. Dat is nu nauwelijks mogelijk. Inmiddels is uit onderzoek gebleken dat de kostenafweging anders uitvalt dan die welke geleid heeft tot het besluit de windmolens voor de Zuid Hollandse Kust te plaatsen. Zie hiervoor de rapportages van de Stichting Vrije Horizon (<http://vrijehorizon.nl/windpark-op-ijmuiden-ver-brengt-realiserings-energieakkoord-in-stroomversnelling/>)

Tallose studies en rapporten wijzen erop dat windenergie een slecht alternatief is ten opzichte van andere energiebronnen. Het is ongekend dat tientallen miljarden worden gestoken in het plaatsen van windmolens terwijl bekend is dit niet bijdraagt tot het bereiken van de doelstellingen van het energieakkoord. Het is des te schrijnender dat niet gekozen wordt voor een alternatief, dat in ieder geval geen of minder schade toebrengt aan natuurbeleving en de daarmee samenhangende economie: het plaatsen van de clusters van windmolenparken in het aangewezen gebied IJmuiden Ver. Het feit dat de keuze die wordt gemaakt voor het plaatsen van de windmolens voor de kust van Noordwijk niet wetenschappelijk (noch op basis van cijfers die tot aannames hebben geleid noch op basis van ervaringsfeiten) wordt onderbouwd maakt het nog erger. Transparantie van beleid is het minst wat ik van de overheid mag verwachten.

Zoals eerder gezegd geeft de kust tot dusver een beleving voor de bewoners, bezoekers en toeristen die uniek is. Een weidse horizon met prachtige luchten en ondergaande zon, wordt door velen als het belangrijkste motief gezien om de kust te bezoeken. Deze beleving wordt abrupt voor tenminste 25 jaar teniet gedaan, bij plaatsing van de windmolens voor de Zuid Hollandse kust, in het zicht van de bezoeker. Het belang van een vrije horizon is blijkbaar in een klap tot nul gereduceerd.

Ik ben van mening dat de effecten op recreatie en toerisme veel groter zijn dan uit het onderzoek van Decisio, dat bij de MER als uitgangspunt wordt gebruikt, blijkt. In dit onderzoek wordt onvoldoende gemeten wat de effecten van het hekwerk van duidelijk zichtbare windmolens langs de kust van IJmuiden tot aan Scheveningen zijn, op het bezoek aan de kust zijn door toeristen en dagjesmensen. Uit eigen onderzoek uitgevoerd in opdracht van de Stichting de Vrije Horizon blijkt dat het kustbezoek drastisch terugloopt wanneer het zicht aan de horizon wordt ontsierd door windmolens (rapport: Invloed windmolens op strandbezoek, Stol, 9 november 2015 <http://vrijehorizon.nl/onderzoek-naar-beleving-strandbezoek/>).

Uit een ander onderzoek, uitgevoerd in opdracht van de Stichting de Vrije Horizon (rapport: Badplaatsen de mist in?, Salman, Green Destination, augustus 2015: <http://vrijehorizon.nl/rapport-green-destinations-nu-openbaar/>) blijkt dat er nog meer effecten zijn van de windmolens, bijvoorbeeld op het weer: het ontstaan van "zeevlam".

Ik verzoek u de resultaten van de drie genoemde onderzoeken nadrukkelijk in uw besluitvorming te betrekken. De overheid bepleit een actieve inbreng van de burgers bij de besluitvorming. In dit geval is een zeer grote inspanning geleverd door betrokken burgers, waarbij expliciet is aangetoond dat een alternatief beleid met betrekking tot het plaatsen van windmolenparken voor de kust mogelijk is. Een alternatief beleid dat louter voordelen heeft ten opzichte van het huidige beleid: behoud van cultuurgood (vrij uitzicht over zee), geen verlies toeristische sector, geen invloed windturbines op weersomstandigheden, en op termijn veel kosten effectiever.

In het reactiedocument (73.7 en 73.10) wordt gesteld dat het kabinet meent dat de onderzoeken van bureau Motivaction en Decisio voldoende betrouwbaar zijn voor het nemen van een goed besluit. Op de inhoud van de rapporten Salman en Stol wordt niet ingegaan. In het rapport Stol wordt nadrukkelijk verwezen naar de onzorgvuldige statistische methoden die gebruikt zijn door de onderzoeksbureaus, waardoor de uitkomsten ervan geen waarde hebben. het is onbegrijpelijk dat het kabinet haar beleid hierop baseert.

In het rapport Stol wordt het volgende gesteld met betrekking tot het onderzoek van Decisio (N.B. Decisio heeft zich gebaseerd op de cijfers van ZKA Consultants.):

Op 3 december 2013 bracht "ZKA Consultants en Planners" (verder te noemen ZKA) in opdracht van het Ministerie van Infrastructuur en Milieu het rapport "Onderzoek effecten Wind op Zee op recreatie en toerisme" uit. Hun onderzoeksresultaat is gebaseerd op een enquête via Internet bij 2150 verblijfstoeristen en dagrecreanten, waarvoor geldt dat deze in 2013 de

Nederlandse kust hebben bezocht voor recreatief bezoek en/of daar verbleven voor een korte vakantie. Aan deze doelgroep is een aantal scenario's voorgelegd van het plaatsen van een windmolenpark voor de kust waarbij de volgende aannames zijn gehanteerd: (1) één windmolenpark (32 windturbines), (2) een hoogte van minder dan 150 meter en (3) op verschillende afstanden: 6 km, 13 km en 23 km. Een van de conclusies van ZKA is dat naar mate de windmolens beter zichtbaar zijn, deze als hinderlijker worden ervaren door de bezoekers en reden kunnen zijn voor wegblijven.

Ons onderzoek is gebaseerd op de situatie die ontstaat wanneer de huidige plannen voor het plaatsen van een hekwerk van windmolens voor de Zuid Hollandse kust met een hoogte van 200 meter wordt gerealiseerd. Dit perspectief is voorgelegd aan personen die op locatie (van Zandvoort tot Katwijk) de kust bezochten. Het aantal respondenten (bij vier onafhankelijke onderzoeken) bedroeg 264, verspreid over twee evenementen, een weekend en een periode van 2 weken in augustus. Daarnaast is een enquête via Internet uitgevoerd waarop 457 personen reageerden. Circa 70% van de respondenten bezoeken de kust vaak (minimaal 10 maal per jaar).

Geconcludeerd mag worden dat ons onderzoek representatiever is dan dat van ZKA¹). Immers: (1) het perspectief is meer in overeenstemming met de realiteit en (2) de doelgroep is representatiever.

Het is duidelijk dat de reactie die respondenten geven over het al dan niet naar de kust komen wanneer er windmolens staan, niet direct betekent of zij dat ook daadwerkelijk doen. Deze constatering is van belang bij een evaluatie van de uitkomsten nadat een gedegen statistisch onderzoek heeft plaatsgevonden. De beste manier om de doelgroep te definiëren is uit te gaan van de bezoekers van de kust. Motivaction heeft de vraagstelling willekeurig voorgelegd aan burgers, ongeacht of deze al dan niet regelmatig de kust bezoeken. Dit is min of meer ook het geval voor het onderzoek van Decisio. Uit onderzoek Stol, gehouden onder bezoekers van de kust - aangevuld met Internet enquête - blijkt dat (1) een groot deel van de bezoekers van de kust "veelbezoekers", (2) de veelbezoekers komen uit de regio, (3) de afkeer van de windmolens en de neiging om niet meer naar de kust te gaan wanneer daar windmolens staan toeneemt naarmate men dichterbij de kust woont, en (4) de beleving van de vrije horizon een buitengewoon belangrijke reden is voor de "veelbezoekers" om de kust te bezoeken.

Je hoeft geen statisticus te zijn om te begrijpen dat de keuze van de doelgroep die wordt benaderd bepalend is voor de reactie die je krijgt. Als iemand wordt benaderd die het strand eenmaal heeft bezocht met de vraag of het effect van windmolens invloed heeft op zijn of haar bezoek is het antwoord voorspelbaar (tenzij een afkeer van windmolens in het algemeen zal er geen reden zijn om negatief te reageren). Reguliere bezoekers van de kust, en dat is de meerderheid van de burgers die het strand bezoeken en genieten van het vrije uitzicht, blijken nadrukkelijk negatief te reageren op de komst van zichtbare windmolens voor de kust.

Ook faalt het kabinet in de simpele verklaring voor het ontstaan van zeevlam (reactiedocument 73.8). Uit het door Green Destinations uitgevoerde onderzoek blijkt onder meer het volgende.

Sinds 2008 is bekend dat de temperatuur van het luchtpakket aan de lizijde van windmolenparken als gevolg van wrijvingswarmte tot ca. 1 graad Celsius kan opwarmen en dat daardoor op zee mist (een laag wolkendek) kan ontstaan die in de praktijk nauwelijks te onderscheiden is van de bekende "zeevlam", de schrik van het Noordzeestrand. Volgens NRC Wetenschapsredacteur Karel Knip (NRC, 2011) is het verschijnsel het gevolg van een menging van twee verschillende luchtlagen, beide met hoge luchtvochtigheid, maar met een verschillende temperatuur. Het is hetzelfde verschijnsel als wat optreedt aan fabrieksschoorstenen en achter vliegtuigen. In februari 2013 publiceerden Charlotte Bay Hasager, Leif Rasmussen, Alfredo Peña, Leo E. Jensen en Pierre-Elouan Réthoré een artikel over een op 12 feb. 2008 in Denemarken opgetreden verschijnsel van wolkvorming achter het Deense windpark50 Horns Rev 1, op 18-50 Charlotte Bay Hasager et al. Wind Farm Wake: The Horns Rev Photo Case. Energies 2013 (6) pag. 696-716. 24 km uit de kust van Blavandshuk. Het betreft een betrekkelijk klein windpark van met 80 turbines (2MW, 110 m

¹) Het onderzoek dat door GfK in opdracht van de Stichting Milieu en Natuur is uitgevoerd, kan niet serieus worden genomen. Bij dit onderzoek is het resultaat tot stand gekomen na aanpassing van de steekproef op basis van de respons.

hoog). Ook het KNMI en EUMETSAT (European Organisation for the Exploitation of Meteorological Satellites) zijn met het verschijnsel bekend.

Op 19 juni jl. schrijft een weerkundige van EUMETSAT aan Green Destinations: Het effect in kwestie is een voorbeeld van adiabatische afkoeling, wat typisch kan optreden in de winter wanneer een zeer koude luchtlaag over warm water scheert. Je kunt je voorstellen dat er dan gemakkelijk condensatie (mistvorming) optreedt, de lucht heeft als het ware nog maar een klein zetje nodig."

Bovendien zal het sterk afhankelijk zijn van de omstandigheden (windrichting/sterkte, zeevatertemperatuur) en maar op een paar dagen per jaar relevant zijn."

Green Destinations legde begin juli de volgende vraag voor aan de afd. Meteorologie van het KNMI: "Mijn vraag is of er een gereede kans is dat grote windparken op 18,5 km van de kust, bijv. van Scheveningen tot Zandvoort, leiden tot dergelijke wolkvorming en of dat ook buiten het winterseizoen kan optreden."

Daarop schrijft een weerkundige van het KNMI op 16 juli 2015:

"We hebben het nader bekeken en ook bij de door u genoemde parken kunnen dit soort wolken ontstaan onder specifieke meteorologische omstandigheden. De kans dat dit ontstaat buiten het winterhalfjaar is klein."

In Nederland is de relatie tussen windparken in zee en zeevlam nog niet aangetoond. Het feit dat deze relatie in Denemarken wel is aangetoond is puur het gevolg van de toevallige omstandigheid dat het verschijnsel werd waargenomen en gefotografeerd door een opletende helikopterpiloot die onderweg was naar een boorplatform. Het feit dat het verschijnsel nog niet is waargenomen en gedocumenteerd voor het Noordzee Windpark zegt dus niets. Het kan evengoed zo zijn dat er in Egmond aan Zee al diverse malen zeevlam is opgetreden als gevolg van het windpark, zonder dat iemand dit weet.

Onze voorlopige conclusies zijn dan ook als volgt:

1. windparken kunnen wel degelijk aanleiding geven tot wolk- en mistvorming (zeevlam);
2. de nieuwe parken in Nederland worden bijna tweemaal zo hoog als in het Deense geval en de parken zijn bovendien groter en talrijker; daarom zal de kans toenemen op de bijzondere omstandigheden die aanleiding kunnen geven tot wolk- en mistvorming (bij nul windparken of bij heel kleine windmolens is die kans immers nul);
3. bij parken rond 18-24 km en een westelijke wind kunnen de gevormde wolken gemakkelijk de kust bereiken, zoals ook is gebleken in het Deense voorbeeld. Dit zou zeevlam kunnen veroorzaken aan de kust.
4. Omdat badplaatsen en strandexploitatie in toenemende mate een jaar rond karakter hebben gekregen zal zeevlam op de kust, wanneer die ook optreedt, de kwaliteit van het strandbezoek en -beleving niet ten goede komen op de betreffende dagen. Het kan dan ook leiden tot omzetzdaling in de strandexploitatie.
5. grotere windparken zullen aanleiding geven tot grotere wolk- en mistvorming; indien het signaleerde effect optreedt in het gehele windpark Hollandse Kust-B bij een west-noordwestelijke wind, kan de gehele kust van Scheveningen tot en met Bloemendaal aan Zee te maken krijgen met zeevlam;
6. de kans op wolk- en mistvorming blijft klein, hoogstens enkele dagen per jaar en mogelijk beperkt tot het winterhalfjaar.

Het is vooralsnog niet mogelijk gebleken om een relatie te leggen tussen omvang en frequentie van dit verschijnsel en de afstand van windparken tot de kust.

Ook hier gaat het kabinet, ongefundeerd, voorbij aan feiten die uit onderzoek zijn gebleken.

Onderstaand herhaal ik uw reacties op de zienswijzen, zoals gepubliceerd op Reacties op zienswijzen voornemen Ontwerp Rijksstructuurvisie Windenergie op zee Aanvulling gebied Hollandse Kust. Mijn commentaar hierop maakt onderdeel uit van deze zienswijze.

<https://www.rijksoverheid.nl/ministeries/ministerie-van-infrastructuur-en-milieu/documenten/rapporten/2016/07/01/bijlage-2-reactiedocument-op-zienswijzen-en-adviezen>

In uw reacties op de zienswijzen ingediend, door ondergetekende, op het voornemen Ontwerp Rijksstructuurvisie Windenergie op Zee Aanvulling gebied Hollandse Kust, stelt u met betrekking tot de **kostenafweging** tussen de windenergiegebieden onder meer het volgende:

Zienswijze: Plaats molens buiten de 12-mijlszone. Indiener — wijst er in dit verband op dat bouwen binnen de 12-mijlszone in strijd is met eerder geldend beleid en dat dit onvoldoende wordt gemotiveerd.

*Antwoord: Het voorstel overlapt qua strekking met de vorige twee opmerkingen en met de hierna volgende. Indiëners worden voor verdere toelichting verwezen naar deze opmerkingen en de reactie erop van het kabinet. In aanvulling hierop zij opgemerkt, dat in het NWP bij het vrije-horizon-beleid een uitzondering wordt gemaakt voor activiteiten van nationaal belang, waartoe ook de opwekking van duurzame energie behoort. **Voor de derde keer wordt het nationaal belang weer genoemd als argument om de windmolenparken in het zicht van de kust te plaatsen.***

Voor het planMER is alles in IJmuiden-Ver bouwen geen in beschouwing te nemen alternatief vanwege de keuzen in de Routekaart. Dit is een beleidsbrief waarmee de Tweede Kamer in grote meerderheid heeft ingestemd. Deze brief is in m.e.r.-termen een zgn. 'eerder genomen besluit'. Zie hiervoor ook de toelichting in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau.

Op langere termijn is het gebied IJmuiden-Ver nodig voor de verdere doorgroei van windenergie op zee als onderdeel van de verduurzaming en de CO₂-neutraalmaking van onze energievoorziening. Het is daarvoor technisch ook geschikt. Daarom is dit gebied al eerder voor windenergie aangewezen. Gezien de thans hogere kosten van IJmuiden-Ver en de jaarlijks afnemende kosten is het echter goedkoper om dit gebied later te ontwikkelen. Het bouwen van een deel van de opgave in IJmuiden-Ver is wel een bestanddeel van het nul-alternatief. Zie ook de toelichting in par. 2.2. De constatering is correct, dat in het Eerste Nationale Waterplan in navolging van de Vijfde Nota Ruimtelijke Ordening het vrije zicht op de horizon als een kernwaarde van de Noordzee is benoemd. Omdat de Noordzee ook ruimte moet bieden aan veel menselijke activiteiten, is dit vrije zicht beperkt tot de territoriale grens op 12 NM en mag hiervan worden afgeweken ingeval van projecten van nationaal belang. In de RSV Windenergie op Zee is de beleidsuitspraak vastgelegd dat het om financiële of ruimtelijke redenen nodig en mogelijk kan zijn, om de gebieden Hollandse Kust aan de landzijde iets uit te breiden, waarbij moet worden getoetst aan de kernwaarde 'vrije horizon'. In de 'Haalbaarheidsstudie windenergie binnen de 12 nautische mijlszone' (hierna 'Haalbaarheidsstudie') is geconstateerd dat landwaartse vergroting van windenergiegebieden alleen bij de gebieden Hollandse Kust (zuid en noord) haalbaar en verdedigbaar is, omdat het niet leidt tot afname van het deel van de Nederlandse kust waar het vrije uitzicht nog bestaat: HK (zuid en noord) worden immers toch al bebouwd buiten de 12-mijlszone. Daarom is in de Routekaart besloten om deze uitbreiding op korte termijn planologisch mogelijk te maken. Of dit plan inderdaad goedkoper is, wanneer de kosten worden verdisconteerd van de gevolgen voor de kustplaatsen en hun bewoners en toeristen en voor de economische gebruiksfuncties van de Noordzee, is in de studie van Decisio naar regionale economische effecten onderzocht. In deze studie zijn ook de kosten van het bouwen van de gehele taakstelling in IJmuiden-Ver onderzocht. Op basis van deze kennis en het planMER neemt het kabinet hierover in de RSV Aanvulling gebied Hollandse Kust een besluit.

De kosten van de bouw van windmolens in IJmuiden-Ver en in Hollandse Kust C, D en E ten opzichte van die in Hollandse Kust (zuid en noord) zijn al goed uitgezocht. Daarbij zijn ook de kosten van de aanlandingskabels betrokken. In de Haalbaarheidsstudie' zijn de kosten onderzocht van het bouwen van windturbines in de zone tussen 10 en 12 NM langs de gehele Nederlandse kust ten opzichte van de kosten in verder weg gelegen gebieden. Ook is een MKBA opgesteld. Daarnaast is globaal verkend of andere belangen op zee hierdoor worden benadeeld. De RSV Windenergie op Zee is samen met de Haalbaarheidsstudie windenergie binnen de 12-mijlszone en de Routekaart aan de Tweede Kamer aangeboden. Deze heeft ingestemd met de keuze van de Routekaart om de aanwijzing van de aanvullingen van de gebieden Hollandse Kust (zuid en noord) breed te onderzoeken in een planMER. Nu is van belang voor indieners dat de windenergiegebieden Hollandse Kust C en IJmuiden-Ver onderdeel zijn van het nul-alternatief. Het is in deze onderzoekfase, dat allerlei andere belangen en de effecten erop door windturbines in het nul-alternatief en in de Aanvullingen Hollandse Kust kwalitatief of zo mogelijk kwantitatief worden onderzocht. In het onderzoek door Decisio naar de regionaal economische effecten worden opnieuw en meer in detail de

kosten van de verschillende alternatieven berekend ten behoeve van de definitieve besluitvorming.

Het voorkeuralternatief is gebaseerd op de kosten en effecten op andere belangen zoals die zijn onderzocht in de haalbaarheidsstudie 12 NM. De bevindingen van de Haalbaarheidsstudie zijn destijds al besproken met de stakeholders. Nu is een planMER aan de orde waarin de relevante aspecten diepgaander worden onderzocht, ook aspecten die moeilijk te beprizen zijn, zoals vrij uitzicht op zee. In de RSV beoordeelt het kabinet al deze aspecten en de beïnvloeding ervan door windturbines en maakt het een gemotiveerde afweging. Hierop kan opnieuw zienswijze worden ingediend, waarna het kabinet een definitief besluit zal nemen.

Allereerst moet worden vastgesteld dat de bouw van alle benodigde windturbines in het gebied IJmuiden-Ver op dit moment geen redelijkerwijze in beschouwing te nemen alternatief voor het planMER is, omdat andere reeds aangewezen windenergiegebieden goedkoper zijn. Wel is een deel van de capaciteit van IJmuiden-Ver opgenomen in het nul-alternatief. Ook worden in het planMER en het regionaal-economisch onderzoek van Decisio allerlei effecten van de bouw van windturbines in

de Aanvullingsgebieden voor Hollandse Kust (zuid en noord) grondig onderzocht. In het regionaal-economische onderzoek is dat ook gebeurd voor de optie waarin de gehele opgave in IJmuiden-Ver wordt gebouwd. Voor zover mogelijk zijn die effecten in kosten en baten uitgedrukt.

Dit voorstel valt buiten de scope van het planMER omdat het gebied IJmuiden-Ver voor de bouw van de totale opgave aan windmolenparken in de komende 5 jaar geen doelmatig alternatief is. Dat is gebleken bij de MKBA voor de Haalbaarheidsstudie (2014). De bouw van de gehele opgave in IJmuiden-Ver wordt wel met de bouw in Hollandse Kust vergeleken in de studie naar de regionale economische effecten (Decisio, 2016). Indiëners suggereren dat is onderschat wat de voordelen zijn van (1) de mogelijk grotere omvang van een windpark in IJmuiden-Ver die leidt tot relatief lagere onderhoudskosten en (2) van de voordelen van de vroegtijdige ontwikkeling van IJmuiden-Ver bij een latere uitbouw van het windenergetisch vermogen hier. Het kabinet meent dat deze aspecten al zijn beoordeeld en dat onderhoud op grotere afstand altijd duurder is vanwege de grotere afstand en het kleinere aantal werkbare dagen (vanwege weersomstandigheden). Deze meerkosten worden maar zeer ten dele gecompenseerd door hogere stroomopbrengsten vanwege een beter windklimaat. In de tot dusver door ECN uitgevoerde berekeningen zijn de meeropbrengsten van bouwen in IJmuiden-Ver echter wel meegerekend. Over het Europese netwerk van elektriciteitskabels tussen landen zijn nog geen concrete besluiten genomen die een andere strategie mogelijk maken. Bovendien is niet duidelijk hoe die tot een kostenbesparing kunnen leiden.

Het eerder genoemde onderzoek van de Stichting de Vrije Horizon heeft aangetoond dat het benutten van IJmuiden Ver veel kosteneffectiever is dan de gebieden voor de Zuid Hollandse Kust. Dit bevestigt de eerder genoemde stelling dat uw economische motieven op drijfzand zijn gebouwd. Dit wordt nog bevestigd door de uitkomst van de tender voor de kavels voor de Zeeuwse kust, waaruit is gebleken dat de kosten voor de bouw en exploitatie van de windmolenparken aanzienlijk lager zijn dan door u verwacht. Opmerkelijk is ook dat een buitenlands bedrijf de tender heeft gewonnen terwijl de Minister zich bij de voorbereiding liet adviseren door de Nederlandse industrie.

Inmiddels is gebleken dat de kosten voor het plaatsen van windmolens in het gebied IJmuiden Ver ongeveer de helft goedkoper wordt dan de inschatting die een aantal jaren geleden werd gedaan. Het ligt voor de hand dat die kosten voordat er sprake is van daadwerkelijk plaatsen van de windmolens door marktwerking en innovatie nog goedkoper zal worden. Bovendien wordt het door het kabinet genoemde bedrag van 1.6 miljard aan meerkosten betwist door Stichting de Vrije Horizon.

U noemt het nationaal belang van duurzame energie als een reden om af te zien van het beleid te streven naar een vrije horizon. In de eerste plaats zie ik niet in waarom een keuze voor duurzame energie een hoger nationaal belang betreft dan een vrije horizon. Dit is in dit geval te meer dubieus omdat: (1) het maar de vraag is of windmolens op zee echt bijdragen tot duurzame energie voorziening, (2) er bij het plaatsen van windmolens op zee een onomkeerbare situatie is geschapen ten aanzien van de vrije horizon en (3) er een alternatief is dat zelfs meer bijdraagt aan duurzame energie (ervan uitgaande dat windmolens hiertoe zouden bijdragen, het geen twijfelachtig is) namelijk het plaatsen van de windmolens buiten het zicht, namelijk IJmuiden Ver.

Samengevat: uw keuze voor het uitbreiden van het windmolenpark voor de Zuid Hollandse Kust binnen de 12 mijlszone is gebaseerd op verkeerde veronderstellingen en feiten ten aanzien van de kosten en effectiviteit. Deze keuze dient derhalve te worden teruggedraaid omdat nieuwe feiten beschikbaar zijn.

In uw reacties op de zienswijzen ingediend op het voornemen Ontwerp Rijksstructuurvisie Windenergie op Zee Aanvulling gebied Hollandse Kust, stelt u met betrekking tot de **gevolgen voor toerisme en beleving** tussen de windenergiegebieden onder meer het volgende:

In de Maatschappelijke Kosten-batenanalyse van 2014 zijn de voor- en nadelen, zowel in financiële als niet- financiële zin, naast elkaar gezet. Op grond hiervan heeft het kabinet in de Routekaart besloten om de uitbreiding met de strook tussen 10 en 12 NM nader te onderzoeken. Het plan-MER stelt het kabinet in staat om over de uitbreiding van de windenergiegebieden Hollandse Kust (zuid en noord) een afgewogen en zorgvuldig gemotiveerd definitief oordeel te vellen en bekend te maken.

Daarnaast heeft het kabinet een nader onderzoek laten instellen naar de lokale economische effecten (Decisio, februari 2016).

In de studie van Decisio worden de effecten op het kust toerisme onderzocht. Het kabinet is niet van mening dat met de uitbreiding van de gebieden Hollandse Kust (zuid en noord) 'een waanzinnig risico' wordt genomen. Op basis van het plan-MER en het onderzoek van Decisio naar de regionale gevolgen zal het kabinet de effecten op het toerisme afwegen tegen andere belangen.

Volgens de NRD zal in het plan-MER niet worden gekeken naar weersverandering op het land door windparken op zee, zoals meer regenval. Dit alleen al, omdat er geen verschillen zullen zijn tussen de alternatieven. Wel wordt in het plan-MER beschreven welk effect windturbines hebben op de windkracht (achter het park ontstaat een luwer gebied) en wat dit betekent voor de golven en de opwoeling van sediment, en indirect voor sedimentverplaatsing en vertroebeling van de waterkolom.

Het kabinet erkent dat zichtbaarheid van de windturbines in de aangewezen en mogelijk aanvullend aan te wijzen windenergiegebieden de beleving van het uitzicht op de Noordzee en de horizon negatief kan beïnvloeden. En ook dat dit als een verslechtering van het uitzicht zal worden beleefd door veel mensen die vertrouwd zijn met het uitzicht van vóór de bouw van windpark Luchterduinen. Anderzijds merkt het kabinet op, dat windturbines wel ergens in Nederland moeten komen (gezien de DE-doelstelling) en dat ze overal een invloed op het landschap hebben die door een deel van de omwonenden negatief wordt gewaardeerd. Dit is één van de belangrijkste redenen dat windparken grootschalig worden ontwikkeld waar dit mogelijk is, op land, maar ook op zee. Daarmee blijven er ook gebieden over, waar windturbines niet of minder zichtbaar zijn. Ook is van belang in te zien dat al harde besluiten zijn genomen over de aanwijzing van de gebieden Hollandse Kust (zuid en noord), waardoor de discussie over de vrije horizon zich nu zou moeten toespitsen op de effecten hierop van de twee aanvullende gebieden. Deze effecten zullen zo grondig mogelijk worden beschreven in het plan-MER, waarbij gebruik wordt gemaakt van de beste simulatietechnieken en van alle thans beschikbare onderzoeken over de beleving van windturbines door bewoners en bezoekers van de kust.

Beleving van het uitzicht op zee zal een belangrijk onderwerp in het plan-MER zijn. Het aantal zinnen of woorden in de NRD is niet maatgevend voor het belang van een te onderzoeken aspect. De zichtbaarheid van windparken wordt aan de hand van kwantitatieve criteria in kaart gebracht. Op basis daarvan en van beschikbaar belevingsonderzoek wordt een inschaling gemaakt van de effecten. De gebruikte methode en criteria zullen worden toegelicht in het plan-MER.

Zienswijze: De kust geeft tot dusver een beleving voor de bewoners, bezoekers en toeristen die uniek is. Een weidse horizon met prachtige lichten en ondergaande zon. Deze beleving wordt abrupt voor tenminste 25 jaar teniet gedaan bij plaatsing van de windmolens voor de kust van Noordwijk. Door plaatsing van de windmolens bij "IJmuiden-Ver" wordt deze belevingsfactor niet aangetast.

Reactie: Deze opmerking leidt tot een voorstel dat valt buiten de scope van het planMER, omdat al is besloten om eerst de gebieden Hollandse Kust die grenzen aan de 12-mijlszone te ontwikkelen. Alle windmolens plaatsen in IJmuiden-Ver is geen redelijkerwijze in beschouwing te nemen alternatief voor deze plan-MER gezien de al eerder genomen besluiten. Wel wordt een deel van de capaciteit van IJmuiden-Ver gebruikt in het nulalternatief.

Het is het kabinet bekend dat onderzoeksbureaus in het verleden zijn gekomen tot uiteenlopende schattingen van bezoekersaantallen. Ook enkele burgerindieners rapporteren hogere schattingen op basis van eigen tellingen. Daarom is in het Decisio-onderzoek nagegaan wat de beste waarden voor bezoekersaantallen zijn. Kustoverheden en brancheorganisaties zijn hierbij betrokken geweest. Hiervan is vervolgens gebruik gemaakt bij het berekenen van kosten, baten en werkgelegenheidseffecten.

Dit valt buiten de scope van het MER. Echter in het kader van het regionaal economisch onderzoek (thema J) is deze vraag ook ter sprake gekomen. In eerste instantie is gekozen om niet opnieuw een belevingsonderzoek uit te voeren, maar analyses te doen op basis van bestaand onderzoek. Dit omdat er veel onzekerheid is over het daadwerkelijk gedrag van mensen en bestaande onderzoeken wel een gelijksoortig resultaat leveren. Inmiddels heeft het kabinet besloten een nieuw belevingsonderzoek te laten doen door Motivaction, teneinde de uitgangspunten van Decisio op dit punt te verifiëren.

Zienswijze: Maak de effecten van windparken op de werkgelegenheid en economie inzichtelijk. Het onderzoek dient samen met stakeholders uitgevoerd te worden. Indien een te groot negatief effect, dan mag de strook niet toegevoegd worden. Nationale energiedoelstellingen mogen niet ten koste gaan van de lokale economie.

Reactie: Deze effecten zijn onderzocht in het Decisio-rapport. Brancheorganisaties en gemeenten (zoals Bergen en Noordwijk) zijn betrokken geweest bij dit onderzoek. Doel is om zo veel mogelijk consensus te bereiken over de omvang van deze effecten. De afweging van het tijdig bereiken van nationale energiedoelen tegen eventuele nadelen voor lokale economische belangen is een verantwoordelijkheid van de landelijke politiek.

Zienswijze: Plaatsing dichterbij de kust is tegen de zin van velen, maar politici drukken het willens en wetens door. Het beeld van niet rationeel en eertlijk handelende politici en bestuurders voedt politiek cynisme met alle negatieve gevolgen van dien.

Reactie: Het is het kabinet bekend dat nogal wat bewoners en ondernemers aan de kust tegen windmolens dichterbij de kust zijn. Maar een nationale afweging van alle belangen, waaronder het nationale belang van een tijdige groei van de duurzame energievoorziening, kan blijken niet tegemoet te komen aan de opvatting van genoemde bewoners en ondernemers. Dat is helaas soms onontkoombaar bij grote projecten van nationaal belang.

Zoals u weet is er veel kritiek op de onderzoeken van Decisio en Motivaction. Beide zijn gebaseerd op (statistisch gezien) verkeerde uitgangspunten en vraagstellingen: zie ondermeer rapport Stol. Uw stelling dat branche organisatie betrokken zijn geweest bij de belevingsonderzoeken is onjuist. Betrokken zijn betekent ook commentaar kunnen leveren op methoden van onderzoek en rapportages. Hiervan is geen sprake geweest. Wellicht is naar de vorm sprake geweest van betrokkenheid, maar niet naar de inhoud van het onderzoek. En om dat laatste gaat het natuurlijk.

Met betrekking tot het behalen van de energiedoelstellingen is het evident dat de overheid hiertoe prioriteiten moet stellen en afwegingen maken. Deze

dienen dan wel gebaseerd te zijn op feiten. Wanneer blijkt dat de afwegingen die gemaakt zijn, gebaseerd zijn op verkeerde feiten, dient de afweging opnieuw te worden genomen. Nieuwe feiten zijn onder meer: (1) de gevolgen voor het toerisme zullen veel groter zullen dan door u is ingeschat en (2) het ontwikkelen van IJmuiden Ver niet alleen kosteneffectiever is , maar ook nog sneller kan leiden tot het behalen van de doelstellingen in het Energieakkoord.

U stelt in uw reactie op de beleving en het belang van een vrije horizon erop dat door de besluitvorming rond de Kavelbesluiten I en II de horizon toch al vervuild is. Dit lijkt mij een onduidelijke en ondoorzichtige redeneertrant die niet van transparante besluitvorming getuigt. In de eerste plaats is de besluitvorming rond de Kavelbesluiten I en II nog in procedure bij de Raad van State en worden de bedoelde rapporten Stol en Salman ook in de procedure bij de Raad van State ingebracht.

Ik citeer de Rijksstructuurvisie Wind op Zee (2.11 Zichtbaarheid):

"Gelet op het belang van windenergiegebieden dichtbij de kust vanuit het oogpunt van kosteneffectiviteit, de ligging van de aangewezen gebieden op en vanaf de 12 NM, de uitkomsten van de milieueffectrapporten, en de uitgangspunten geformuleerd in het Nationaal Waterplan en de Beleidsnota Noordzee in verband met beleving, bestaat er alles afwegende geen aanleiding om een deel van het gebied vanwege zichtbaarheid bij voorbaat al niet aan te wijzen voor windenergie. In de Rijksstructuurvisie zijn wel een aantal aandachtspunten voor de realisatie opgenomen. Zo moet bij de bepaling van de locaties en de inrichting van windparken op en vanaf de 12-mijlszone worden voorkomen dat er over een grote afstand een gesloten lijn ontstaat. Een vanuit visuele aspecten weloverwogen situering aan de binnenrand van de 12-mijlszone met een daarbij passende vormgeving biedt wellicht ook openingen voor maatwerk."

Hierbij wordt op zijn minst gesuggereerd dat in ieder geval een hekwerk binnen de 12 mijlszone, zoals voorgesteld in de onderhavige Ontwerp Rijksstructuurvisie uit den boze is.

Dit blijkt ook uit het antwoord op een zienswijze met betrekking tot schade aan kusteconomie en toerisme (46a):

"In de milieueffectrapportages is op basis van de beschikbare literatuur een inschatting gemaakt van de effecten van windparken op toerisme, recreatie en huizenprijzen. Het aantal onderzoeken dat betrekking heeft op dit thema is helaas vrij beperkt. In het kader van de Haalbaarheidsstudie naar de mogelijkheden van windenergie op zee binnen de 12-mijlszone is wel een aantal onderzoeken uitgevoerd naar de effecten van windparken op recreatie en huizenprijzen. Zie paragraaf 2.11 van deze Nota van Antwoord voor een toelichting op het aspect zichtbaarheid."

In het reactiedocument (7.11) stelt u het eens te zijn met de zienswijze, doch beroept u zich wederom op het nationaal belang van het uitvoeren van het Energieakkoord.

U heeft besloten de inspraakprocedures voor de "Ontwerpkavelbesluiten I en II windenergiegebieden Hollandse Kust Zuid" en die voor de "Ontwerp-Rijksstructuurvisie Windenergie op Zee Aanvulling gebied Hollandse Kust." te combineren. Ik ga ervan uit dat deze dan ook integraal in de besluitvorming worden betrokken, met de inzichten die nu bestaan over (1) het kostenaspect, (2) de beleving en de gevolgen voor het toerisme en (3) een evaluatie van de tender voor de kavels voor de Zeeuwse Kust. Hierbij dienen de in deze zienswijze genoemde (wetenschappelijk verantwoorde) rapporten inhoudelijk betrokken te worden.

In het reactiedocument (7.12) geeft u een antwoord, waar u alle kanten mee op kunt. Het gaat erom dat integraal een zorgvuldige afweging wordt gemaakt tussen het nationaal belang van het bereiken van de doelen in het Energieakkoord volgens het Kabinet, en het nationaal belang van het hebben van een vrij uitzicht op zee.

Samengevat:

1. Het Kabinet neemt met de voorgenomen Kavelbesluiten III en IV een onomkeerbare beslissing die minstens 25 jaar tot gevolg heeft dat een nationaal belang namelijk dat van een vrij zicht op de zee teniet wordt gedaan.
2. Het Kabinet beroept zich op een nationaal belang bij het behalen van de doelen uit het Energieakkoord. Deze zijn niet onomstreden.
3. Zolang er geen wetenschappelijke consensus is over de gevolgen van, de door de mens beïnvloedbare, effecten van de CO₂ uitstoot voor ons klimaat, en het inzetten van windmolens voor duurzame energie, past het de Overheid niet overhaaste beslissingen te nemen die voor 25 jaar gevolgen hebben voor het vrije uitzicht op de Noordzee van onze kust.
4. De onder 3 bedoelde wetenschappelijk consensus is er nog lang niet blijkens de vele wetenschappelijke publicaties over dit onderwerp, die de visie van het Kabinet niet delen.
5. Het Kabinet weegt het belang van een vrij uitzicht op zee af tegen het nationaal belang van het bereiken van het Energieakkoord, op grond van economische motieven, onder meer door het afwijzen van het alternatief van het plaatsen van de windmolenparken uit het zicht van de kust. Een fractie van het bedrag dat de Overheid reserveert voor haar Energiebeleid (maximaal circa 2,5 %) doet de Overheid besluiten het vrije uitzicht op zee te verkwanselen. Dit betekent voor de periode dat de windmolens het uitzicht op de vrije horizon belemmeren ongeveer 0.70 euro per huishouden per maand over die periode!
6. Het Kabinet erkent dat de economische motieven een ondergeschikte rol spelen, omdat ontwikkelingen op het gebied van de technologie, zowel als het gaat om windmolens als om andere mogelijkheden voor duurzame energie, bijzonder snel gaan.
7. Het Kabinet laat korte termijn (vermits de uitgangspunten van het Kabinet kloppen, quod non) belang prevaleren boven effecten op langere termijn, terwijl er veel onzekerheden zijn over de doelstelling, de manier waarop deze bereikt kan worden en de op korte en middenlange beschikbare technologie met betrekking tot energieopwekking.
8. Het Kabinet verzuimt een expliciete, transparante, afweging te maken van de gevolgen van het plaatsen van de windmolenparken, in het zicht van de kust versus de opbrengsten en kosten voor samenleving, beleving en milieu.

Hoogachtend

Verzonden: Dinsdag 31 januari 2017 23:04

Onderwerp: Zienswijzeformulier

Wind op Zee - kavels III en IV Hollandse Kust (zuid) - concept-Notitie Reikwijdte en Detailniveau

Aanspreekvorm:

Aanspreektitel:

Achternaam:

Voorvoegsel(s):

Voorletters:

Straat:

Huisnummer:

Postcode:

Woonplaats:

Telefoonnummer:

E-mailadres:

Als: Particulier

Staan er naar uw mening onjuistheden in de ontwerp-notitie?

zie bijlage

Zijn er grote zaken/belangen over het hoofd gezien?

zie bijlage

Wordt u geraakt in uw belang? Zo ja, kunt u dat toelichten?

zie bijlage

Zijn er andere zaken die u naar voren wilt brengen?

zie bijlage

Reactie

Zienswijze kavelbesluiten III en IV/ conceptnotitie reikwijdte en detailniveau

1. oneerlijk besluitvormingsproces:

Voor het gehele project Hollandse Kust Zuid (HKZ) worden drie verschillende MERs doorlopen. Een MER voor kavels I en II, een aparte MER voor kavels III en IV en een aparte MER voor Net op Zee (het elektrische netwerk verzorgd door TenneT). De laatst genoemde MER is thans niet definitief of in een eerste fase.

De drie verschillende MERs zullen echter een ander resultaat geven dan wanneer één MER voor het gehele windmolenparkproject HKZ wordt opgesteld. De nadelige effecten die in de laatste MER (Net op zee) naar voren komen, worden nu nog niet meegewogen. Eventueel kan door de weking van het KEC, later een aanpassing voor enkele aspecten in de besluiten noodzakelijk blijken. Als deze aanpassingen direct meegenomen waren in de afzonderlijke MERs, dan had dit heel wel invloed kunnen hebben op de besluitvorming voor de besluiten waaraan de MERs ten grondslag liggen. Wanneer deze besluiten definitief zijn geworden is hier geen beroep meer mogelijk.

2. De Stichting Vrije Horizon heeft een rapport laten op stellen door Ardo de Graaf Advies en dit laten valideren door DNV GL. Op basis van deze rapportage kan worden opgemaakt dat in het verder op zee gelegen IJmuiden Ver, de extra stroomopbrengst (doordat er daar relatief meer wind is) de hogere kosten van de aanleg en het onderhoud ruimschoots dekken. De Minister heeft dit rapport niet overtuigend kunnen ontkrachten. Er is slechts gewezen op fouten in het rapport (zoals zgn. een overdreven inschatting van de meeropbrengsten) maar verzuimd is om aan te geven wat dan wel de extra energieopbrengst is.

De Minister houdt vast aan windparken dicht bij de kust, om reden dat dusdanige realisatie goedkoper is. Inderdaad wordt de "aansluiting op zee" op zich duurder wanneer inderdaad verder van de kust wordt gebouwd. Echter de tenders voor Borssele vielen dermate gunstig uit, dat dit (volgens minister Kamp) miljarden per jaar bespaard. Ook al zou IJmuiden Ver dan iets duurder uitvallen (1.6 miljard volgens de laatste opgave van de overheid) dan nog kan dit gecompenseerd worden met de enorme besparingen bij Borssele. De geplande kosten voor windenergie op zee vallen dan in totaliteit niet duurder uit. Bouwen binnen de 12 NM is dus niet nodig in HKZ.

Bovendien is geheel de vraag of de meerkosten nu eindelijk goed berekend zijn door de Minister:

Voor de meerkosten voor IJmuiden Ver werden steeds andere bedragen opgegeven. Aanvankelijk 3 miljard (gebaseerd op cijfers van ECN) toen 2,2 miljard (planMer, gebaseerd op cijfers van ECN, sowieso fout zoals ik aangetoond heb in mijn zienswijze op planMER voor kavels I en II) en nu 1,6 miljard (brief bij de besluiten van kavels I en II, cijfers gebaseerd op ECN, TU Delft en Siemens).

Wat ook de meer kosten zijn voor Ijmuiden Ver, uit de Staatscourant nr. 33 blijkt dat Ijmuiden Ver later ook volgebouwd gaat worden:

"In de discussie over locaties voor windenergie op zee is het niet een kwestie van of/of maar en/en. Op termijn zullen alle locaties nodig zijn, zowel dichtbij als ver(der) weg uit de kust."

De berekeningen van de meerkosten moeten daarom geheel anders gemaakt worden dan tot nu toe gedaan is. Het gaat er nu om wat de meerkosten zijn om eerst in Ijmuiden Ver te bouwen en pas later, b.v. over 20 jaar, in de gebieden HKZ en HKN, (niet om de berekening, wat tot nu toe steeds gedaan is, wat de meerkosten van Ijmuiden Ver momenteel op zich zijn). Een dergelijke berekening zal voor "starten in Ijmuiden Ver" veel gunstiger uitvallen dan voor "starten met HKZ", zeker wanneer ook binnen de 12 NM zone gebouwd gaat worden. Bovendien kan met de momenteel zeer lage rente stand beter met de duurdere parken verder op zee begonnen worden en kan direct van de extra energieopbrengst geprofiteerd worden. De meerkosten zullen dan zeker gedekt worden door de extra energieopbrengsten. (natuurlijk kan ook i.p.v. met Ijmuiden Ver te beginnen ook eerst met HKW begonnen worden, dit zal ook goedkoper zijn).

Deze afweging lijkt door de Minister nooit gemaakt te zijn en moet in ieder geval gemaakt worden alvorens nu door te gaan met kavels III en IV.

Beginnen met verder op zee gelegen gebieden heeft als enorm bijkomend voordeel dat de meeste CO2 reductie bereikt wordt en dus de bijdrage aan het energieakkoord maximaal is. Dat er eventueel een kleine vertraging in de plannen van de Minister op zouden treden, wanneer nu begonnen wordt met de gebieden verder op zee (en waardoor we de 16% doelstelling in 2023 misschien niet gaan halen), moet van ondergeschikt belang zijn. Belangrijker is dat de plannen uiteindelijk zo veel mogelijk aan de CO2 reductie bijdragen.

Beginnen met de dichtbij gelegen gebieden, vooral binnen de 12 NM zone zoals kavels III en IV, levert juist de minste bijdrage aan de vermindering van de CO2 reductie op. Daarom moet bouwen binnen de 12 NM zone in de ijskast gezet worden en moeten de MERs voor de kavels III en IV nu nog niet gemaakt worden.

Uit bovenstaande blijkt ook dat veel beter naar aanvullende gebieden naast Ijmuiden Ver of HKW gezocht kan gaan worden.

Wanneer met de verder op zee gelegen gebieden begonnen wordt hebben de kustbewoners en toeristen bovendien 20 jaar lang nog een schone kust met mooi uitzicht.

3. Kavels III en IV vormen een enorm gevaar voor het milieu, in het bijzonder ook voor de schone kust, en dus een direct gevaar voor de visserij en het toerisme.

M.b.t. de scheepvaart is voor de kavels I en II de veiligheid bestudeerd, met name de kans op "ramming" en "drifting" en de gevolgschade hiervan.

Hierbij is een kansberekening gemaakt voor schade en de gevolgen bij botsing van schepen met windturbines. Aangegeven wordt dat de uitstroom van minerale olie in zee, afkomstig van een geramde windturbine, niet significant is, namelijk in de orde grootte van 250 liter.

Dit is waarschijnlijk gebaseerd op de hoeveelheid smeer- en koelolie in de kop (nacelle) van de turbine.

De kansberekening en de inschatting van de hoeveelheid olie die in zee kan komen is hier echter niet goed gemaakt. Deze moet voor de kavels III en IV wel goed gemaakt worden en moet rekening houden met het volgende:

Op iedere windturbine (of zijn platform) wordt ook een transformator geplaatst, die de opgewekte stroom in de windturbine (rond de 1kV) transformeert naar de spanning van het netwerk binnen het windpark (d.w.z. naar 66 kV). Dergelijke transformatoren moeten worden gekoeld en bezitten meerdere duizenden liters minerale olie. Voor een 4 MW turbine zal dit rond de 3000 liter en voor een 10 MW turbine rond de 7500 liter zijn. Bij aanvaring kan ook deze olie in de zee terecht komen.

De kavels III en IV worden ieder aangesloten op een eigen centrale 380 MW transformator (die de 66 kV transformeert naar 220 kV voor de landkabel). Een 380 MW transformator bezit naar schatting al snel 125.000 liter minerale olie ten behoeve van de koeling. De transformatoren van de kavels staan samen op een platform, zodat hier rond de 250.000 liter aanwezig is.

Hoewel dergelijke transformatoren voorzien zijn van veiligheidsinstallaties, kan deze olie in bepaalde situaties in zee stromen. Voorbeelden zijn zeer zware stormen en/of bliksem inslag en/of ramming van het platform door een schip en/of explosie van een trafo en/of een terroristische actie, hetgeen tot een ware natuur catastrofe zal voeren, met veel sterfte van allerlei diersoorten. De visserij heeft hier zwaar onder te lijden. De olie zal naar de stranden stromen en zal deze en de Natura 2000 gebieden voor lange tijd vervuilen. Toeristen zullen wegblijven.

In een antwoord op diverse zienswijzen opgenomen in de vastgestelde Notitie Rijkwijdte en Detailniveau, Net op Zee, Hollandse kust Zuid van juni 2016, wordt aangegeven:

In het MER wordt voor de tracéalternatieven bij het aspect scheepvaartveiligheid de kans op incidenten (aanvaringen met platform en incidenten met kabels) berekend. Voor het VKA wordt in het MER een risicoinschatting van het vrijkomen van olie gemaakt.

In het MER voor Net op Zee wordt dus later nog een risicoinschatting van het vrijkomen van olie gemaakt. Niet duidelijk is of deze inschatting ook betrekking heeft op de aanvaringen met windturbines met hun bijbehorende transformatoren, of alleen op aanvaringen met het centrale transformatorplatform.

Dit aspect moet echter nu al onderzocht worden voor de MERs van Kavels III en IV in verband met een eerlijke besluitvorming (zie hier boven onder punt 1).

In de definitieve MERs voor kavels I en II werd door de Minister ook nergens een afweging gemaakt m.b.t. de frequentie van de aanwezigheid van onderhoudsschepen en de gevolgen van aanvaringen door deze schepen en de daarmee vergrootte kans op een milieuramp. Dit moet voor Kavels III en IV wel gebeuren.

Bovendien worden negatieve effecten, genoemd voor kavels I en II, versterkt door de aanwezigheid van kavels III en IV. Bijvoorbeeld zullen de onderhoudsschepen die rondvaren voor de olieverversing waarschijnlijk twee keer groter zijn, omdat deze de olie voor alle kavels aan boord zullen hebben. De kans op aanvaring en een bijbehorende milieuramp is met dergelijke grote schepen daarom extra vergroot.

Anders geredeneerd zullen dergelijke grote schepen ook een grotere kans op aanvaring met de windturbines (en het transformatorplatform) van kavels III en IV hebben, waardoor de milieuramp voor de schone kust nogmaals vergroot wordt. Ook hier moet rekening mee gehouden worden.

Doordat de kavels III en IV binnen de 12 NM zone en dus zeer dicht bij de kust liggen, is de kans op, en zijn de gevolgen van, een bovenstaande milieuramp extra groot.

Noodzakelijke maatregelen die de oorzaak en gevolgen van een bovenstaande milieuramp eventueel zouden kunnen voorkomen (indien uberhaupt mogelijk) moeten nu reeds in kaart gebracht worden en de meerkosten hiervan moeten afgewogen worden tegen de noodzakelijke meerkosten voor verder gelegen gebieden. Dit aspect moet nu al onderzocht worden voor de MERs van Kavels III en IV in verband met een eerlijke besluitvorming (zie hier boven onder punt 1) en moet meegenomen worden in de beslissing of niet beter eerst met verder gelegen gebieden gestart kan worden.

4. Kavels III en IV zijn in strijd met de Beleidsnota Noordzee 2016-2021:

“Permanent zichtbare werken behorende bij activiteiten van nationaal belang kunnen worden toegestaan in de 12-mijlszone, wanneer er geen redelijke alternatieve locaties zijn en er geen significante effecten optreden op de bescherming van de kust .”

De bouw van windturbines en transformatorplatforms in de kavels III en IV zijn van nationaal belang (NWP1) en de windturbines en transformatorplatforms zijn in ieder geval de komende 20 jaar vele dagen per jaar permanent zichtbaar. Voor de kavels is voorlopig een redelijk alternatieve locatie beschikbaar* (zie hierboven, b.v. HKW of Ijmuiden Ver) en er treden wel degelijk significante effecten op voor de bescherming van de kust (zie hierboven, horizonvervuiling en gevaar voor een schone kust). Zoals uit bovenstaande blijkt is de schade door de effecten niet zo beperkt mogelijk gehouden.

De kavels III en IV zijn daarom in strijd met de Beleidsnota Noordzee 2016-2021. Deze kavels mogen er daarom nu niet komen en bijbehorende MERs hoeven nu niet eens gemaakt worden.

*“alternatieve locatie” ook in de zin van een locatie waar beter eerder mee gestart kan worden.

5. Mitigerende maatregelen aangeven voor kavels III en IV om horizonvervuiling te minimaliseren:

In planMER voor kavels I en II (PlanMER en PB windenergie op zee binnen 12 mijlszone) werden door de Commissie voor de m.e.r. mitigerende maatregelen voorgesteld om de dominantie van de te bouwen windturbines binnen de 12 NM te verkleinen. De plaatsing van de windturbines ten opzichte van elkaar binnen en buiten de 12 NM kan veel uitmaken voor het zichtbeeld en zicht op de windturbines. Bepaalde structuren kunnen meer of minder opvallen. Mitigerende maatregelen zijn in de definitieve MERs voor kavels I en II niet aangegeven. In de MERs voor de kavels III en IV mag hier niet aan voorbij gegaan worden.

Verzonden: Woensdag 1 februari 2017 10:48

Onderwerp: Zienswijzeformulier

Wind op Zee - kavels III en IV Hollandse Kust (zuid) - concept-Notitie Reikwijdte en Detailniveau

Aanspreekvorm:

Aanspreektitel:

Achternaam:

Voorvoegsel(s):

Voorletters:

Straat:

Huisnummer:

Postcode:

Woonplaats:

Telefoonnummer:

E-mailadres:

Als: Particulier

Mede namens:

Zijn er andere zaken die u naar voren wilt brengen?

Het is voor ons onbegrijpelijk dat er wel een discussie is over bebouwing op de kust maar niet over bebouwing voor de kust. We willen toch geen industrieel hekwerk voor onze prachtige horizon? Een mooi stuk natuur dat verloren gaat. Er is een goed alternatief op IJMuiden Ver, daar kan nb drie keer zoveel windparken worden geplaatst voor dezelfde kosten.

Reactie

Bureau Energieprojecten
Inspraakpunt kavelbesluiten III en IV Hollandse Kust (zuid)
Postbus 248
2250 AE VOORSCHOTEN.

Noordwijk, 31 januari 2017

Betreeft: indienen zienswijze op concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau Milieueffectenrapportage Kavelbesluiten III en IV Hollandse Kust (Zuid).

MH.,

Hierbij heb ik de volgende vragen met betrekking tot de concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau Milieueffectenrapportage Kavelbesluiten III en IV Hollandse Kust (Zuid).

- De kust geeft een aantrekkingskracht en beleving voor bewoners en bezoekers die uniek is. Een weidse horizon met prachtige luchten en ondergaande zon. Met het plaatsen van windmolens op 10-12 mijl voor de kust komt hier een abrupt einde aan. Het park Luchterduinen, dat er nu reeds staat, is helaas niet meer weg te nemen. Dit park neemt 5% van onze mooie horizon in beslag maar wat als er straks geen enkel stuk vrije horizon meer te vinden is? De zonsondergang wordt gehinderd door allemaal palen op de einder. **Welke gevolgen heeft dit voor de volksgezondheid?** Mensen komen immers voor rust, een prachtige en vrije horizon, zonsondergangen die niet gestoord worden door windmolens en geen rode knipperlichten in het donker. Als inwoners van een kustplaats weten wij uit ervaring dat de reeds geplaatste windmolens veel vaker te zien zijn dan wordt beweerd door de overheid en op ieder tijdstip van de dag. Het effect is dus vele malen groter dan een aantal dagen in de zomer. De Noordzee is ons grootste natuurgebied. Hoe is het te verklaren dat dit wordt omgebouwd tot groot industrieel gebied?
- Het onderzoeksrapport van Decisio naar de effecten voor Toerisme en Recreatie klopt niet. Reden hiervoor is, dat de door Decisio beschreven effecten gebaseerd zijn op verouderde informatie, alleen een klein park bij Egmond aan Zee en op een onjuist beeld voor de nieuw ontstane situatie, zichtbaarheid voor de hele Hollandse kust, van Den Helder tot Hoek van Holland. Dit wordt door Decisio zelf aangegeven in hun rapport. **Ik verzoek u dan ook om geen gebruik te maken van dit rapport.** De Minister heeft al aangegeven een hernieuwd onderzoek te laten doen naar de effecten van de nieuwe situatie. Correcte en 'up to date' data vindt u in het rapport "Badplaatsen de

mist in?" <http://vrijehorizon.nl/wpcontent/uploads/2015/09/Badplaatsende-mist-in-vr-2015081-def.pdf>.

Voor cijfers over de effecten op toerisme verwijzen wij naar onderzoek in opdracht van Stichting Vrije Horizon onder strandbezoekers, gedaan in augustus 2015. <http://vrijehorizon.nl/wp-content/uploads/2016/02/20151110-Enquêtes-invloed-windmolens-op-strandbezoek-definitief.pdf>

- **Wat zijn de gevolgen voor het klimaat?** Onderzoek naar de risico's van weerkundige en klimatologische aard zijn een must. Er zijn onderzoeken waaruit blijkt dat windturbines voor de kust aanleiding zijn voor meer wolk- en mistvorming, (zeevlam) en zelfs op den duur temperatuurverhoging. **Wilt u als commissie MER deze onderzoeken meenemen in uw rapportage?**
- Voor de kust bij Rotterdam liggen dagelijks vele schepen te wachten om te laden en te lossen in de haven van Rotterdam. Wat gebeurt er als zo'n schip los raakt van het anker, op drift slaat en tussen de windmolens terechtkomt. **Wat zijn dan de gevolgen voor het milieu zowel op land als op zee?**
- **Wat is het effect voor de vele dieren, zoogdieren, die op en onder water (in dit geval de Noordzee) leven?** Regelmatig spoelen er potvissen op de hollandse kust aan, zijn deze beesten gedesoriënteerd geraakt door het geluid van de windmolenparken voor de kust?
- Vogeltrek vindt - volgens de vogelbescherming - dichter onder de kust plaats. De voorgenomen locaties kunnen een ernstige verstoring van deze trek geven met mogelijk duizenden onschuldige trekvogelslachtoffers. Plaatsing verder uit de kust brengt dit risico enorm terug. Graag zien wij hier verder onderzoek naar. De trek van vleermuizen gaat van west naar oost v.v. , dwars door de windmolenparken heen, wat zijn de gevolgen voor deze beestjes?

In afwachting van uw antwoorden

Vriendelijke groeten

Verzonden: Woensdag 1 februari 2017 12:19

Onderwerp: Zienswijzeformulier

Wind op Zee - kavels III en IV Hollandse Kust (zuid) - concept-Notitie Reikwijdte en Detailniveau

Aanspreekvorm:

Aanspreektitel:

Achternaam:

Voorvoegsel(s):

Voorletters:

Straat:

Huisnummer:

Postcode:

Woonplaats:

Telefoonnummer:

E-mailadres:

Als: Particulier

Staan er naar uw mening onjuistheden in de ontwerp-notitie?

Ja

Zijn er grote zaken/belangen over het hoofd gezien?

Ja, de onvervuilde horizon vanaf het strand en de boulevards gaat verloren als zo dicht op de kust gaat worden gebouwd. Daarenboven is een hekwerk van windmolens van Scheveningen tot Zandvoort met 's nachts een rode lijn van anti-collision lichten een crime

Wordt u geraakt in uw belang? Zo ja, kunt u dat toelichten?

Mijn directe belang is mijn woongenot dat schade oploopt met een dergelijke muur van windmolens en de schade die mijn dorp (Noordwijk aan Zee) oploopt door teruglopend toerisme.

Zijn er andere zaken die u naar voren wilt brengen?

Onderzoek heeft aangetoond dat het verplaatsen van in kavel III en IV geplande windmolenparken naar 'IJmuiden Ver" (dus uit het zicht vanaf het strand) niet of nauwelijks duurder is en door sterkere zeewinden ook nog eens effectiever. Een ander voordeel is dat de negatieve effecten op vrije horizon, woongenot en toerisme niet optreden

Reactie

Wind op Zee - kavels III en IV Hollandse Kust (zuid) - concept-Notitie Reikwijdte en Detailniveau

Persoonsgegevens:

Aanspreekvorm*	<input type="text" value="man"/>
Titel	<input type="text"/>
Voorletters*	<input type="text"/>
Tussenvoegsel	<input type="text"/>
Achternaam*	<input type="text"/>
Mede namens	<input type="text" value="Strandpachtersvereniging Zandvoort, Bewonersplatform Leefbare Kust, Stichting Verplaats Windmolens Noordwijk"/> ?
Bedrijf/Organisatie	<input type="text" value="Stichting Vrije Horizon"/> ?
Correspondentie kenmerk	<input type="text" value="20170201 Zienswijze concept NRD"/> ?

Bereikbaarheidsgegevens:

Postcode	<input type="text"/>
Huisnummer*	<input type="text"/> ; <input type="text"/> ?
Toevoeging	<input type="text"/> ?
Straat*	<input type="text"/>
Plaats*	<input type="text"/>
Telefoonnummer	<input type="text"/> ?
E-mail adres*	<input type="text"/> ?

Hierbij verklaar ik dat ik op het door mij opgegeven e-mailadres goed bereikbaar ben voor verdere correspondentie over het project.

Reageren

Een ieder kan reageren op dit project. Hierbij stellen wij het op prijs als u ingaat op de volgende vragen:

Staan er naar uw mening onjuistheden in de ontwerp-notitie?

zie bijlage

Zijn er grote zaken/belangen over het hoofd gezien?

zie bijlage

Wordt u geraakt in uw belang? Zo ja, kunt u dat toelichten?

Ja. Als bewoners, als ondernemers. Zie verder bijlage

Zijn er andere zaken die u naar voren wilt brengen?

zie bijlage

Bijlagen

U kunt ook bijlagen toevoegen, deze moeten in een van de onderstaande formaten aangeleverd worden: Microsoft Word (*.doc;*.docx), Microsoft Excel (*.xls;*.xlsx), Adobe PDF (*.pdf), Tekst bestanden (*.txt), Plaatjes (*.gif;*.jpg;*.bmp).
Selecteer een bestand (maximaal 25 MB):

Bestand toevoegen

✘ Conceptnotitie_reikwijdte_en_detailniveau_Hollandse_Kust_zuid_kavels_III_en_IV.

Privacy bepalingen

De Rijksoverheid gaat zorgvuldig om met uw persoonsgegevens en houdt zich aan de bepalingen in de Wet beschermingspersoonsgegevens. Uw bereikbaarheidsgegevens worden gebruikt voor verdere correspondentie over dit project. U bent er zelf voor verantwoordelijk dat de inhoud van uw reactie niet te herleiden is tot uw persoon. De Rijksoverheid wijzigt inhoudelijk niets aan uw reactie.

Akkoord en verzenden

Van: Stichting Vrije Horizon

Betreft: Zienswijze concept NRD - kavelbesluiten III en IV Hollandse Kust Zuid

Bijlage bij zienswijze op Noëdie Reikwijdte en Detaïlneeu Milieueffectrapporten kavelsbesluiten III en IV Hollandse Kust (zuid) - hierna te noemen MER kavelsbesluiten III en IV.

Leeswijzer

Per argument staat de pagina en de locatie op deze pagina in vet aangegeven.
 Daaronder in normale tekst: indien van toepassing - waar wij op reageren.
 Daaronder in cursief onze argumenten waarop wij toelichting / nader onderzoek wensen.

Mochten hier onduidelijkheden over bestaan, dan kunt u mij bereiken op:
 telefonisch: []
 schriftelijk: []

Met vriendelijke groet,

Voorzitter Stichting Vrije Horizon

Pagina 7 - 2.1.3 Noordzee 2050 gebiedsagenda

Op 28 juli 2014 is de Noordzee 2050 gebiedsagenda aan de Tweede kamer aangeboden (Kamerstukken II, 2013-14, 33 450, nr. 24). Aangezien de Noordzee 2050 gebiedsagenda en het masterplan voor de energie van de Noordzee tussen 2020 en 2050/2050 betrekking hebben op de middellange en lange termijn, en de kavelbesluiten voor Hollandse Kust (zuid) op korte termijn genomen dienen te worden, heeft de Noordzee 2050 gebiedsagenda geen concrete betekenis voor de MER-en voor de kavelbesluiten.

Stichting Vrije Horizon is van mening dat het lange termijnplan en de plannen tot 2023 niet los van elkaar gezien kunnen worden. De beslissingen die nu genomen worden, hebben invloed op de beslissingen die ook in het lange termijnplan genomen zullen worden. Wij kunnen de bovenstaande opmerking niet anders duiden dan dat het plan is de MER-en niet verder te onderzoeken dan de effecten tot 2023. Wij verzoeken u om een meer holistische benadering, waarbij u de cumulatieve effecten van alle plannen tot 2050 - en die zijn aanzienlijk - onderzoekt voor een MER wordt gekoken naar de cumulatieve effecten. Deze zullen na 2023 aanzienlijk toenemen. Denk aan ons verzoek om uw MER horizon uit te breiden met de plannen tot 2050 en de resultaten van dit onderzoek mee te nemen in uw besluitvorming. Dit voordat er onomkeerbare besluiten genomen worden die onze Noordzee qua milieu qua leefbaarheid voor flora en fauna ernstige - en door een korte termijn horizon - zogenaamd onvoorziene schade kunnen toebrengen. Stichting Vrije Horizon is van mening dat de 2050 gebiedsagenda wel degelijk van invloed is op de MER-en voor kavelbesluiten III en IV.

Pagina 11 - 2.1.3 Kader Ecologie en Cumulatie (KEC)

Ecologie is een belangrijk onderwerp voor de belangenafweging bij het realiseren van windparken op zee. Daarom is door Rijkswaterstaat in opdracht van het ministerie van Infrastructuur en Milieu en het ministerie van Economische Zaken een toetsingskader gemaakt, dat moet worden toegepast bij toekomstige besluitvorming over windenergie op zee. Aan de hand van dat toetsingskader zal bij het nemen van ruimtelijke besluiten, zoals de toekomstige aanwijzing van windenergiegebieden en kavelbesluiten, worden beoordeeld of uitgesloten kan worden dat een windpark op zee afzonderlijk, of in cumulatie met andere windparken en andere activiteiten, ongewenste effecten op de ecologie zal hebben.⁴ Dat kader wordt het 'Kader Ecologie en Cumulatie' (KEC) genoemd. Het KEC is in 2016 geactualiseerd (versie 2.0)

Wij verzoeken u, in tegenstelling tot wat op pagina 7 van deze Notitie vermeld wordt, de horizon voor de cumulatieve effecten te verbreden en daar alle plannen tot 2050 bij te betrekken. Alleen dan kan men tot een (strategisch) inzicht komen van de cumulatieve effecten van de exploitatie van de Noordzee.

Pagina 15 - Onderzoek naar de locatiekeuze in de MER-en

In de Rijkstructuurvisie Windenergie op Zee is nagegaan of windenergiegebied Hollandse Kust (zuid) geschikt is voor de realisatie van windenergie. In deze structuurvisie zijn de effecten van windenergie in het gebied Hollandse Kust (zuid) op het detailniveau van een structuurvisie onderzocht vanuit de aspecten ecologie, scheepvaartveiligheid, overige gebruiks- functies (olie en gas, visserij, zandwinning etc.), geologie en hydrologie, landschap (zichtbaarheid) en cultuurhistorie en archeologie. Hierbij is ook gekeken naar de geschiktheid ten opzichte van de overige voor windenergie aangewezen gebieden (IJmuiden Ver, Hollandse Kust, Ten noorden van de Waddeneilanden, Borssele). In de MER-en is een nader onderzoek naar de geschiktheid van het gebied Hollandse Kust (zuid) voor windenergie dan ook niet nodig. Wel zal op hoofdlijnen de vergelijking tussen de gebieden worden gemaakt. Uiteraard zullen de MER-en wel in detail ingaan op de effecten van windenergie in het gebied zoals deze te verwachten zijn bij de realisatie van de uit te geven kavels.

De locatiekeuze is gedaan op financiële argumenten. De milieu- en leefbaarheidsargumenten zijn daar niet in meegenomen. Wij verzoeken u in de MER op detailniveau een vergelijkingstabel op te nemen van de milieu- en leefbaarheidsaspecten van alle aangewezen windlocaties om tot een goede afweging te kunnen komen van de (cumulatieve) effecten voor zee(zoog)dieren, (trek)vogels en foeragerende vogels, vleermuizen en fauna. Dit is ondersteunend aan het MER advies uit 2014 (zie bijlage)

Pagina 24 - Effect van/op nabijgelegen park Luchterduinen

Het windenergiegebied Hollandse Kust (zuid) sluit aan bij het bestaande windpark Luchterduinen. Er zullen windberekeningen gemaakt worden voor het gebied, waaruit de effecten op de elektriciteitsopbrengst als gevolg van windafvang en turbulentie van het windenergiegebied Hollandse Kust (zuid) op het windpark Luchterduinen inzichtelijk worden gemaakt en vice versa. De wat verder van windenergiegebied Hollandse Kust (zuid) gelegen windparken OWEZ (Offshore Windpark Egmond aan Zee) en het Prinses Amaliawindpark zullen minder gevolgen ondervinden van windturbines in windenergiegebied Hollandse Kust (zuid).

De doelstellingen voor 2020 en 2023 staan onder druk. Het is dus zaak zo min mogelijk onderling verlies te bewerkstelligen. Wij verzoeken u daarom aanvullend onderzoek naar de totale opbrengst onder de meest ideale plaatsing tussen de velden Hollandse Kust (met invloed op reeds gerealiseerde velden) en plaatsing op IJmuiden Ver. (groter, meer ruimte, minder invloed op bestaande velden).

Pagina 27 - Verkaveling van windenergiegebied Hollandse Kust (zuid)

In de MER-en zal de verkaveling vanuit het oogpunt van relevante aspecten zoals ecologie, scheepvaartveiligheid en mijnbouw onderzocht worden. Daarbij speelt ook de draagkracht van het gebied een rol: hoeveel windturbines kan je plaatsen in het gehele windenergiegebied Hollandse Kust (zuid) gezien milieu, ecologie en andere belangen? Het is van belang om deze vraag ook voor het gebied in zijn geheel en in cumulatie te beantwoorden (en niet alleen voor de twee uit te geven kavels III en IV), omdat het niet de bedoeling is dat achteraf blijkt dat de beschikbare fysieke of milieuruimte van het gehele gebied (of zelfs van meerdere aangewezen gebieden) door slechts twee kavels is opgebruikt. Op basis van het voorgaande volgt een verkaveling van het gebied, welke in figuur 3.8 is weergegeven. Ook is daar indicatief het net op zee Hollandse Kust met de platforms alpha en beta opgenomen.

Zoals op de kaart op pagina 20 van deze Notitie is af te lezen, liggen de gebieden HKZ III en IV zeer dicht bij scheepvaartroutes en ankergebieden. Andere gebieden (IJmuiden Ver) hebben daar veel minder hinder van. Wij verzoeken u onderzoek te doen naar de statistische mogelijkheid tussen een 'aanvaring' van op drift geraakte schepen en de platformen dicht onder de kust, de mogelijke milieugevolgen hiervan en welke maatregelen noodzakelijk zijn om dit te voorkomen c.q. te beperken.

Wij verzoeken u daarbij ook onderzoek te doen naar deze mogelijkheden op velden verder uit de kust (IJmuiden Ver) langs dezelfde lijnen.

Wij verzoeken u een afweging te maken welke opstelling de kortste reactietijd heeft ter voorkoming van een (milieu)ramp op de kust en deze overweging mee te nemen in uw besluitvorming. Inclusief de geraamde economische gevolgen van een dergelijke ramp.

Pagina 31 - Bandbreedte-benadering, voornemen en alternatieven

Om de bandbreedte in opstellingsmogelijkheden te onderzoeken is het enerzijds nodig om na te gaan welke effecten nog toelaatbaar zijn in een worst case situatie en deze worst case situatie te beschrijven. Anderzijds is het van belang te weten welke wensen bestaan ten aanzien van turbinegrootte, aantal turbines en funderingswijze. Het is de trend om naar steeds grotere turbines te gaan. Echter vanuit oogpunt van kosten en risico's is het de vraag of de allergrootste turbines, die nu alleen nog op de tekentafel bestaan, daadwerkelijk in de kavels III en IV gebouwd zullen worden. De bandbreedte die wordt beschouwd in de MER-en en de Passende Beoordelingen komt in de volgende paragraaf aan bod, waarbij wordt aangesloten bij de bandbreedte die is onderzocht in het KEC 2.0 en de Rijksstructuurvisie Windenergie op Zee Aanvulling Hollandse Kust.

Het lijkt daarbij overigens niet wenselijk om (veel) meer milieuruimte uit te geven dan mogelijk benut gaat worden; immers bij de uitgifte van volgende kavels zal deze ruimte in de cumulatie meegewogen dienen te worden. Dit zal in de kavelbesluiten vastgelegd worden.

De MER heeft als doel de milieu effecten te onderzoeken. Ook op langere termijn. Het is inmiddels bekend dat de ontwikkelaars zich richten op turbines van 7 MW of meer. Dit is ook terug te zien in de vergunningen voor Borssele, welke een maximale tiphoogte van 250 meter toestaan. Wij verzoeken u dan ook uit te gaan van deze technologie en de hierdoor te verwachten effecten. Wij verwachten - zie ook het interview in De Volkskrant van 10 juni 2015 met de heer Eecen van ECN - dat na 2023 ongeveer 25% van het Nederlandse Noordzeegebied volgezet wordt met windturbines. Zeer wel mogelijk van een veel grotere capaciteit. Wij verzoeken u dan ook de cumulatieve effecten hiervan op zee(zoog)dieren, trek- en foeragerende vogels en zeefauna in kaart te brengen, tot 2050.

Pagina 33 - 4.2 Uitwerking van de bandbreedte

Niet alle parameters uit de tabel zijn even belangrijk wat betreft de te verwachten meest kritische milieueffecten, en behoeven naar verwachting dan ook niet allemaal vastgelegd te worden in de uiteindelijk uit te geven bandbreedte. Bepalend voor de effectbepaling in de MER-en zijn met name:

- het aantal windturbines;
- de diameter van de rotor van de windturbines;
- het type fundering en de hei-energie die benodigd is bij het heien van funderingen (en daarmee het geluidsniveau), en
- de tiphoogte en tiplaagte van de windturbines.

Wij kunnen ons voorstellen dat niet alle factoren even zwaar meegewogen worden. Graag vernemen wij van u of en zo ja welke wegingsfactor er aan de effectbepalende factoren gegeven worden. Wij zien deze dan graag terug in de uiteindelijke rapportage over de cumulatieve effecten op flora en fauna.

Pagina 35 - Tabel met bandbreedte voorbeelden

In de tabel op pagina 26 van uw notitie geeft u een bandbreedte aan. Graag vernemen wij van u welke aantallen slachtoffers onder vogels en zee(zoog)dieren voor deze MER als 'acceptabel' worden gezien.

Wij verzoeken u ook te onderzoeken wat de cumulatieve effecten van elektromagnetische velden en laag-frequente geluidsgolven onder water op zee(zoog)dieren hebben.

Wij verzoeken u te onderzoeken of er een relatie bestaat tussen de toenemende stranding van potvissen en andere zeezoogdieren en de toenemende industriële benutting van de Noordzee.

Wij verzoeken u te onderzoeken wat de effecten op de leefomgeving van zee(zoog)dieren zijn van concentratie van de bouw op één locatie (IJMuiden Ver) ten opzichte van de bouw op verspreide locaties.

Wij verzoeken u onderzoek te doen naar de dichtheid van zee(zoog)dieren in de strook Hollandse Kust en die van verderop gelegen gebieden zoals IJMuiden Ver. Zie kaart vogels op pagina 11 en kaart zeezoogdie-

ren op pagina 12 van het rapport *Frisse Zeewind* (http://www.noordzee.nl/wp-content/uploads/2011/06/Frisse-Zeewind2_2005.pdf). Tevens verzoeken wij u aan te geven waarom - naast het kostenaspect - gekozen wordt voor bebouwing van een gebied waarin - volgens dit rapport van de gezamenlijke natuurorganisaties - de habitat het meest kwetsbaar is.

In het persbericht van 24 maart 2014 van de Commissie voor de milieueffectrapportage - milieueffectrapport structuurvisie wind op zee (zie bijlage) - staat onder meer:

'Uit het rapport blijkt dat binnen de zoekgebieden (meer dan) genoeg ruimte aanwezig is om het gewenste vermogen aan windenergie te realiseren. Er is dus keuzeruimte om te zoeken naar locaties voor windparken binnen de zoekgebieden die het beste scoren op energieopbrengst, natuur en milieu. Dit onderzoek heeft echter niet plaatsgevonden.

De Commissie m.e.r. vindt dit essentiële informatie om een goed onderbouwde afweging te kunnen maken over locaties. Zij adviseert in een aanvulling op het rapport de keuzeruimte in beeld te brengen via alternatieven met verspreid gelegen of juist zoveel mogelijk aaneengesloten windparken.'

Wij verzoeken u dit advies van de Commissie m.e.r. over te nemen en alsnog onderzoek te doen naar deze alternatieven alvorens er onomkeerbare besluiten genomen worden. Mochten deze onderzoeken al gedaan zijn, dan verzoeken wij u ons aan te geven waar deze te consulteren zijn.

Pagina 36 - 4.5.2 Passende Beoordeling van het VKA

Het is verboden conform artikel 19d (1e lid) van de Natuurbeschermingswet 1998 om zonder vergunning, of in strijd met aan die vergunning verbonden voorschriften of beperkingen projecten of andere handelingen te realiseren dan wel te verrichten, die gelet op de instandhoudingsdoelstellingen de kwaliteit van de aangewezen natuurlijke habitats en de habitats van soorten in een Natura 2000-gebied kunnen verslechteren of een significant verstoring effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het Natura 2000-gebied is aangewezen. Voor projecten die afzonderlijk of in combinatie met andere projecten of plannen significante gevolgen kunnen hebben voor het desbetreffende gebied moet een passende beoordeling van de gevolgen voor het gebied worden gemaakt waarbij rekening wordt gehouden met de instandhoudingsdoelstelling.

Aangezien op voorhand significante effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden niet uit te sluiten zijn, worden er zogenaamde Passende Beoordelingen uitgevoerd. Deze zullen als zelfstandige documenten (bijlage) bij de MER-en worden gevoegd.

Wij verzoeken u hierin ook de te verwachten cumulatieve effecten van de lange termijn plannen tot 2050 - 2060 in te betrekken.

Pagina 37 - 5.1 Mogelijke effecten landschap, recreatie en toerisme

Landschap en zichtbaarheid, vanwege het feit dat de windturbines zichtbaar zijn vanaf toeristische locaties aan de kust.

Recreatie en toerisme, vanwege de mogelijke invloed van het windpark op recreatief gebruik van de Noordzee en de kustzone

*Mede dankzij de gebruikmaking van de zone tussen 10 - 12 mijl voor de Hollandse Kust geeft het grootste deel van de Nederlandse kust - met het grootste aandeel in toerisme - zicht op een industrieel hekwerk. Het aanzien van een ver-industrialiseerde Noordzee. Wij verzoeken u in het kader van deze MER verder te onderzoeken wat het effect is op de beleving van de Noordzee bij deze strandbezoekers bij uitvoering van deze plannen, waarbij onderzoek gestoeld dient te zijn op waarneming van de **werkelijke** beelden en **werkelijke** zichtbaarheidsgegevens zoals door het KNMI sinds 2011 op uur- en dagbasis gemeten worden. Daarnaast verzoeken wij u te onderzoeken in hoeverre de beleving van een hekwerk aan windmolens zichtbaar vanaf de hele Hollandse kust effecten heeft op de volksgezondheid, het vermogen om - aan het strand - te ontspannen, te ontspannen en hierbij experts op dit gebied te raadplegen. Wij verzoeken u in dit onderzoek het alternatief van plaatsing uit het zicht te betrekken en te onderzoeken of de toekomstige kosten voor de volksgezondheid opwegen tegen de in dit document genoemde 'besparingen'.*

Wij verzoeken u onderzoek te doen volgens de kwantitatieve en kwalitatieve methode en aan te geven of en hoe vaak de windturbinevelden zichtbaar zijn vanaf de kust.

Wij verzoeken u een belevingsonderzoek onder strandbezoekers en kustbewoners te doen naar de zichtbaarheid van deze platformen en de effecten hiervan op de (geestelijke) volksgezondheid.

Hierbij dient onderzoek gestoeld te zijn op waarneming van de **werkelijke** beelden en **werkelijke** zichtbaarheidsgegevens zoals door het KNMI sinds 2011 op uur- en dagbasis gemeten worden.

Wij verzoeken u uw onderzoek uit te breiden met een kwantitatief onderzoek teneinde de hoeveelheid recreanten in kaart te brengen waarop de kwalitatieve effecten op van toepassing zijn.

Wij verzoeken u de effecten van de zichtbaarheid van de rode signaallichten in kaart te brengen alsmede de effecten hiervan op de volksgezondheid.

Tevens verzoeken wij u de gevonden effecten van alle bovengenoemde onderzoeken te relateren aan het verdwijnen van deze effecten bij bebouwing op IJmuiden Ver.

Pagina 37 - 5.1 Mogelijke effecten scheepvaart, vanwege de scheepvaartactiviteiten in en in de nabijheid van de kavels;

Wij verzoeken u onderzoek te doen naar de statistische mogelijkheid tussen een 'aanvaring' van op drift geraakte schepen en de platformen dicht onder de kust, de mogelijke milieugevolgen hiervan en welke maatregelen noodzakelijk zijn om dit te voorkomen c.q. te beperken.

Wij verzoeken u daarbij ook onderzoek te doen naar deze mogelijkheden op velden verder uit de kust (IJmuiden Ver) langs dezelfde lijnen.

Wij verzoeken u een afweging te maken welke opstelling de kortste reactietijd heeft ter voorkoming van een (milieu)ramp op de kust en deze overweging mee te nemen in uw besluitvorming.

Pagina 37 - 5.1 Mogelijke effecten vogels, vleermuizen en onderwaterleven

Wij verzoeken u in uw onderzoeken mee te nemen of het effect van de aanleg van (verspreide) windturbinevelden een andere aanslag pleegt op de leefomgeving van de bestaande en trekkende habitat dan bij de aanleg van grotere, geconcentreerde velden verder op zee. Tevens verzoeken wij u aan te geven op welke criteria men meent te moeten kiezen voor elk van beide alternatieven, voorzien van een wegingsfactor voor elk der criteria.

Pagina 37 - 5.1.1 Elektriciteitsopbrengst en vermeden emissies

De belangrijkste reden om windinitiatieven te realiseren, is het opwekken van duurzame energie. Van de te onderscheiden alternatieven wordt daarom in de MER-en berekend hoeveel elektriciteit wordt opgewekt. Ook kan worden bepaald welke uitstoot van schadelijke stoffen het windpark vermijdt in vergelijking met de situatie dat dezelfde energie wordt opgewekt op conventionele wijze, zoals met behulp van kolen- en gasverbranding. Een vergelijking wordt gemaakt met de emissies van de huidige brandstofmix die wordt gebruikt in Nederland voor opwekking van elektriciteit. In de MER-en wordt tevens aandacht besteed aan hoeveel energie het kost om turbines te produceren en te plaatsen en wat het effect van het windpark Luchterduinen op de elektriciteitsproductie in Hollandse Kust (zuid) en vice versa is.

Wij verzoeken u in deze studie de 'stand by' effecten op te nemen van bestaande of nog te ontwikkelen fossiele energiecentrales.

Wij verzoeken u bij 'vermeden emissies' de CO₂ uitstoot mee te nemen van meestook van bio-brandstof en de kosten hiervan per opgewekt kWh, gebaseerd op € 4 miljard SDE+ subsidie.

Pagina 39 - Zeezoogdieren (zeehonden en bruinvissen)

De volgende type effecten zullen beschreven worden:

- Verlies aan foerageermogelijkheden (verstoring en habitatverlies),
- Barrièrewerking en;
- Fysieke aantasting (temporary threshold shift (TTS), permanent threshold shift (PTS)).

Voor zeehonden (grijze en gewone zeehond) zijn met name de ligplaatsen in de Voordelta en de Waddenzee van belang, evenals foerageergebieden en migratiegebieden op zee. Aandacht wordt besteed aan het aantal beïnvloede dieren (voor zowel zeehonden als bruinvissen) ten opzichte van het totale aantal dieren binnen het Nederlands Continentaal Plat en de gehele Noordzee, waarbij rekening zal worden gehouden

met voorkomende dichtheidsgradiënten. Ook wordt aandacht besteed aan het bouwtempo van funderingen, want dit bepaalt de mate waarin effecten zich telkens opnieuw voordoen en ook of steeds dezelfde dieren worden beïnvloed dan wel een ander deel van de populatie. Dit werkt bij zeezoogdieren door in de duur van de blokkade van foerageergebieden en migratieroutes en in de verstoring door onderwatergeluid.

Inzichtelijk wordt gemaakt wat de effecten in zowel de aanleg-, exploitatie- als de verwijderingsfase zijn, of het om tijdelijke dan wel permanente effecten gaat en wat de cumulatieve effecten kunnen zijn van windturbines in het gebied Hollandse Kust (zuid) met overige projecten en activiteiten, zowel in tijd als in ruimte. Hierbij wordt zowel naar sterfte als aantasting van het leefgebied gekeken. Dit alles zal zoveel mogelijk worden gekwantificeerd. Zo wordt per type effect aangegeven hoeveel individuen van welke soorten hierbij zijn betrokken (ordegrootte, bijvoorbeeld in aantalklassen) en welk deel van de populatie minimaal en maximaal (worst case) beïnvloed wordt.

Met betrekking tot onderwaterleven geeft de Commissie voor de m.e.r. in haar advies van 31 oktober 2016 op de MER-en voor de kavels I en II van Hollandse Kust (zuid) een tweetal punten mee:

- De Commissie adviseert ten behoeve van vervolg MER-en voor kavelbesluiten het Aquariusmodel te valideren en eventueel aan te passen aan de hand van de resultaten van geluidmetingen verricht bij de aanleg van de windparken Gemini en Luchterduinen;
- De Commissie adviseert ten behoeve van vervolg MER-en voor kavelbesluiten de zenderdata van Imares te gebruiken voor het verbeteren van de dichtheidskaarten van zeehonden op de Noordzee.

In het MER zal gebruik worden gemaakt van de nieuwe dichtheidskaart voor zeehonden. Voor de geluidsmodellering zal gebruik worden gemaakt van het Aquariusmodel 1.0 dat recent is gevalideerd aan de hand van de geluidsmetingen van Luchterduinen en Gemini.

Ook wordt in het MER ingegaan op het effect van seismisch onderzoek in cumulatie met de aanleg van windturbines.⁸

Graag zien wij in deze studie opgenomen bij welke hoeveelheden dode / gewonde zeezoogdieren er een 'no-go' is voor deze plannen.

*Wij verzoeken u onderzoek te doen naar de dichtheid van zee(zoog)dieren in de strook Hollandse Kust en die van verderop gelegen gebieden zoals IJmuiden Ver. Zie kaart vogels op pagina 11 en kaart zeezoogdieren op pagina 12 van het rapport *Frisse Zeewind* (http://www.noordzee.nl/wp-content/uploads/2011/06/Frisse_Zeewind2_2005.pdf). Tevens verzoeken wij u aan te geven waarom - naast het kostenaspect - gekozen wordt voor bebouwing van een gebied waarin - volgens dit rapport van de gezamenlijke natuurorganisaties - de habitat het meest kwetsbaar is.*

In deze studie zou ook een vergelijking van deze gegevens met de effecten van een grote ontwikkeling op IJmuiden Ver inzichtelijk gemaakt moeten worden om een afweging te maken welke ontwikkeling op welke locatie het meest diervriendelijk is.

Pagina 42 - overige gebruiksfuncties

Voor het beschrijven van de effecten op recreatie en toerisme zal in de MER-en gebruik worden gemaakt van de onderzoeken van Decisio en Motivaction. Decisio heeft onderzoek uitgevoerd naar de regionale maatschappelijke en economische effecten van windparken op zee. Motivaction heeft onderzoek verricht naar de beleving van de windparken van Hollandse Kust. Verder zal een overzicht gegeven worden van uitgevoerd onderzoek op het gebied van effecten van windturbines op recreatie en toerisme. Ook wordt aangegeven wat een windpark eventueel kan bijdragen aan de regionale economie; denk daarbij aan havenactiviteiten, toeristisch bezoek aan het windpark etc.. Het effect op recreatie en toerisme kan mede afhankelijk zijn van de zichtbaarheid van windturbines vanaf de kust. Zichtbaarheid wordt in de MER-en beschreven bij het aspect 'landschap'.

Wij maken bezwaar tegen het gebruik van het onderzoek van Decisio. Reden hiervoor is, dat de door Decisio beschreven effecten gebaseerd zijn op verouderde informatie en op een onjuist beeld voor de nieuw ontstane situatie, zichtbaarheid voor de hele Hollandse kust, van Den Helder tot Hoek van Holland. Dit wordt door Decisio zelf aangegeven in hun rapport. De Minister heeft al aangegeven een hernieuwd onderzoek te laten doen naar de effecten van de nieuwe situatie.

Correcte en 'up to date' data vindt u in het rapport "Badplaatsen de mist in?" <http://vrijehorizon.nl/wp-content/uploads/2015/09/Badplaatsen-de-mist-in-vr-2015081-def.pdf>.

Voor cijfers over de effecten op toerisme verwijzen wij naar onderzoek in opdracht van Stichting Vrije Horizon onder strandbezoekers, gedaan in augustus 2015. <http://vrijehorizon.nl/wp-content/uploads/2016/02/20151110-Enquêtes-involed-windmolens-op-strandbezoek-definitief.pdf>

Pagina 42 - 5.1.6. Landschap

De zichtbaarheid van windturbines vanaf de kust zal in de MER-en worden gevisualiseerd aan de hand van (foto)visualisaties vanaf diverse kustplaatsen, voor de dagperiode en indien mogelijk ook voor de nachtperiode. De bandbreedte van windturbines wordt weergegeven, dus een alternatief met minder maar grotere turbines en een alternatief met meer maar kleinere turbines. De windturbines in kavel I en II worden gevisualiseerd. De windturbines in kavel III en IV zullen in de MER-en voor die betreffende kavels gevisualiseerd worden, waarin tevens het beeld wordt weergegeven van windturbines in alle kavels, dus van kavel I, II, III en IV. De visualisaties betreffen fotovisualisaties. In een visualisatierapport wordt ingegaan op de techniek van het maken van deze fotovisualisaties, hoe deze visualisaties bekeken dienen te worden voor een realistische beleving, de locaties van de standpunten en het tijdstip en

Het zicht is van vele factoren afhankelijk en om dat beter te begrijpen wordt naast de visualisaties ook ingegaan op het zichtbereik. Dat is de afstand waarop een object nog kan worden waargenomen. Dit bereik hangt van een viertal factoren af:

1. de eigenschappen van het object;
2. de kromming van de aarde;
3. de visus van het menselijk oog en
4. de meteorologische omstandigheden.

Ten aanzien van punt 4 worden databases gebruikt van meerdere KNMI meetstations, te weten de KNMI stations te IJmuiden, De Kooy, Hoek van Holland en Schiphol.

Naast deze vier aspecten speelt de zogenaamde horizontale beeldhoek een rol in de mate waarin het windpark het beeld domineert. Een windpark dat over de hele horizon waarneembaar is of slechts 5% van de horizon beslaat, maakt voor de dominantie veel uit.

Op voorhand wordt aangegeven dat de zichtbaarheid in hoge mate wordt bepaald door de meteorologische omstandigheden. Per kustplaats wordt dan ook aangegeven welk percentage van de dagperiode (in de zomermaanden wanneer de meeste bezoekers komen) de meteorologische omstandigheden dusdanig zijn dat het windpark waarneembaar is. Gebruik wordt gemaakt van zichtbaarheidsdata van meerdere KNMI meetstations (IJmuiden, De Kooy, Hoek van Holland en Schiphol), verzameld over enkele decennia en geven daarmee een betrouwbaar beeld.

Ook zal in het kader van zichtbaarheid aandacht worden besteed aan het nieuwe "informatieblad aanduiding offshore windturbines en offshore windparken in relatie tot luchtvaartveiligheid" (versie 3.0, 30 september 2016).

Wij verzoeken u deze visualisatie niet te gebruiken, maar gebruik te maken van echte foto's van bijvoorbeeld Luchterduinen vanaf het strand. Deze zijn aan te passen naar de afstand van 18 km uit de kust (er verdwijnt dan 15 meter minder achter de bolling van de horizon) en de hoogte van de turbines. Bij een voorbeeld van 190 m tiphoogte op 18 km in de nieuwe situatie ten opzichte van Luchterduinen (130 m op 23 km uit de kust) is de zichtbaarheid als volgt:

Luchterduinen: 130 m - 40 m (verdwijnt achter de horizon) = 90 meter,

HK zuid III en IV: 190 m - 25 m (verdwijnt achter de horizon) = 165 meter.

Deze effecten zijn niet zichtbaar in het visualisatietool.

Pagina 44 - tabel 5.1- zeezoogdieren

Wij verzoeken aanvullend onderzoek op de effecten van (sterk wisselende) electromagnetische velden op (het oriëntatievermogen) van zeezoogdieren

Wij verzoeken u extra onderzoek tussen de in deze Mer-en te meten (cumulatieve) effecten op zeezoogdieren en ander onderwaterleven en de resultaten voor beiden indien 2100 MW geconcentreerd geplaatst wordt op IJmuiden. Ver om de verschillen in effecten on beeld te krijgen.

Pagina 45 - tabel 5.1 - overige gebruiksfuncties - Recreatie en Toerisme

Wij verzoeken u voor het onderzoek naar effecten op Recreatie en Toerisme geen gebruik te maken van het onderzoek van Decisio. Reden hiervoor is, dat de door Decisio beschreven effecten gebaseerd zijn op verouderde informatie en op een onjuist beeld voor de nieuw ontstane situatie, zichtbaarheid voor de hele Hollandse kust, van Den Helder tot Hoek van Holland. Dit wordt door Decisio zelf aangegeven in hun rapport. De Minister heeft al aangegeven een hernieuwd onderzoek te laten doen naar de effecten van de nieuwe situatie.

Correcte en 'up to date' data vindt u in het rapport "Badplaatsen de mist in?" <http://vrijehorizon.nl/wp-content/uploads/2015/09/Badplaatsen-de-mist-in-vr-2015081-def.pdf>.

Voor cijfers over de effecten op toerisme verwijzen wij naar onderzoek in opdracht van Stichting Vrije Horizon onder strandbezoekers, gedaan in augustus 2015. <http://vrijehorizon.nl/wp-content/uploads/2016/02/20151110-Enquêtes-invloed-windmolens-op-strandbezoek-definitief.pdf>

Pagina 45 - tabel 5.1 - Landschap

Wij verzoeken u de visualisatie van het Ministerie van I&M niet te gebruiken, maar gebruik te maken van echte foto's van bijvoorbeeld Luchterduinen vanaf het strand of veldonderzoek aan de kust. Foto's zijn aan te passen naar de afstand van 18 km uit de kust (er verdwijnt dan 15 meter minder achter de bolling van de horizon) en de hoogte van de turbines. Bij een voorbeeld van 190 m tiphoogte op 18 km in de nieuwe situatie ten opzichte van Luchterduinen (130 m op 23 km uit de kust) is de zichtbaarheid als volgt.

- 1. Luchterduinen: 130 m - 40 m (verdwijnt achter de horizon) = 90 meter.*
- 2. HK zuid III en IV: 190 m - 25 m (verdwijnt achter de horizon) = 165 meter.*

Deze effecten zijn niet zichtbaar in het visualisatietool.

Wij verzoeken u nader onderzoek te doen naar de mogelijke effecten van concentraties van windturbinevelden op het microklimaat. Er zijn aanwijzingen dat - door menging van de lucht vlak boven zee en de bovengelegen luchtmassa's - er meer mist- en regenvorming zal plaatsvinden. Onderzoek aan de State University van New York wees uit dat de plaatsing van een zeer groot windturbineveld in Texas de oorzaak is van een stijging van de oppervlaktetemperatuur met 0,7% in tien jaar tijd. Dit zou veroorzaakt worden doordat de windturbines 's nachts warme lucht naar beneden trekken. (mening van lucht van verschillende temperaturen)

Pagina 48 - 5.2.3 Cumulatie

De milieueffecten die gepaard gaan met de voorgenomen activiteiten kunnen cumuleren met de effecten van andere plannen, projecten en handelingen. Het is van belang om goed af te bakenen welke plannen, projecten en handelingen meegenomen worden in de cumulatie. In ieder geval dient het te gaan om plannen, projecten en handelingen die leiden tot relevante effecten, dat wil zeggen effecten die samen met de effecten die optreden bij de voorgenomen activiteiten leiden tot een groter totaaleffect.

Voor het onderdeel cumulatie zal eveneens gebruik worden gemaakt van het Kader Ecologie en Cumulatie (KEC) dat het Rijk heeft opgesteld conform het Nationaal Waterplan (2009-2015). In dit afwegingskader wordt ingegaan op de cumulatieve ecologische effecten van het realiseren van alle windparken conform de uitrol volgens de routekaart waarbij ook verwachte buitenlandse windparkontwikkelingen zijn meegenomen.

Wij verzoeken de effecten van de plannen tot 2050 te incorporeren in uw onderzoek. Aangezien de cumulatieve effecten onderzocht worden, en de grootste ontwikkelingen op de Noordzee pas na 2023 gepland en uitgevoerd worden, is de beperking tot 2023 een ontkenning van de totale cumulatieve effecten.

Bijlagen

Wij verzoeken u in de bijlagen de volgende rapporten op te nemen:

“Badplaatsen de mist in?” <http://vrijehorizon.nl/wp-content/uploads/2015/09/Badplaatsen-de-mist-in-vr-2015081-def.pdf>.

“Enquêtes invloed windmolens op strandbezoek” <http://vrijehorizon.nl/wp-content/uploads/2016/02/20151110-Enquêtes-invloed-windmolens-op-strandbezoek-definitief.pdf>

Bijlage - Persbericht MER structuurvisie wind op zee

24 maart 2014

Commissie voor de milieueffectrapportage

Persbericht milieueffectrapport structuurvisie wind op zee

Onvoldoende informatie over beste locaties windparken op zee

De Commissie m.e.r. heeft het milieueffectrapport voor de structuurvisie wind op zee beoordeeld. Uit het rapport wordt niet duidelijk welke locaties van windparken het beste scoren op energieopbrengst, natuur en milieu. Ook is nader onderzoek noodzakelijk naar de (cumulatieve) effecten van windparken op vogels en onderwaterleven. De Commissie m.e.r. adviseert deze informatie alsnog te geven.

Het plan

De rijksoverheid zoekt ruimte voor nieuwe windparken op de Noordzee binnen de zoekgebieden 'Hollandse Kust' en 'Ten Noorden van de Waddeneilanden'. De structuurvisie Wind op Zee legt de nieuwe gebieden voor windparken vast.

Voorafgaand hieraan zijn de milieueffecten onderzocht in een milieueffectrapport. Op verzoek van de ministers van Infrastructuur en Milieu en Economische Zaken heeft de Commissie m.e.r. de kwaliteit van het rapport.

Het advies

Uit het rapport blijkt dat binnen de zoekgebieden (meer dan) genoeg ruimte aanwezig is om het gewenste vermogen aan windenergie te realiseren. Er is dus keuzevrijheid om te zoeken naar locaties voor windparken binnen de zoekgebieden die het beste scoren op energieopbrengst, natuur en milieu. Dit onderzoek heeft echter niet plaatsgevonden.

De Commissie m.e.r. vindt dit essentiële informatie om een goed onderbouwde afweging te kunnen maken over locaties. Zij adviseert in een aanvulling op het rapport de keuzeruimte in beeld te brengen via alternatieven met verspreid gelegen of juist zoveel mogelijk aaneengesloten windparken. Verspreid gelegen windparken profiteren beter van het windaanbod. Aaneengesloten windparken hebben voordelen voor de aansluiting op het elektriciteitsnet, bijvoorbeeld via een 'stopcontact op zee'. Ook kunnen hiermee onderwaterreservaten gerealiseerd worden.

Het rapport geeft aan dat door het nemen van mitigerende maatregelen de aantasting van de natuur op de Noordzee beperkt zal zijn (vogelslachtoffers en ongewenste geluidseffecten door heien voor bruin vissen en zeehonden). De Commissie m.e.r. vindt deze uitspraak niet goed onderbouwd. Het is namelijk nog onduidelijk wat de ecologische draagkracht van de Noordzee is.

Commissie m.e.r.

De Commissie voor de milieueffectrapportage is een onafhankelijke commissie van deskundigen. Zij adviseert onder meer over de inhoud en kwaliteit van milieueffectrapportages en -studies. Zij spreekt zich niet uit over de wenselijkheid van een initiatief. Informatie over het werk van de Commissie m.e.r. is te vinden op www.commissiemer.nl.

Notitie voor de redactie
 Het volledige advies vindt u op <http://www.commissiemer.nl/adviesen/afgerondadvies/2776>
 Voor nadere informatie kunt u contact opnemen

Verzonden: Woensdag 1 februari 2017 15:52

Onderwerp: Zienswijzeformulier

Wind op Zee - kavels III en IV Hollandse Kust (zuid) - concept-Notitie Reikwijdte en Detailniveau

Aanspreekvorm:

Aanspreektitel:

Achternaam:

Voorvoegsel(s):

Voorletters:

Straat:

Huisnummer:

Postcode:

Woonplaats:

Telefoonnummer:

E-mailadres:

Als: Particulier

Mede namens:

Staan er naar uw mening onjuistheden in de ontwerp-notitie?

Ik vind dit een slecht voornemen, in 2 stroken zo dicht bij de kust zulke grote windparken te bouwen. Een geval van bestuurlijke kortzichtigheid in de breedste zin des woords. De motivering is dat de onzekere kosten van negatieve landschappelijke impact niet zouden opwegen tegen de zekere meerkosten van het verder weg op zee plaatsen van de windmolens. Deze motivatie klopt niet, om twee redenen:

1. De extra kosten van verder weg bouwen, op IJmuiden Ver, zijn niet goed onderbouwd. De meerkosten van verder weg bouwen zijn praktisch nul ; verder weg waait het harder en zijn er dus meeropbrengsten, die onvoldoende worden meegewogen, en bovendien zijn er op de locatie IJmuiden Ver diverse combinatie- en schaalvoordelen te verwachten die op locaties van Hollandse Kust minder of niet optreden. Zie ook het onderzoek dat de Stichting Vrije Horizon heeft laten uitvoeren.
2. De landschappelijke impact is veel ernstiger dan uit de analyse blijkt. Om meerdere redenen. Ten eerste gaat de minister uit van de verkeerde referentiesituatie, hij doet net alsof er nu al vrijwel geen vrij uitzicht meer zou zijn, o.a vanwege de eerste twee kavels van Hollandse Kust Zuid. Hij snapt ook best dat je qua landschappelijke impact naar het TOTALE project moet kijken, en dat opknippen ervan een trucje is om te kunnen zeggen dat het wel meevalt. Ten tweede kloppen de zichtbaarheidsdata niet met mijn eigen waarneming. Daar heb ik als kustbewoner en veelvuldig strandbezoeker wel verstand van. Wij zien windpark Luchterduinen, op 23 km afstand van onze kust, duidelijk vaker dan de gerapporteerde 25% van de tijd, en wij verwachten de molens op 18 km afstand meer dan 50% van de tijd te zien (en zelfs meer dan dat). Dit wordt ook bewezen met KNMI-datareeksen van bijna 6 jaar. Ten derde rept de ontwerpstructuurvisie niet over de dominantie van de voorziene windmolenparken, en hun rommelige, industriële aanblik. Je ziet niet alleen veel, maar wat je ziet is nog eens foeilelijk ook. Ten vierde is het maar zeer de vraag of Nederland met zijn zeer grote luchthaven het zal aandurven om de verlichting van de windparken "s nachts te dimmen/doven.

Nederland heeft nu 1 van de mooiste strandkusten van Noord-Europa. Onlangs is door National Geographic het strand van Noordwijk uitgeroepen tot een van de beste ter wereld! Door nog meer windparken op zee zal ons woon en leefgebied verloederen.

Zijn er grote zaken/belangen over het hoofd gezien?

Ik ben helemaal niet tegen windenergie op zee, geenszins. Wat mij betreft zou de transitie naar schone energie sneller moeten gaan. Daar is ruimte voor op IJmuiden Ver, en in onze nationale budgetten. Stap na een aanvullend validatie-onderzoek over naar IJmuiden Ver, en laten wij uiteindelijk meer realiseren dan de energieakkoord doelstellingen. In Duitsland worden de meeste offshore windparken meer dan 30 km uit de kust gebouwd. In de UK en Denemarken evenzeer. Waarom moet Nederland, nota bene met het dichtstbevolkte achterland, hierin afwijken?

Wordt u geraakt in uw belang? Zo ja, kunt u dat toelichten?

Zeker als inwoner van Noordwijk word ik/wij in ons belang geschaad. Van een kolossaal windpark, dat onze vrije zee degradeert tot een soort randmeer, daar liggen wij wakker van! Bezint eer gij begint; laat dit niet gebeuren! Probeer de schade te beperken. Ook uit het oogpunt van gedeerde inkomsten doordat toeristen uit het buitenland en eigen land onze kust zullen gaan mijden.

IJmuiden Ver is in alle opzichten een beter alternatief!!!

Reactie

Verzonden: Woensdag 1 februari 2017 16:54

Onderwerp: Zienswijzeformulier

Wind op Zee - kavels III en IV Hollandse Kust (zuid) - concept-Notitie Reikwijdte en Detailniveau

Aanspreekvorm:

Aanspreektitel:

Achternaam:

Voorvoegsel(s):

Voorletters:

Straat:

Huisnummer:

Postcode:

Woonplaats:

Telefoonnummer:

E-mailadres:

Als: Particulier

Staan er naar uw mening onjuistheden in de ontwerp-notitie?

IJmuiden Ver is afgewezen, omdat dat duurder zou zijn dan dit plan. Er moeten echter nog windberekeningen gemaakt worden. Nu is dus nog niet bekend wat de opbrengt van de kavels wordt. Het verschil met IJmuiden Ver is wellicht kleiner dan nu is berekend.

Zijn er grote zaken/belangen over het hoofd gezien?

Het is nog onduidelijk hoe hoog de tiphoogte van de turbines wordt (bandbreedte 167 – 251 meter).

Ook is onzeker hoeveel windmolens er komen.

Wordt u geraakt in uw belang? Zo ja, kunt u dat toelichten?

Door de breedte van het windpark bepalen de molens de gehele horizon voor onze kust. Nu al zijn de molens van Luchterduinen vaak goed te zien vanuit mijn woning. Deze zijn bovendien kleiner en staan verder weg.

Reactie

Verzonden: Woensdag 1 februari 2017 17:13

Onderwerp: Zienswijzeformulier

Wind op Zee - kavels III en IV Hollandse Kust (zuid) - concept-Notitie Reikwijdte en Detailniveau

Aanspreekvorm:

Aanspreektitel:

Achternaam:

Voorvoegsel(s):

Voorletters:

Straat: Bezuidenhoutseweg

Huisnummer: 27 29

Postcode: 2594 AC

Woonplaats: 'S-GRAVENHAGE

Telefoonnummer:

E-mailadres:

Als: Organisatie

Organisatie: NOGEPA

Mede namens:

Reactie

Postadres:
Postbus 11729
2502 AS THE HAGUE

Bezoekadres:
Bezuidenhoutseweg 27-29
2594 AC THE HAGUE

T (070) 347 88 71
@ info@nogepa.nl
www.nogepa.nl

Retouradres: Postbus 11729, 2502 AS THE HAGUE

Bureau Energieprojecten
Postbus 248
2250 AE VOORSCHOTEN

Concept

Datum	1 februari 2017	Contactpersoon	
Referentie	1701-0027 v0.1	Telefoon	
Onderwerp	Zienswijze op concept-Notitie Reikwijdte en Detailniveau (concept-NRD) kavelbesluiten III en IV Hollandse Kust (Zuid)	E-mail	

Geachte heer, mevrouw,

De Nederlandse Olie en Gas Exploratie en Productie Associatie (NOGEP) behartigt de gemeenschappelijke belangen van bedrijven die een vergunning hebben voor de exploratie, ontwikkeling en productie van koolwaterstoffen (olie en gas) op land en offshore in Nederland.

Samen met andere stakeholders in en rond de Noordzee onderzoekt NOGEP de mogelijkheden voor een geïntegreerde benadering van alle activiteiten op de Noordzee. Bekeken wordt hoe partijen samen kunnen bijdragen aan een duurzaam, veilig, betrouwbaar en betaalbaar energiesysteem op de Noordzee en tegelijkertijd kunnen werken aan een verbetering van het maritieme ecosysteem. Zo zou op korte termijn het aansluiten van productieplatforms voor olie of gas op offshore windparken (elektrificatie van mijnbouwplatforms) kunnen zorgen voor een aanzienlijke besparing op de uitstoot van NOx en CO2. NOGEP heeft kennis genomen van de inhoud van de concept-NRD bij kavelbesluiten III en IV Hollandse Kust (Zuid) en maakt graag gebruik van de mogelijkheid een zienswijze in deze in te dienen. Gaarne wordt uw Directie verzocht om bij vaststelling van de definitieve NRD rekening te houden met het navolgende.

Afstand tussen mijnbouwlocaties en windparken / vliegveiligheid

In de nabije omgeving van de betreffende kavelbesluiten bevinden zich onder andere olie- en gaswinning, helikopterverkeer van en naar de mijnbouwplatforms en kabels en leidingen. In het MER dient te worden ingegaan op de effecten voor deze verschillende gebruiksfuncties en hoe eventuele effecten zo veel mogelijk beperkt kunnen worden. In de Beleidsnota Noordzee 2016-2021 (hierna: Beleidsnota) staan de ruimtelijke uitgangspunten geformuleerd voor de inpassing van windparken op zee en dan onder andere met betrekking tot de afstand tussen windparken en mijnbouwplatforms met helikopterdek, mijnbouw opsporings- of winningsvergunningen en transportleidingen. Over de afstand tussen mijnbouwlocaties en windparken en over de vliegveiligheid in windparken is een aantal acties opgenomen voor de planperiode 2016- 2021. Deze acties zijn benoemd op pagina 114 van de Beleidsnota. Het betreft het zo nodig aanpassen van Helikopter Main Routes, onderzoek en besluitvorming over toepasbaarheid van segmentbenadering en onderzoek van effecten van zogturbulentie in en om offshore windturbineparken op vliegveiligheid. NOGEP merkt op dat nog niet alle genoemde actiepunten uit de Beleidsnota zijn afgerond. Nu de onderzoeken dienen als algemeen kader voor eventueel locatiespecifiek maatwerk, acht NOGEP het dan ook van essentieel belang dat de uitkomsten van deze onderzoeken worden afgewacht om vervolgens te worden betrokken in de verdere besluitvorming, waaronder het onderhavige MER. Met belangstelling zien wij daarom tegemoet hoe de uitkomsten van voornoemde onderzoeken een plaats krijgen binnen het afwegingskader, *alvorens* zal worden aangevangen met het MER.

Verdere proces

Op pagina 4 van de concept-NRD staat dat overheidsinstanties en andere belanghebbenden, waaronder olie- en gasbedrijven, zullen worden betrokken bij de totstandkoming van het MER. NOGEP^EPA benadrukt dat het voor haar leden van belang is dat deze afstemming tijdig gebeurt en dat deze zal plaatsvinden tot aan het moment dat de definitieve kavelbesluiten zullen worden vastgesteld.

Vanuit NOGEP^EPA zijn wij gaarne bereid tot een nadere toelichting op bovenstaande zienswijze. Tot slot wordt het zeer op prijs gesteld wanneer NOGEP^EPA ten aanzien van de verdere gang van zaken op de hoogte wordt gehouden.

Met vriendelijke groet,

Secretary General

Verzonden: Woensdag 1 februari 2017 20:16
Onderwerp: Zienswijzeformulier
Wind op Zee - kavels III en IV Hollandse Kust (zuid) - concept-Notitie Reikwijdte en Detailniveau

Aanspreekvorm:
Aanspreektitel:
Achternaam:
Voorvoegsel(s):
Voorletters:
Straat: Kerkstraat
Huisnummer: 11
Postcode: 2231 CX
Woonplaats: RIJNSBURG
Telefoonnummer: 071-4031319
E-mailadres: info@kovkatwijk.nl
Als: Organisatie
Organisatie: Katwijkse Ondernemers Vereniging /KOV
Mede namens: De ondernemers die de KOV vertegenwoordigt

Staan er naar uw mening onjuistheden in de ontwerp-notitie?

In de notitie staat nu dat de MER-en en kavelbesluiten voor Hollandse Kust (zuid) niet de gebiedsagenda Noordzee 2050 bij de plannen betrekken omdat deze zich op de middellange en lange termijn richt. Wij vinden dat de duurzaamheidsagenda juist in samenhang met (middel)lange termijnbeleid moet worden uitgevoerd. De gebiedsagenda Noordzee tot 2050-2060 moet ons inziens wel degelijk betrokken worden bij de kavelbesluiten III en IV.

Zijn er grote zaken/belangen over het hoofd gezien?

Wij zijn als Katwijkse Ondernemers Vereniging zuinig op het vestigingsklimaat. Veel ondernemers zijn ook inwoner van Katwijk. De kust met haar weidsheid hoort bij Katwijk. Dat is ook onder andere wat de vele bezoekers naar Katwijk doet komen. Wij zien onze kust als NATUURMONUMENT! Nederland heeft een kustlijn die wij als beschermenswaardig achten. Nu is zelfs de 12 mijlszone niet meer heilig! Dat verontrust ons zeer.

ECOLOGISCHE ASPECTEN Er wordt voorbijgegaan aan het feit dat de ecologische effecten op de genoemde diersoorten vogels, zeezoogdieren en vleermuizen juist ook op deze locatie nadelen ondervinden omdat deze locatie langs de kust staat in een langgerekte strook. Bij IJmuiden Ver zouden de ecologische effecten alleen al vanwege de plek en vorm van het kavel veel minder negatief uitpakken. Voor de locatie Hollandse Kust is gekozen om financiële redenen waaraan belangrijke waarden zoals ecologie ondergeschikt aan zijn gemaakt.

Wordt u geraakt in uw belang? Zo ja, kunt u dat toelichten?

Katwijk krijgt jaarlijks veel bezoekers die het strand bezoeken. Katwijkers en bezoekers zullen niet meer van het vrije uitzicht kunnen genieten. Katwijk wordt zo ontdaan van de weidsheid. In het stuk wordt slechts over visualisaties gesproken, maar beter is het om van werkelijke beelden uit te gaan. Wat er gaat komen is niet in visualisaties weer te geven.

Zijn er andere zaken die u naar voren wilt brengen?

PARTICIPATIE Op diverse manieren hebben kustgemeenten en verenigingen waaronder KOV zorgen geuit over het feit dat er 'bovenover' een plan wordt uitgerold voor de lange termijn zonder daadwerkelijk te luisteren naar de bezwaren van betrokken partijen en terwijl er betere manieren zijn om aan de doelstellingen van het Energieakkoord te voldoen.

Reactie

KATWIJKSE ONDERNEMERSVERENIGING

Commissie Economische Zaken
t.a.v. de Griffie
Postbus 20018
2500 AE DEN HAAG

Kerkstraat 11, 2231 CX RIJNSBURG
E: info@kovkatwijk.nl
W: www.kovkatwijk.nl
T: (071) 4031319

KATWIJK 7 november 2016
KENMERK 21
ONDERWERP Windmolenparken voor de Hollandse Kust Zuid en Noord

Geachte leden van de Commissie Economische Zaken,

Nederland heeft een prachtige kustlijn waarop we trots mogen zijn. De mooie zandstranden, het prachtige zicht op onze Noordzee: niet voor niets trekt het zoveel bezoekers per jaar, zowel in zomer als winter. Katwijk aan Zee alleen al trekt zo'n 2 miljoen strandbezoekers per jaar.

Vele natuurliefhebbers en recreanten weten de kust te vinden om te genieten van dit unieke stukje Nederland met rust, uitzicht en ruimte. In veel steden worden ontwikkelingen voor horeca en toerisme zelfs bevorderd door er kunstmatig 'waterfronten' te creëren in een poging onze kust op kunstmatige wijze na te bootsen.

Eeuwenlang hebben inwoners en bezoekers van onze kust mogen genieten in al haar facetten. Denk alleen al aan de prachtige zonsondergangen aan zee. Velen hebben deze beelden vastgelegd. Talloze schilderijen en foto's zijn daar de stille getuigen van. Het is een verschrikkelijk idee dat je voortaan naar het Katwijks Museum moet gaan om de vrije horizon te bewonderen omdat dit niet meer 'live' kan. De schoonheid en weidsheid van onze kust is op zich al voldoende om deze te beschermen tegen rigoures ingrijpen op welke wijze ook. Dit is nu wat je noemt een 'Natuurmonument'.

In Nederland is de discussie actueel waarin zorgen worden geuit over de bebouwingsmogelijkheden op het strand en in de duinen en er zijn om die reden ook plannen voor een nationaal park. Alleszins in lijn met het beschouwen van de kust als 'natuurmonument' en beschermenswaardig. Een andere discussie die hoogst actueel is, betreft de duurzaamheidsagenda. En Nederland heeft daarin achterstand geboekt. De afspraken die in het kader van het Energieakkoord (Parijs) zijn gemaakt, nopen tot een voortvarende aanpak om sprongen vooruit te kunnen maken.

Wij zijn het beslist met de rijksoverheid eens dat er noodzaak is tot voortvarend handelen als het gaat om duurzaam beleid. Te lang heeft de politiek dit onderwerp laten sudderen. Het Energieakkoord laat ons gelukkig wel vrij in de wijze waarop we de doelstellingen van dit akkoord willen halen. Nederland, land aan zee, zal onder meer door windenergie op zee de doelen van het Energieakkoord willen behalen. En daar is op zich niets mis mee. Er zijn prachtige locaties op zee waarbij mooi gebruik gemaakt kan worden van het feit dat de aarde rond is. Ga je ver genoeg zee in, dan vallen de windmolens voor het zicht weg. Zo'n gebied waar het mogelijk is om drie keer de benodigde hoeveelheid MW (megawatt) aan windenergie neer te zetten, is IJmuiden-Ver. Hier kan wel 6600 MW worden gerealiseerd op zo'n 60 km uit de kust. Dit gebied is tot zo'n twee jaar terug ook altijd voorkeurslocatie geweest van het ministerie van Economische Zaken om windenergie op zee te realiseren. Wie schetst echter onze verbazing dat de rijksoverheid niet langer IJmuiden-Ver in het vizier heeft als startlocatie om de doelstellingen van het Energieakkoord te behalen? Er werd geswitcht van die locatie naar 'Hollandse Kust'.

En dat vinden wij onbegrijpelijk en zeer onverstandig. Deze plannen doorkruisen immers een heel belangrijk natuurgebied waar we voor in de bres zouden moeten springen. Hoe is het mogelijk om een duurzaamheidsagenda te willen uitwerken over de rug van dit mooie natuurgebied? Industrialisatie van onze prachtige Noordzeekust kan toch niet met goed fatsoen de implementatie behelzen van onze duurzaamheidsagenda? Honderden megawindmolens voor onze kust op zo korte afstand? Windturbines van meer dan 200 meter hoog? Die keuze is naar ons idee niet uit te leggen.

Hiermee helpen we immers niet alleen ons mooie uitzicht (en dat van al die strandbezoekers) om zeep, maar er is ook geen enkel houtsnijdend onderzoek gedaan naar de effecten van deze windmolenparken zo dicht voor de kust, om dit op een verantwoorde wijze te durven implementeren. En dat kan ook niet, want nergens werd eerder op zo grote schaal zo dichtbij de kust een vergelijkbaar project neergezet. We doelen hierbij natuurlijk niet in de eerste plaats op de economische effecten, al zullen die ook zeer voelbaar zijn, maar zeer zeker ook op de effecten op de kwetsbare natuur aan de kust (zeezoogdieren, vleermuispopulatie Berkheide, kustvogels).

Bovendien, en dat is wellicht nog het ergste: het is niet noodzakelijk om op deze wijze de doelstellingen van het Energieakkoord te behalen, want er zijn wel degelijk andere routes mogelijk. Wat ons betreft is het alternatief, genaamd IJmuiden-Ver (aanvankelijk ook de voorkeurslocatie van EZ), een hele goede.

De minister van EZ meldt keer op keer dat de meerkosten van IJmuiden-Ver de reden zijn om eerst met windmolenparken bij de Hollandse Kust te starten. Wij vinden het onverantwoord om met dit argument deze plannen door te zetten. Aanvullend onderzoek wijst uit dat de variant IJmuiden-Ver wel degelijk relatief kostenneutraal kan worden gerealiseerd. Daarnaast wijzen we op het feit dat er in Borssele door de inschrijving van Dong al geld op de plank mocht blijven liggen (NB 2,7 mld volgens minister Kamp), waarmee het kostenargument in een ander daglicht is komen te staan.

Bovendien wordt bij herhaling gemeld, zowel door de rijksoverheid als allerlei natuur- & milieuorganisaties, dat er op termijn toch ook gebruik zal worden gemaakt van de variant IJmuiden-Ver. Waarom dan niet daar starten en eerst degelijk onderzoek verrichten naar de werkelijke effecten van de windturbines voor de kust?

Zoals gemeld, bij IJmuiden-Ver kan drie keer de hoeveelheid MW neergezet worden die voor het energieakkoord nodig is. Dat is niet alleen goed voor het inhalen van onze achterstand, maar ook voor de natuur, de beleving aan de kust en het draagvlak aan de kust!

Want een ding is zeker: de duurzaamheidsagenda is zonder draagvlak van lokale overheden, bedrijfsleven en burgers, noem het maar 'boven-over' neergezet. De kustgemeenten en het bedrijfsleven aldaar hebben nu het nakijken. Dat is op zich al een vreemde manier van werken in een land waar het poldermodel de norm is. En het is ook op zijn minst vreemd te noemen dat juist gemeenten, bedrijven en burgers de dupe moeten worden van een achterblijvende duurzaamheidsagenda van 'Den Haag'. Deze agenda is opgebouwd in de afgelopen decennia en moet nu in enkele maanden worden rechtgezet? Ten koste van alles wat hierboven als beschermenswaardig is neergezet? En dat voor de komende (minimaal) 20 jaar. Een infrastructuur die tegen wil en dank van betrokkenen doorgezet lijkt te worden. De Rijksoverheid lijkt wel doof te zijn voor de vele zinvolle en serieuze bezwaren die door partijen worden aangevoerd.

Wij schrijven deze brandbrief als 'cri de coeur' en hopen van harte dat u onze zorg zult delen en hieraan consequenties zult verbinden in het belang van onze kust. Het is immers uw taak om ook op dit belangrijke onderwerp de juiste belangen af te wegen.

Wij wensen u hierbij alle wijsheid toe.

Namens het bestuur van de Katwijkse Ondernemers Vereniging (KOV),

voorzitter

Verzonden: Woensdag 1 februari 2017 23:05

Onderwerp: Zienswijzeformulier

Wind op Zee - kavels III en IV Hollandse Kust (zuid) - concept-Notitie Reikwijdte en Detailniveau

Aanspreekvorm:

Aanspreektitel:

Achternaam:

Voorvoegsel(s):

Voorletters:

Straat:

Huisnummer:

Postcode:

Woonplaats:

Telefoonnummer:

E-mailadres:

Als: Organisatie

Organisatie: PUUR NOORDWIJK

Reactie

Bureau Energieprojecten
Inspraakpunt kavelbesluiten III en IV Hollandse Kust (zuid)
Postbus 248
2250 AE VOORSCHOTEN.

Noordwijk, 1 februari 2016

Betreft: indienen zienswijze op concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau Milieueffectenrapportage Kavelbesluiten III en IV Hollandse Kust (Zuid).

MH.,

Namens de fractie en bestuur van de lokale politieke partij PUUR Noordwijk stuur ik u hierbij de volgende vragen cq. opmerkingen die betrekking hebben op de concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau Kavelbesluiten III en IV Hollandse Kust (Zuid).

- De kust geeft een beleving voor bewoners en bezoekers die uniek is. Een weidse horizon met prachtige luchten en ondergaande zon. Met het plaatsen van windmolens op 10-12 mijl voor de kust komt hier een abrupt einde aan voor de komende 25 jaar. Er is een groot verschil of de windmolens over de hele horizon waarneembaar zijn, zoals nu is gepland, of slecht in 5% van het zichtveld. Welke gevolgen heeft dit voor de volksgezondheid? Mensen komen immers voor een vrije horizon, zonsondergangen die niet gestoord worden door windmolens en geen rode knipperlichten in het donker.
Als inwoners van een kustplaats kunnen wij u garanderen dat de reeds geplaatste windmolens veel vaker te zien zijn dan wordt beweerd door de overheid. Het effect is dus vele malen groter dan een aantal dagen in de zomer.
- Wij verzoeken u voor het onderzoek naar effecten op Recreatie en Toerisme geen gebruik te maken van het onderzoek van Decisio. Reden hiervoor is, dat de door Decisio beschreven effecten gebaseerd zijn op verouderde informatie en op een onjuist beeld voor de nieuw ontstane situatie, zichtbaarheid voor de hele Hollandse kust, van Den Helder tot Hoek van Holland. Dit wordt door Decisio zelf aangegeven in hun rapport. De Minister heeft al aangegeven een hernieuwd onderzoek te laten doen naar de effecten van de nieuwe situatie.
Correcte en 'up to date' data vindt u in het rapport "Badplaatsen de mist in?" <http://vrijehorizon.nl/wp-content/uploads/2015/09/Badplaatsen-de-mist-in-vr-2015081-def.pdf>.

Voor cijfers over de effecten op toerisme verwijzen wij naar onderzoek in opdracht van Stichting Vrije Horizon onder strandbezoekers, gedaan in augustus 2015. <http://vrijehorizon.nl/wp-content/uploads/2016/02/20151110-Enquêtes-invloed-windmolens-op-strandbezoek-definitief.pdf>

- **Wat zijn de gevolgen voor het klimaat? Onderzoek naar de risico's van weerkundige en klimatologische aard zijn een must. Er zijn onderzoeken waaruit blijkt dat windturbines voor de kust aanleiding zijn voor meer wolk- en mistvorming, (zeevlam) en zelfs op den duur temperatuurverhoging. Wilt u als commissie MER deze onderzoeken meenemen in uw rapportage?**
- **Voor de kust bij Rotterdam liggen dagelijks vele schepen te wachten om te laden en te lossen in de haven van Rotterdam. Wat gebeurt er als zo'n schip los raakt van het anker, op drift slaat en tussen de windmolens terechtkomt. Wat zijn dan de gevolgen voor het milieu zowel op land als op zee?**
- **Vogeltrek vindt - volgens de vogelbescherming - dicht onder de kust plaats. De voorgenomen locaties kunnen een ernstige verstoring van deze trek geven met mogelijk duizenden onschuldige trekvogelslachtoffers. Plaatsing verder uit de kust brengt dit risico enorm terug. Graag zien wij hier verder onderzoek naar.**
- **De locatiekeuze is gedaan op financiële argumenten. De milieu- en leefbaarheidsargumenten zijn daar niet in meegenomen. Wij verzoeken u in de MER op detailniveau een vergelijkingstabel op te nemen van de milieu- en leefbaarheidsaspecten van alle aangewezen windlocaties om tot een goede afweging te kunnen komen van de (cumulatieve) effecten voor zee(zoog)dieren, (trek)vogels en foeragerende vogels en fauna. Dit is ondersteunend aan het MER advies uit 2014 (zie bijlage)**

In afwachting van uw antwoorden en de milieueffectenrapportage verblijf ik,

Vriendelijke groeten

Namens Fractie en Bestuur PUUR NOORDWIJK

Verzonden: Donderdag 2 februari 2017 00:01

Onderwerp: Zienswijzeformulier

Wind op Zee - kavels III en IV Hollandse Kust (zuid) - concept-Notitie Reikwijdte en Detailniveau

Aanspreekvorm:

Aanspreektitel:

Achternaam:

Voorvoegsel(s):

Voorletters:

Straat:

Huisnummer:

Postcode:

Woonplaats:

Telefoonnummer:

E-mailadres:

Als: Organisatie

Organisatie: D66 Noordwijk

Staan er naar uw mening onjuistheden in de ontwerp-notitie?

Er is bewust een beter alternatief afgezwakt. Ijmuideren ver is op grote afstand van de kust, waardoor niemand het met het blote oog kan zien. De businesscase voor deze plek was goedkoper dan het huidige plan door de grote van het veld. Daarnaast loopt het procedureel tegen minder problemen aan dan de toewijzing van Kavel 1 t/m 4 van plan Hollandse kust zuid.

Zijn er grote zaken/belangen over het hoofd gezien?

Zie toelichting op vraag 1 en 3

Wordt u geraakt in uw belang? Zo ja, kunt u dat toelichten?

Als politieke partij in een kustplaats zie ik een gevaar in de plaatsing van een dermate groot aantal windmolens dicht op de kust ecologisch, economisch en leefbaarheid. Onlangs is de kust van Noordwijk in de top 21 mooiste stranden van de wereld verschenen opgesteld door National Geographic. Jaarlijks halen wij de hoogste noteringen voor Quality Coast, waarbij ter wereld slechts één strand beter scoort. Dit zijn unieke locatie met al zijn voordelen, wordt teniet gedaan door de plaatsing van windmolens.

Zijn er andere zaken die u naar voren wilt brengen?

Zie toelichting op vraag 1 en 3

Reactie

02 FEB 2017

Correspondentieadres:

Bureau Energieprojecten
 Inspraakpunt Kavelbesluiten 3 en 4
 Hollandse Kust (Zuid)
 Postbus 248
 2250 AE Voorschoten

Den Haag, 31 januari 2017

Betreft: zienswijze Kavelbesluiten 3 en 4

Geachte Mevrouw of Meneer,

Wij hebben kennisgenomen van Uw concept -Notitie Reikwijdte en Detailniveau voor de MER voor Kavelbesluiten 3 en 4 Hollandse Kust (Zuid).

In de nationale visie Kust (2013) wordt onder andere aangegeven dat de kust niet alleen ecologische kwaliteiten herbergt, maar ook een grootschalige door de mens beleefbare landschappelijke kwaliteit. De eigenschap in grote delen van de kustzone om onbelemmerd de horizon te kunnen zien, is elders in Nederland vrijwel afwezig. Aldus vormt dit een grote maatschappelijke kwaliteit. Vele mensen genieten van de leegte en de duisternis, van de elementen water, wind, storm en zon, de getijden en dat gedurende alle seizoenen. De kust is de grootste vrij toegankelijke ruimte van ons land.

Wanneer wij daarnaast de noodzaak zien van het ontwikkelen van duurzame energie, waaronder de realisering van windmolenparken in zee, dan wordt meteen duidelijk dat het laatste met de grootst mogelijke zorgvuldigheid zal moeten geschieden. Integraal denken en een uiteindelijk zo efficiënt mogelijk gebruik van de ruimte in zee moeten daarbij de prioriteit krijgen boven overwegingen van zuiver financiële aard. In dat kader is het jammer te moeten constateren dat er geen sprake is van een integrale aanpak bij de ontwikkeling van de opgave om 2100 MW te installeren bij de Hollandse Kust en dat vermogen aan land te brengen.

In de concept notitie wordt alleen uitgegaan van 1400 MW in H.K. Zuid, terwijl de invulling van de 700 MW voor H.K. Noord niet wordt beschreven. Daarnaast wordt vooruitgelopen op de besluitvorming over H.K. Zuid 3 en 4 binnen de 12 mijlszone.

Het alternatief van IJmuiden Ver wordt niet in beeld gebracht naast de locatie Hollandse Kust Zuid. Ook alternatieven voor de locaties binnen de 12 mijlszone, liggend buiten die zone, zijn niet aangegeven en beschreven.

Vanwege de zichtbaarheid en andere mogelijke effecten op de beleving van de kust en de kust economie zijn wij zeer terughoudend ten aanzien van de realisering van grootschalige windparken binnen de 12 mijlszone. Het is een "Nee tenzij". Vanuit deze overwegingen zijn wij van mening dat de mogelijke effecten daarvan reeds nu helder gemaakt moeten worden en in de voorliggende concept notitie moeten worden meegenomen.

De keuze om 1400 MW vanuit Hollandse Kust 1, 2, 3 en 4 op de hoogspanningsstations Maasvlakte dan wel Wateringen aan te sluiten is niet noodzakelijk en doelmatig. Dit brengt extra kosten met zich mee vanwege de benodigde aanpassing van deze hoogspanningsstations. Zij kunnen anders immers geen vier velden accommoderen. Het nieuw gebouwde hoogspanningsstation Beverwijk is daarvoor wel geschikt. Dit komt in het concept onvoldoende naar voren.

De keuze om een systeem te bouwen op basis van de capaciteit van een 220 kV kabel welke 350 MW kan transporteren zou even goed tot een transformatorstation van 1050 MW bij Zuid en een transformatorstation van 1050 MW bij H.K. Noord kunnen leiden. Een en ander zou dan een besparing van een kostbaar transformatorstation van 700 MW betekenen. De doelmatigheid en de kosteneffectiviteit van de twee transformatorstations bij H.K. Zuid moeten diepgaander worden onderbouwd.

Het is meer dan jammer te moeten constateren dat slechts economische motieven (lagere kosten) ertoe geleid hebben om terug te komen op het aanvankelijke besluit om buiten de 12 mijlszone te blijven. Het blijkt niet alleen technisch mogelijk maar ook economisch rendabel te zijn om ver uit de kust een windpark te ontwikkelen. Zie het Deense Dong Energy en hun project op 120 km voor de kust van Yorkshire. Wij verwijzen hierbij naar de website [Stichting Vrije Horizon.nl](http://StichtingVrijeHorizon.nl) met betrekking tot IJmuiden Ver.

Met vriendelijke groet,
namens de besturen van BWK en SBK,

vice-voorzitter BWK

voorzitter SBK

Bureau Energieprojecten
Inspraakpunt kavelbesluiten III en IV Hollandse kust (zuid)
Postbus 248
2250 AE Voorschoten

02 FEB 2017

Betreft: Zienswijze concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau kavels III en IV Hollandse kust (zuid)

Den Haag, 1 februari 2017

Geachte dame / heer,

Hierbij maak ik de zienswijze kenbaar namens de Wijkvereniging de Vogelwijk te den Haag

Naar aanleiding van de kennisgeving met het voornemen om een milieueffectrapportage (MER) op te stellen voor het voornemen voor kavelbesluiten III en IV voor windparken op zee in het aangewezen windenergiegebied Hollandse Kust (zuid), geeft de Wijkvereniging de Vogelwijk u de onderstaande reactie op dit voornemen.

- Landschap en zichtbaarheid: nul- en voorkeursalternatief

Naast de nul- en voorkeursalternatief verzoeken wij u om een alternatief toe te voegen, waarin het windenergiegebied Hollandse Kust (zuid), kavels III en IV in relatie tot kavels I en II dusdanig compact wordt ingericht, dat de afstand tot de kust zo groot mogelijk wordt. Van belang hierbij is om ook nieuwe technologische en financiële ontwikkelingen, als ook recente ervaringen bij windparken I en II Borssele mee te nemen om de beoogde 700 MW (en niet meer) te behalen.

- Landschap en zichtbaarheid: beleving

De (voorgestelde) onderzoeken in het kader van zichtbaarheid gaan uit van de beleving van alleen toeristen en ook alleen overdag. Een omissie is dat de (wijk-)bewoners, die zelf aan de kust wonen, niet zijn betrokken in de (voorgestelde) onderzoeken.

Bij deze het verzoek om bewoners toe te voegen aan het onderzoek Zichtbaarheid en Beleving, en de periode niet voornamelijk te beperken tot het hoogseizoen en overdag, maar het gehele jaar gelijkwaardig te beschouwen, en zowel bij daglicht als in het donker.

- Natura 2000 gebieden

In het lijstje met Natura 2000 gebieden ontbreekt het Natura 2000 gebied Westduinpark. Een belangrijke schakel in de Natura 2000 gebieden langs de Zuid Nederlandse kust.

Bij deze het verzoek om het Westduinpark toe te voegen bij de Natura 2000 gebieden, die passend worden beoordeeld.

- Landschap en Recreatie: Vogels

Het Westduinpark is van belang voor stads- en bosvogels, maar ook voor veel zee- en watervogels. Door zijn ligging aan de kust is het ook een gebied waar veel trekvogels langs trekken. Op de Vulkanen, een hoog gelegen duin (33 meter boven NAP) op een bunker uit de Tweede Wereldoorlog, wordt al jarenlang vogels geteld.

Bij deze het verzoek om bij de passende beoordeling deze functie van het Westduinpark en meer specifiek de Vulkaan mee te nemen.

- Scheepvaart en Veiligheid

Het plaatsen van een windpark op zee dicht op een bewoonde kust, brengt een veiligheidsrisico met zich mee voor de kustbewoners.

Bij deze het verzoek het aspect van extra risico voor kustbewoners mee te nemen in de onderzoeken, en welke maatregelen nodig zijn dit risico zo veel mogelijk te beperken.

Wij gaan ervan uit dat u ons van het verdere verloop van de procedure op de hoogte houdt.

Namens het Bestuur van de Wijkvereniging de Vogelwijk,

Hoogachtend,

Voorzitter Commissie Openbare Ruimte van Wijkvereniging de Vogelwijk

Postbus 65923
2506 EE Den Haag

Verzonden: Donderdag 2 februari 2017 16:42

Onderwerp: Zienswijzeformulier

Wind op Zee - kavels III en IV Hollandse Kust (zuid) - concept-Notitie Reikwijdte en Detailniveau

Aanspreekvorm:

Aanspreektitel:

Achternaam:

Voorvoegsel(s):

Voorletters:

Straat:

Huisnummer:

Postcode:

Woonplaats:

Telefoonnummer:

E-mailadres:

Als: Particulier

Mede namens:

Staan er naar uw mening onjuistheden in de ontwerp-notitie?

zie bijlage

Zijn er grote zaken/belangen over het hoofd gezien?

ja vergelijkend locatie onderzoek op alle relevante aspecten (met name ecologie) heeft niet plaatsgevonden en zou nu alsnog moeten plaatsvinden;

cultuurhistorische waarde van de kust buiten beschouwing gelaten terwijl dat wel een waarde is die aandacht moet krijgen;

Wordt u geraakt in uw belang? Zo ja, kunt u dat toelichten?

Geraakt in mijn liefde voor de natuur; het is in het belang van de zeezoogdieren, vogels en vleermuizen dat er veel meer kennis over deze populaties komt en hun habitatverlies of grove schending van hun habitat door de plaatsing van de windturbinevelden in een gebied waar dit normaliter zeker niet zou mogen (zie bijv de visie van alle natuurorganisaties: Frisse Zeewind). Geraakt in mijn vrijheidsbeleving. Geen weidse horizon meer, geen ondergaande zon meer zonder industriële windturbines; dag en nacht zichtbaarheid. Een kermis voor de de kust en dat onomkeerbaar voor de komende 20 jaar.

Zijn er andere zaken die u naar voren wilt brengen?

participatie is iets dat moet worden afgeschaft als het gebeurt op de wijze zoals het nu gebeurt.

Het is slechts een toneelspel en windowdressing. Echte participatie en inspraak vindt niet plaats. Dat is iets dat mij zorgen baart. Als dat op zo'n dossier als duurzaamheid zo onzorgvuldig gebeurt, waar gebeurt het dan wel netjes vraag ik me af.

Reactie

Zienswijze

Ter itro: Ben het ook eens met de zienswijze van Stichting Vrije Horizon en u vindt hierin dan ook de nodige overlap; tevens ben ik het eens met de zienswijze van de heer [naam], die veel weet over de ruige dwergvleermuis waarvan we een beschermenswaardige populatie hebben in Berkheide/Wassenaar (notabene op slechts 18 km van de te bouwen windturbinevelden).

concept NRD - kavelbesluiten III en IV Hollandse Kust Zuid

Bijlage bij zienswijze op Notitie Reikwijdte en Detailniveau Milieueffectrapporten kavelbesluiten III en IV Hollandse Kust (zuid)

Pagina 7 - 2.1.3 Noordzee 2050 gebiedsagenda

Volgens de conceptnotitie NRD heeft de Noordzee 2050 gebiedsagenda geen concrete betekenis voor de MER-en voor de kavelbesluiten omdat de plannen voor Hollandse Kust op korte termijn genomen zullen worden.

Duurzaam denken is volgens mij altijd dat je juist ook voor de lange termijn denkt en niet korte termijnplannen uitvoert zonder de effecten daarvan op lange termijn goed te wegen. Juist die cumulatieve effecten zijn onderdeel van de MER-en die voor de kavelbesluiten III en IV worden onderzocht. Hoe is het dan mogelijk dat juist zo'n gebiedsagenda voor de middellange en lange termijn buiten beschouwing wordt gelaten? Juist na 2023 zullen immers de cumulatieve effecten enorm zijn.

Kortom: de MER-en moeten juist ook de plannen tot 2050 betrekken bij het onderzoek t.b.v. de besluitvorming over kavels III en IV. en de resultaten van dit onderzoek mee te nemen in uw besluitvorming. Ik maak me ernstig zorgen over de flora en fauna, met name kustvogels, vleermuizen (ruige dwergvleermuis) en zeezoogdieren (sinds kort juist ook meer bultruggen in onze Noordzee die de Noordzee op dit moment als een fijn leefgebied ervaren. Laten wij toch prudent omgaan met onze kostbare natuur en alles maar dan ook alles in het werk stellen om schadelijke effecten op deze kwetsbare dieren te voorkomen. Ook zonder nader onderzoek is het al logisch dat een lange strook langs de kust meer schade voor de genoemde vogels en vleermuizen oplevert vanwege het feit dat juist in dit gebied veel dieren van land en zee gebruik maken voor hun voeding en als foerageerplek en broedplaats. Zie hiervoor ook de ingediende zienswijze door de heer [naam] die hier dieper op ingaat.

Pagina 15 - Onderzoek naar de locatiekeuze in de MER-en

In de Rijksstructuurvisie Windenergie op Zee is nagegaan of windenergiegebied Hollandse Kust (zuid) geschikt is voor de realisatie van windenergie. *Op deze structuurvisie mochten destijds op het concept wel*

*zienswijzen worden ingediend, maar er was geen bezwaar op mogelijk. In deze structuurvisie zijn de effecten van windenergie in het gebied Hollandse Kust (zuid) op het detailniveau van een structuurvisie onderzocht vanuit de aspecten ecologie, scheepvaartveiligheid, overige gebruiksfuncties (olie en gas, visserij, zandwinning etc.), geologie en hydrologie, landschap (zichtbaarheid) en cultuurhistorie en archeologie. Hierbij is ook gekeken naar de geschiktheid ten opzichte van de overige voor windenergie aangewezen gebieden (IJmuiden Ver, Hollandse Kust, Ten noorden van de Waddeneilanden, Borssele). In de MER-en is een nader onderzoek naar de geschiktheid van het gebied Hollandse Kust (zuid) voor windenergie dan ook niet nodig, staat in er in de concept NDR. *Daar ben ik het pertinent niet mee eens. De keuze voor Hollandse Kust (zuid) is namelijk aanvankelijk uit financiële overwegingen gemaakt (tenminste, dat is wat allen die voor een alternatieve plek pleitten telkenmale te horen kregen). Toen er door o.a. Stichting Vrije Horizon nader onderzoek werd gedaan naar de kostenparagraaf, waar uit bleek dat het financiële plaatje waarmee de Rijksoverheid werkt, op veel vlakken niet bleek te kloppen, toen werd er opeens opgeworpen dat het nu al veel te laat was om nog de variant IJmuiden Ver weer als kanshebber te gaan zien. De Rijksoverheid komt in dezen niet erg betrouwbaar op mij over. Op mij komt het over dat de variant Hollandse Kust coute que coute moet doorgaan. Wat betekent participatie en inspraak? Er wordt tot op heden niet veel mee gedaan. Daar komt nog bij de dat de zogenaamde natuurbeschermers het op een akkoordje hebben gegooid met de Rijksoverheid. Liever schijnen deze NGO's nu te gaan voor windenergie ook al moet hiervoor, zeker op de locaties van de kavels III en IV de natuur enorm voor boeten. Vleermuizen protesteren niet, die gaan er gewoon aan kapot. Idem geldt dit voor andere diersoorten die in het geding zijn. Ik verwijs ook weer eens naar de visie die alle natuurorganisaties destijds opstelden: Frisse Zeewind. Hierin schetsten zij de kuststrook als een rood gebied: juist hier absoluut geen windenergie. En kijk nu, hoe 'verlicht' diezelfde natuurorganisaties opeens zijn: die visie is zonder nader onderzoek ernaar te verrichten kennelijk opeens niet meer waar? Ik hoor er niet meer over. Wie gelooft deze natuurbeschermers nog? De Rijksoverheid lijkt het heel behulpzaam te vinden dat deze NGO's opeens hun mond houden over de rigoureuze ingrepen in de natuur. Als natuurliefhebber wil ik er daarom extra voor pleiten om als er dan windmolens komen, deze op een plek te zetten waar het kan, waar het mag en ook nog redelijk conflictvrij: IJmuiden Ver. Deze variant dus graag alsnog vergelijken op het gebied van milieu en leefbaarheid, want dat bleef nog achterwege! IJmuiden Ver scoort ook beter als je de afstand van dit kavel in relatie tot scheepvaartroutes en ankergebieden vergelijkt met de kavels in het gebied Hollandse Kust (Zuid).**

Pagina 31 - Bandbreedte-benadering, voornemen en alternatieven

De MER heeft als doel de milieueffecten te onderzoeken. In de NDR die nu voorligt wordt nog enigszins ontwijkend gesproken over de inzet van windturbines met groter vermogen terwijl we weten dat ontwikkelaars zich richten op turbines van 7 MW of meer (zie vergunningen voor Borssele: maximale tiphoogte van 250 meter wordt toegestaan). Wij verwachten - zie ook het interview in De Volkskrant van 10 juni 2015 met de heer Eecen van ECN - dat na 2023 ongeveer 25% van het Nederlandse Noordzeegebied volgezet wordt met windturbines. Zeer wel mogelijk van een veel grotere capaciteit. Wij verzoeken u dan ook aan te sluiten bij de trend dat er steeds hogere en grotere windturbines worden neergezet en de cumulatieve effecten hiervan op zee(zoog)dieren, trek- en foeragerende vogels en zeefauna in kaart te brengen tot 2050, want het zou wel heel dom zijn om de kennis die we nu al hebben niet allemaal zouden gebruiken.

Pagina 33 - 4.2 Uitwerking van de bandbreedte

Ik zou graag in de MER-en terugzien hoe de weging is van de effecten die voor flora en fauna kunnen optreden. Het moge duidelijk zijn dat ik ervoor pleit dat het belang van de natuur: de dieren als kustvogels, vleermuizen en zeezoogdieren, extra zwaar moet wegen in de afweging.

Pagina 35 - Tabel met bandbreedte voorbeelden

In de tabel op pagina 26 van uw notitie geeft u een bandbreedte aan. Graag wil ik weten welke aantallen slachtoffers onder vogels en zee(zoog)dieren voor deze MER als 'acceptabel' worden gezien. Zoals het nu staat beschreven lijkt het wel een loterij.

Ik verzoek u ook te onderzoeken wat de cumulatieve effecten van elektromagnetische velden en laag- frequente geluidsgolven onder water op zee(zoog)dieren hebben (ook voor de bultrugpopulatie in de Noordzee). Tevens verzoek ik u te onderzoeken of er een relatie bestaat tussen de toenemende stranding van potvissen en andere zeezoogdieren en de toenemende industriële benutting van de Noordzee, waartoe het neerzetten van het hekwerk aan windturbines ook mag worden gerekend.

Ik verzoek u te onderzoeken wat de effecten op de leefomgeving van zee(zoog)dieren zijn van concentratie van de bouw op één locatie (IJmuiden Ver) ten opzichte van de bouw op verspreide locaties.

Ook zie ik graag onderzoeksgegevens tegemoet over de dichtheid van zee(zoog)dieren in de strook Hollandse Kust en die van verderop gelegen gebieden zoals IJmuiden Ver. Ik vraag me af in hoeverre nader onderzoek dan de gebruikte kaarten in het rapport Frisse Zeewind kan vervangen want op dit

moment is dat alles wat ik er over kan vinden (http://www.noordzee.nl/wp-content/uploads/2011/06/Frisse_Zeewind2_2005.pdf).

Ook verzoek ik u om een uitgebreide toelichting waarom gekozen wordt voor bebouwing van een gebied waarin - volgens dit rapport van de gezamenlijke natuurorganisaties - de habitat het meest kwetsbaar is. Ik kan er met mijn hoofd niet bij. Of is het kostenargument het enige dat telt, en dat bij een DUURZAAMHEIDSAGENDA!

In het persbericht van 24 maart 2014 van de Commissie voor de milieueffectrapportage - milieueffectrapport structuurvisie wind op zee staat onder meer: 'Uit het rapport blijkt dat binnen de zoekgebieden (meer dan) genoeg ruimte aanwezig is om het gewenste vermogen aan windenergie te realiseren. Er is dus keuzeruimte om te zoeken naar locaties voor windparken binnen de zoekgebieden die het beste scoren op energieopbrengst, natuur en milieu. Dit onderzoek heeft echter niet plaatsgevonden.

De Commissie MER vindt dit essentiële informatie om een goed onderbouwde afweging te kunnen maken over locaties. Zij adviseert in een aanvulling op het rapport de keuzeruimte in beeld te brengen via alternatieven met verspreid gelegen of juist zoveel mogelijk aaneengesloten windparken. Ik verzoek u dit advies van de Commissie MER over te nemen en alsnog onderzoek te doen naar deze alternatieven alvorens er onomkeerbare besluiten genomen worden. Als dit onderzoek toch al plaatsvond, zou ik graag een kopie van het onderzoek ontvangen.

Pagina 36 - 4.5.2 Passende Beoordeling van het VKA

Omdat er op voorhand significante effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden niet uit te sluiten zijn, worden er zogenaamde Passende Beoordelingen uitgevoerd. Deze zullen als zelfstandige documenten bij de MER-en worden gevoegd.

Ik verzoek u hierin ook de te verwachten cumulatieve effecten van de lange termijn plannen tot 2050 - 2060 in te betrekken, zoals ik al eerder ervoor pleitte om de ecologische cumulatieve effecten juist over een zo groot mogelijke termijn te onderzoeken en te laten meewegen.

Pagina 37 - 5.1 Mogelijke effecten landschap, recreatie en toerisme

Door de gebruikmaking van de zone tussen 10 - 12 mijl voor de Hollandse Kust krijgt het grootste deel van de Nederlandse kust - met het grootste aandeel in toerisme - zicht op een industrieel hekwerk.

Ik woon in Katwijk aan Zee en zie elke dag de windmolens van Luchterduinen, hoewel deze slechts 43 in getal zijn en verder weg staan dan de windmolens

die voorzien zijn voor Kavels III en IV binnen de 12 mijlszone. Deze molens zijn waarschijnlijk ook veel lager dan die er zullen komen.

Niet alleen 's nachts wanneer de hinderlijke rode lampen op de windmolens knipperen, maar meestentijds ook overdag zijn de windmolens goed te zien.

Derhalve verzoek u in het kader van deze MER-en eerlijker en beter onderzoek te verrichten op de beleving van de Noordzee bij bewoners, en toeristen. Onderzoek dient dan niet op visualisaties op een scherm of scherm gebaseerd te zijn, maar op de **werkelijke** beelden en **werkelijke** zichtbaarheidsgegevens.

Katwijk is ook een kunstenaarskolonie. De cultuurhistorische waarde van onze vrije en weidse kust, vind ik niet terug in de beschrijving van 'landschappelijke waarde'. Graag zou ik daar ook iets over terug willen zien. Ik beschouw dit uitzicht als een te beschermen vergezicht. Eeuwenlang veranderde er van alles maar was dit vergezicht er. Dat heeft voor mij en velen met mij veel waarde. Waar is de poëzie in de MER? Juist zaken die we wellicht minder goed in meetbare effecten kunnen onderzoeken, kunnen bij zo'n ingrijpend proces van belang zijn. Neem het mee! Denk eens out of the box bij het meten van effecten. Betrek kunstenaars en juist andersoortige experts bij het onderzoek.

Ook de weidsheid van deze ruimte, een vrij zicht tot de horizon zonder een vast hekwerk van molens. De romantiek van de ondergaande zon zonder vaste obstakels. Iemand vertelde mij dat hij elke dag naar het strand kwam om langs de zee te lopen en uit te zien over de vrije zee. Als hij dan terugging was hij iets 'lichter'. Dit heeft m.i. iets te maken met vrijheidsbeleving. Nergens is nog vrije ruimte. Op het strand wordt zelfs al veel vaste bebouwing aangetroffen. Moeten wij straks naar boven kijken om nog iets van vrijheid te beleven?

Derhalve vraag ik u om de effecten die zo'n hek van windmolens heeft op de (geestelijke) volksgezondheid te onderzoeken. Ik verzoek u in dit onderzoek het alternatief van plaatsing uit het zicht te betrekken en te onderzoeken of de toekomstige kosten voor de volksgezondheid opwegen tegen de in dit document genoemde 'besparingen'.

Ik verzoek u onderzoek te doen volgens de kwantitatieve en kwalitatieve methode en aan te geven of en hoe vaak de windturbinevelden zichtbaar zijn vanaf de kust.

Ik verzoek u een belevingsonderzoek onder strandbezoekers en kustbewoners te doen naar de zichtbaarheid van deze platformen en de effecten hiervan op de (geestelijke) volksgezondheid.

Pagina 37 - 5.1 Mogelijke effecten scheepvaart, vanwege de scheepvaartactiviteiten in en in de nabijheid van de kavels;

Het spreekt voor zich dat ik graag wil weten wat de plaatsing van windturbines zo dicht bij de kust voor extra risico's met zich meebrengt in vergelijking met de locatie IJmuiden Ver voor op drift geraakte schepen of scheepsrampen. lijnen.

Pagina 37 - 5.1 Mogelijke effecten vogels, vleermuizen en onderwaterleven

Ik verzoek u in uw onderzoeken mee te nemen of het effect van de aanleg van (verspreide) windturbine- velden een andere aanslag pleegt op de leefomgeving van de bestaande en trekkende habitat dan bij de aanleg van grotere, geconcentreerde velden verder op zee. Ik denk zelf dat het voor de genoemde dieren een groot nadeel oplevert als er langs de kust een hekwerk van windturbines wordt gebouwd en verwijs ook naar de zienswijze van

Pagina 39 - Zeezoogdieren (zeehonden en bruinvissen)

Wilt u svp ook bij de zeezoogdieren de studie naar bultruggen opnemen.

Tevens verzoek ik u in deze studie op te nemen bij welke hoeveelheden dode / gewonde zeezoogdieren er een 'no-go' is voor deze plannen.

Ik verzoek u onderzoek te doen naar de dichtheid van zee(zoog)dieren in de strook Hollandse Kust en die van verderop gelegen gebieden zoals IJmuiden Ver. Zie kaart vogels op pagina 11 en kaart zeezoogdieren op pagina 12 van het rapport Frisse Zeewind (http://www.noordzee.nl/wp-content/uploads/2011/06/Fris-se_Zeewind2_2005.pdf). Tevens verzoek ik u aan te geven waarom - naast het kostenaspect - gekozen wordt voor bebouwing van een gebied waarin - volgens dit rapport van de gezamenlijke natuurorganisaties - de habitat het meest kwetsbaar is. Deze vraag heb ik ook eerder al gesteld.

In deze studie zou ook een vergelijking van deze gegevens met de effecten van een grote ontwikkeling op IJmuiden Ver inzichtelijk gemaakt moeten worden om een afweging te maken welke ontwikkeling op welke locatie het meest diervriendelijk is.

Pagina 42 - overige gebruiksfuncties

Ik maak bezwaar tegen het gebruik van het onderzoek van Decisio. Reden hiervoor is, dat de door Decisio beschreven effecten gebaseerd zijn op verouderde informatie en op een onjuist beeld voor de nieuw ontstane situatie,

zichtbaarheid voor de hele Hollandse kust, van Den Helder tot Hoek van Holland. Dit wordt door Decisio zelf aangegeven in hun rapport. De Minister heeft al aangegeven een hernieuwd onderzoek te laten doen naar de effecten van de nieuwe situatie. Stichting Vrije Horizon heeft een update beschikbaar (zie reactie van Stichting Vrije Horizon svp).

Pagina 42 - 5.1.6. Landschap

Wij verzoeken u deze visualisatie niet te gebruiken, maar gebruik te maken van echte foto's van bijvoorbeeld Luchterduinen vanaf het strand. Deze zijn aan te passen naar de afstand van 18 km uit de kust (er verdwijnt dan 15 meter minder achter de bolling van de horizon) en de hoogte van de turbines. Bij een voorbeeld van 190 m tiphoogte op 18 km in de nieuwe situatie ten opzichte van Luchterduinen (130 m op 23 km uit de kust) is de zichtbaarheid als volgt:

Luchterduinen: 130 m - 40 m (verdwijnt achter de horizon) = 90 meter, HK zuid III en IV: 190 m - 25 m (verdwijnt achter de horizon) = 165 meter. Deze effecten zijn niet zichtbaar in het visualisatietool.

Pagina 44 - tabel 5.1- zeezoogdieren

Wij verzoeken aanvullend onderzoek op de effecten van (sterk wisselende) electromagnetische velden op (het oriëntatievermogen) van zeezoogdieren

Wij verzoeken u extra onderzoek tussen de in deze Mer-en te meten (cumulatieve) effecten op zeezoogdieren en ander onderwaterleven en de resultaten voor beiden indien 2100 MW geconcentreerd geplaatst wordt op IJmuiden Ver om de verschillen in effecten on beeld te krijgen.

Pagina 45 - tabel 5.1 - overige gebruiksfuncties - Recreatie en Toerisme

Ik verzoek u voor het onderzoek naar effecten op Recreatie en Toerisme van nieuwe gegevens gebruik te maken. De Minister heeft al aangegeven een hernieuwd onderzoek te laten doen naar de effecten van de nieuwe situatie. Graag zie ik dit onderzoek in (en dus niet uit te gaan van eerder onderzoek van Decisio dat gebruik maakt van achterhaalde gegevens).

Pagina 45 - tabel 5.1 - Landschap

Ik verzoek u gebruik te maken van echte foto's van bijvoorbeeld Luchterduinen vanaf het strand of veldonderzoek aan de kust. Foto's zijn aan te passen naar de afstand van 18 km uit de kust (er verdwijnt dan 15 meter minder achter de bolling van de horizon) en de hoogte van de turbines. Bij een voorbeeld van

190 m tiphoogte op 18 km in de nieuwe situatie ten opzichte van Luchterduinen (130 m op 23 km uit de kust) is de zichtbaarheid als volgt.

1. Luchterduinen: 130 m - 40 m (verdwijnt achter de horizon) = 90 meter.

2. HK zuid III en IV: 190 m - 25 m (verdwijnt achter de horizon) = 165 meter.

Deze effecten zijn niet zichtbaar in het visualisatietool.

Ik verzoek u nader onderzoek te doen naar de mogelijke effecten van concentraties van windturbinevelden op het microklimaat. Er zijn aanwijzingen dat - door menging van de lucht vlak boven zee en de bovengelegen luchtmassa's - er meer mist- en regenvorming zal plaatsvinden. Onderzoek aan de State University van New York wees uit dat de plaatsing van een zeer groot windturbineveld in Texas de oorzaak is van een stijging van de oppervlaktetemperatuur met 0,7% in tien jaar tijd. Dit zou veroorzaakt worden doordat de windturbines 's nachts warme lucht naar beneden trekken. (mening van lucht van verschillende temperaturen) Niet erg behulpzaam als wij juist van de opwarming van de aarde af willen door duurzaam handelen!

Verzonden: Donderdag 2 februari 2017 16:51

Onderwerp: Zienswijzeformulier

Wind op Zee - kavels III en IV Hollandse Kust (zuid) - concept-Notitie Reikwijdte en Detailniveau

Aanspreekvorm:

Aanspreektitel:

Achternaam:

Voorvoegsel(s):

Voorletters:

Straat:

Huisnummer:

Postcode:

Woonplaats:

Telefoonnummer:

E-mailadres:

Als: Organisatie

Organisatie: Bestuur PvdA Noordwijk

Reactie

PvdA Noordwijk

Aan de Minister van Infrastructuur en Milieu
Aan de Minister van Economische Zaken

Verzonden via platformparticipatie.nl

Noordwijk, 2 februari 2017

Onderwerp: Zienswijze ontwerp Kavelbesluiten III en IV windenergie op zee

De PvdA afdeling Noordwijk spreekt opnieuw haar bezorgdheid uit over de komst van nieuwe windmolens voor de kust. Onze bezorgdheid gaven wij ook weer in onze brief van 29 september 2016 over de kavelbesluiten.

De structuurvisie vormt de volgende stap op weg naar nieuwe windmolens, heel dicht bij de kust. Na plaatsing zullen de nieuwe windmolens een substantieel onderdeel vormen van het uitzicht vanaf het strand. De windmolens behorend tot Luchterduinen (veel verder van de kust) zijn overdag vaak zichtbaar en 's avonds leveren de windmolens een hinderlijk beeld op met hun rode markeringslichten.

In essentie komen onze zorgen op het volgende neer:

- De kust geeft een beleving aan bewoners en aan Nederlandse en buitenlandse bezoekers, die uniek is. Een weidse horizon met prachtige luchten en een ondergaande zon. Met het plaatsen van windmolens op 10-12 mijl voor de kust komt hier een abrupt einde aan voor de komende 25 jaar. Mensen komen immers naar de kust voor een vrije horizon die niet wordt verstoord door windmolens en rode knipperlichten in het donker;
- Als inwoners van Noordwijk zien wij u dat de reeds geplaatste windmolens veel vaker te zien zijn dan aangegeven in diverse documenten van de rijksoverheid. Het effect is dus vele malen groter dan een aantal dagen in de zomer. Gesteld wordt dat de molens ca. 30% van de zomerse dagen zichtbaar zullen zijn, en dat die verwachting gebaseerd is op zichtwaarnemingen van KNMI en soortgelijke bronnen. Hoewel het zeker waar is dat er mooie zomerse dagen zijn waarop de molens van Luchterduinen niet zichtbaar zijn, lijkt die 30% een sterke onderschatting van de werkelijke zichtbaarheid.;
- De effecten op recreatie en toerisme schatten wij vele malen groter in dan gesteld in de rapporten van Decisio en Motivaction. Nederland heeft nu één van de mooiste strandkusten van Noord-Europa en straks waarschijnlijk één van de lelijkste;
- Wat zijn de gevolgen voor het klimaat? In de MER is geen onderzoek gedaan naar de risico's van weerkundige en klimatologische aard noodzakelijk. Er zijn onderzoeken waaruit blijkt dat windturbines voor de kust aanleiding zijn voor meer wolk- en mistvorming, (zeevlam);
- De Noordzee is ons grootste natuurgebied. Dit natuurgebied levert straks een beeld op van een groot industrieel gebied;

- Wat gebeurt er als een schip dat voor anker ligt voor Rotterdam, op drift raakt en verstrikt raakt in een windmolenpark? Dan zijn de gevolgen voor onze kust niet te overzien;
- Een alternatief plek op de locatie IJmuiden biedt vele voordelen, zo blijkt uit de twee rapporten genoemd op de site Vrije Horizon¹. De extra kosten van verder weg bouwen, op IJmuiden Ver, zijn niet goed onderbouwd, en waarschijnlijk veel lager dan de € 1,3 mld. (investeringen) respectievelijk € 3 mld. (totale kosten, inclusief rente en onderhoud) die de minister heeft genoemd. Kort samengevat: de meerkosten van verder weg bouwen zijn ongeveer half zo hoog als de minister zegt; verder weg waait het harder en zijn er dus meer opbrengsten, die onvoldoende worden meegewogen, en bovendien zijn er op de locatie IJmuiden Ver diverse combinatie- en schaalvoordelen te verwachten die op de locaties van Hollandse Kust minder of niet optreden.
- Een groot deel van het verzet uit de kustgemeenten komt voor uit de enorme schaal van het project relatief dicht bij de kust. Dit horizonvullende karakter maakt de landschappelijke impact ervan onvergelijkbaar veel groter dan van bestaande, veel kleinere windparken (zoals Egmond, Amalia en Luchterduinen). Dit aspect wordt bij de evaluaties van Hollandse Kust voortdurend en ten onrechte als een kanttekening afgedaan, terwijl het een hoofdpunt is;
- Is voorzien in de kosten van de verwijdering van de windmolens als alternatieve energiebronnen noodzaken tot voortijdige beëindiging van het gebruik van de nieuwe windmolens?

Het bestuur van de afdeling Noordwijk van de PvdA

_____, voorzitter

_____, secretaris

¹ <http://vrijehorizon.nl/windpark-op-ijmuiden-ver-brengt-realisatie-energieakkoord-in-stroomversnelling/>

Verzonden: Donderdag 2 februari 2017 17:29

Onderwerp: Zienswijzeformulier

Wind op Zee - kavels III en IV Hollandse Kust (zuid) - concept-Notitie Reikwijdte en Detailniveau

Aanspreekvorm:

Aanspreektitel:

Achternaam:

Voorvoegsel(s):

Voorletters:

Straat: Arthur van Schendelstr

Huisnummer: 550

Postcode: 3511 MH

Woonplaats: UTRECHT

Telefoonnummer:

E-mailadres

Als: Organisatie

Organisatie: NWEA

Reactie

Aan: De heer H.G.J. Kamp
Minister van Economische Zaken
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Utrecht, 2 februari 2017

Betreft: zienswijze concept NRD Kavels III & IV Hollandse Kust Zuid

Geachte heer Kamp,

Hierbij maakt NWEA graag gebruik van de mogelijkheid om haar zienswijze te geven op de Concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau milieueffectrapporten kavelbesluiten III en IV Hollandse Kust (zuid). NWEA ondersteunt de planmatige uitrol van windenergie op zee zoals door de overheid momenteel wordt uitgevoerd. In deze systematiek krijgt de ontwikkelaar van het windpark aanzienlijk meer ruimte in het ontwerp van het windpark. Dit is in onze ogen een grote verbetering ten opzichte van het oude systeem waarbij in de vergunning de techniek tot en met het typenummer van de windturbine werd vastgelegd. Hieronder brengen wij onze punten onder de aandacht, achtereenvolgens betreffende de kavels, ecologie, windparkontwerp en overig gebruik.

1. Kavels

Uitgifte van één 700MW kavel

NWEA ziet graag dat de tenders vereenvoudigd worden naar één kavel van 700MW ten opzichte van 2x350MW. Dit is vele malen interessanter voor ontwikkelaars, zoals blijkt uit de winnende gecombineerde biedingen en het ontbreken van enkele biedingen van deelnemers in eerdere tenders. Om die reden zou (de voorbereiding voor) het kavelbesluit zich dienen te richten op één enkel kavel van HKZ III en HKZ IV tezamen. De mogelijkheden die het biedt tot optimalisatie binnen het kavel worden vergroot, wat positieve effecten heeft voor de productie en het kostenniveau.

Indien al met het opstellen van het MER voor kavels III & IV Hollandse Kust Zuid begonnen is, verzoekt NWEA om hierop bij te sturen. In tijd lijkt er voldoende ruimte te zijn als wordt uitgegaan van een beoogde publicatiedatum van de kavelbesluiten eind 2017.

10-12 NM zone

Met andere regels binnen de 12 mijlszone en een deel van de kavels III & IV dat hierbinnen valt is het voor de windpark ontwikkelaar van belang te weten welke (juridische) consequenties dit heeft. Duidelijkheid van de voorwaarden voor het gebruik binnen de 12 mijlszone (huur/opstal/erfpacht) is gewenst, ook al valt dit buiten de scope van het MER. NWEA ziet graag, met het oog op eenvoud, eenduidigheid een *level playing field*, dat hier geen aanvullende verplichtingen uit voortvloeien voor de ontwikkelaar.

2. Ecologie

Kader Ecologie en Cumulatie

In 2016 is het KEC geactualiseerd. Echter, binnen enkele weken wordt versie 1.1 van het DEPONS model gepubliceerd op de website: <http://depons.au.dk/>. Verder zijn resultaten van het GESCHA project gepubliceerd: https://ecm/sso_en/livelink.exe?func=ll&objid=121967426&objAction=browse&sort=name. NWEA verzoekt u in het MER voor Hollandse Kust Zuid Kavels III en IV deze nieuwe informatie te gebruiken.

Mogelijke milieueffecten

NWEA verzoekt de meest recente studies te gebruiken voor de MERen, waaronder die uitgevoerd in Luchterduinen en Gemini en de resultaten van het milieu monitoringsprogramma voor Belgische windparken. We verzoeken in het MER duidelijk aan te geven waar aannames zijn gedaan en waar onzekerheden zitten. Zo worden in de huidige methodiek met betrekking tot het bepalen van vogelslachtoffers vogels dubbel geteld: de zelfde dichtheden worden gebruikt voor het bepalen van slachtoffers van aanvaring en van sterfte als gevolg van habitatverlies.

Mitigerende maatregelen

NWEA verzoekt om bij het beschrijven van mitigerende maatregelen ook de afweging tussen kosten (o.a. productieverlies door verplichte stilstand) en beoogde baten (wat levert het op voor natuur / ecologie) inzichtelijker te maken dan wel beter te onderbouwen.

3. Windpark ontwerp

Bandbreedte benadering

Een aantal van de gekozen voorschriften m.b.t. turbine-eigenschappen overlapt elkaar. Om optimaal ruimte te bieden aan de laatste stand der techniek met betrekking tot turbines, dienen zo min mogelijk (gestapelde) beperkingen gesteld te worden. Zo is het maximale aantal MW geen logische beperking voor het kavelbesluit, aangezien deze al volgt uit de maximale capaciteit van het Tennet platform. Mocht een ontwikkelaar een extra turbine willen overwegen aangezien in de praktijk blijkt dat er toch vaak één in onderhoud/buiten gebruik is, moet dit mogelijk zijn. Ook is de maximale rotordiameter (volgend uit tiplaagte en tiphogte) mogelijk een beperking voor nieuwe windturbines.

Ontwikkeling windturbines

Het steeds groter wordende vermogen per windturbine vormt één van de belangrijkste drijfveren voor de kostenreductie van windenergie op zee. Zo heeft MHI Vestas zeer recentelijk haar V164 9MW turbine¹ onthuld. Verwacht wordt dat de nieuwe en grotere windturbines (> 10 MW, > 250 m totale hoogte) de komende jaren door Europese leveranciers op de markt zullen worden geïntroduceerd. Om goed te kunnen voorzien in de verwachte groei van windturbines zoals die op de markt beschikbaar kunnen komen in de periode waarin deze windparken gerealiseerd zullen worden, adviseren wij om uit te gaan van een maximum rotordiameter van 250 meter en een maximum tiphogte van 300 meter.

Milieuruimte

De vereisten met betrekking tot het aantal turbines en turbine-afmetingen zijn gebaseerd op worst-case aannames, ook ten aanzien van de milieugebruiksruimte van andere (eerdere) kavels. Het is echter reëel te verwachten dat niet alle milieuruimte van Borssele zal worden gebruikt. Die overgebleven ruimte dient overgeheveld te worden naar de Hollandse Kust Noord / Zuid kavels.

4. Overig gebruik

Helikopteroperaties

Lettende op de nabijgelegen mijnbouwplatforms, wordt het met helikopters veilig aanvliegen van de platforms in de MER-en onderzocht. Hierbij valt onder andere te denken aan het effect van zog op dit aanvliegen. Parallel aan NRD/KB loopt een studie door bureau To70 naar helikopteroperaties nabij windparken. Uit de overlap met de 5NM zones volgen nu geen voorschriften voor de windparkontwikkelaar voor kavel II althans, NWEA bepleit dat dit ook zo blijft voor de overige kavels.

¹ <http://www.mhivestasoffshore.com/new-24-hour-record/>

Exploratie- en winningsvergunningen

Schuin boren heeft een effect op de stabiliteit van de bodem en geologie. Daarmee is dit een extra factor om mee te nemen in het ontwerp van het wind park. Het geofysische en geotechnische onderzoek is basis voor het windparkontwerp, tussentijds of achteraf veranderingen van de ondergrond zijn dus een groot risico voor een veilig ontwerp. Voor een bestaand windpark kan daarom schuin boren een enorm risico voor de stabiliteit van de fundering betekenen.

NWEA verzoekt om in (de voorbereiding van) de kavelbesluiten aandacht te besteden aan wat de (wederzijdse) effecten en risico's van schuin boren zijn en hoe deze voor de windparken gemitigeerd kunnen worden, ook al valt dit formeel buiten de scope van het MER.

Medegebruik

Omdat niet op voorhand duidelijk is welke vorm van medegebruik zal plaatsvinden, zou een bandbreedte benadering de effecten van verwachte vormen van medegebruik minimaal kwalitatief kunnen beschrijven, ook al valt dit formeel buiten het MER voor het windpark. Dit ondersteunt weloverwogen besluitvorming en biedt de toekomstige windparkontwikkelaar meer duidelijkheid.

Uiteraard zijn wij bereid om onze zienswijze nader toe te lichten.

Met vriendelijke groet,
Nederlandse WindEnergie Associatie

Branchespecialist Wind op Zee.

Verzonden: Donderdag 2 februari 2017 18:08

Onderwerp: Zienswijzeformulier

Wind op Zee - kavels III en IV Hollandse Kust (zuid) - concept-Notitie Reikwijdte en Detailniveau

Aanspreekvorm:

Aanspreektitel:

Achternaam:

Voorvoegsel(s):

Voorletters:

Straat: Marten Meesweg

Huisnummer: 5

Postcode: 3068 AV

Woonplaats: ROTTERDAM

Telefoonnummer:

E-mailadres:

Als: Organisatie

Organisatie: Clusius C.V.

Wordt u geraakt in uw belang? Zo ja, kunt u dat toelichten?

Clusius C.V. heeft belang bij het minimaliseren van de hoeveelheid windenergie welke Hollandse Kust Zuid kavels 3&4 zullen afvangen van Luchterduinen.

Tevens is het voor Clusius van belang dat de integriteit van de export kabel van Luchterduinen, welke door HKZ kavel 4 loopt, niet negatief beïnvloed wordt door de aanleg of exploitatie van het windpark op dit kavel.

In bijgevoegd schrijven vindt u de zienswijze van Clusius met betrekking tot deze aspecten.

Reactie

Zienswijze Consultatie NRD Kavels III & IV Hollandse Kust Zuid

Hierbij maakt Clusius C.V. graag gebruik van de mogelijkheid om haar zienswijze te geven op de Concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau milieueffectrapporten kavelbesluiten III en IV Hollandse Kust (zuid).

3.2 Ligging en beschrijving van windenergiegebied Hollandse Kust Zuid

In het MER moet onderzocht worden welke effecten mogelijk te verwachten zijn op bestaande elektriciteitskabels, waaronder de export kabel van Luchterduinen, en hoe deze gemitigeerd zullen worden.

Om de effecten van parkbekabeling voor HKZ 4, indien deze de Luchterduinen export kabel kruist, in beeld te brengen en te kunnen beheersen, gaat Clusius ervan uit dat in het kavelbesluit bepaald zal worden dat de winnaar van de tender voor HKZ 4 over dergelijke kabelkruisingen met Clusius in overleg dient te gaan om tot overeenkomsten hierover te komen.

5.1.1 Elektriciteitsopbrengst en vermeden emissies

In het MER wordt onderzocht wat het effect van het windpark Luchterduinen op de elektriciteitsproductie in Hollandse Kust (zuid) en vice versa is. De studie zou moeten onderzoeken op welke manier de schade voor bestaande windparken (productieverlies) zo veel mogelijk beperkt kan worden terwijl nog steeds optimaal invulling wordt gegeven aan de doelstellingen van het realiseren van windinitiatieven, namelijk het opwekken van duurzame energie. Concreet betekent dit dat de studie zou moeten kwantificeren hoe de elektriciteitsproductie van zowel Luchterduinen als HKZ 3-4 varieert bij verschillende onderlinge afstanden tussen Luchterduinen en HKZ 3-4, en welke afstand tot de meeste optimale balans van de twee genoemde factoren leidt. Wij verzoeken daarom in het MER rekening te houden met de verschillende keuzemogelijkheden die uit een dergelijke analyse voortkomen zodat de uiteindelijke Kavelbesluiten maximaal aansluiten bij de huidig bestaande parken.

Verzonden: Donderdag 2 februari 2017 18:18
 Onderwerp: Zienswijzeformulier
 Wind op Zee - kavels III en IV Hollandse Kust (zuid) - concept-Notitie Reikwijdte en Detailniveau

Aanspreekvorm:
 Aanspreektitel:
 Achternaam:
 Voorvoegsel(s):
 Voorletters:
 Straat: Postbus
 Huisnummer: 39
 Postcode: 2220 AA
 Woonplaats: KATWIJK ZH
 Telefoonnummer:
 E-mailadres: info@kw106.nl
 Als: Organisatie
 Organisatie: Visrestaurant / Strandpaviljoen KW106

Staan er naar uw mening onjuistheden in de ontwerp-notitie?

De cultuurhistorische waarde van de kust en het vrije uitzicht op de horizon komen niet aan bod, blijven onderbelicht.

Zo'n forse ingreep in de natuur zou je alleen maar overwegen als er absoluut geen andere opties zijn, maar die zijn er wel.

Zijn er grote zaken/belangen over het hoofd gezien?

De korte termijn waarop deze kavelbesluiten tot stand moeten komen staan haaks op veel belangen die je met duurzaamheid juist zou willen beschermen.

De natuur beschermen: met alle lacunes in de kennis over de zeezoogdieren, vleermuizen, kustvogels, hun gedrag en broedgebied en het gebruik van hun habitat: deze lacunes kunnen nooit tijdig onderzocht zijn/worden. Mijns inziens wordt natuur geofferd voor lange termijn zonder gedegen onderzoek want dat is niet op zo korte termijn mogelijk. Monitoring en evaluatie van negatieve effecten meten achteraf. Ik ga voor de preventie. Aan de voorkant moet dat probleem worden opgelost. Daarom stel ik voor dat de locatie IJmuiden Ver wordt opgenomen als vergelijking met Hollandse Kust Zuid op effecten als ecologie en alle andere aspecten waarvan de cumulatieve effecten worden onderzocht. En dat voor de lange termijn, dus ook voor de periode na 2023 (2050-2060).

Wordt u geraakt in uw belang? Zo ja, kunt u dat toelichten?

Ik ben eigenaar van een visrestaurant op het strand. Veel van mijn klanten zijn tevens natuurliefhebber en genieten van de mooie zonsondergangen.

Aan deze momenten zal met de bouw van de windturbine parken in het zicht een einde komen. Tevens wordt de habitat van veel dieren zodanig verstoord door de locatiekeuze nl een langgerekt kustgebied, terwijl er een compacter beter gebied beschikbaar is. Naast de bebouwing van de kust zal voortaan ook de Noordzee haar weidsheid gezien van af het strand verliezen. Ik voel mij als strandpaviljoen/visrestaurant exploitant hiermee zeer gedupeerd.

Zijn er andere zaken die u naar voren wilt brengen?

Participatie en betrokkenheid schiet zeer te kort in dit proces. Er wordt naar mijn mening veel gedaan om alles achteraf kloppend te krijgen. Zienswijzen indienen draagt tot op heden

niet bij aan een echt luisterend oor.

Reactie

Verzonden: Donderdag 2 februari 2017 18:36

Onderwerp: Zienswijzeformulier

Wind op Zee - kavels III en IV Hollandse Kust (zuid) - concept-Notitie Reikwijdte en Detailniveau

Aanspreekvorm:

Aanspreektitel:

Achternaam:

Voorvoegsel(s):

Voorletters:

Straat:

Huisnummer:

Postcode:

Woonplaats:

Telefoonnummer:

E-mailadres: info@kust.nu

Als: Organisatie

Organisatie: KUST strandhuisjes

Staan er naar uw mening onjuistheden in de ontwerp-notitie?

Katwijk is een dorp met uitstraling; onlangs is de kustversterking aangebracht. Vanaf de duinpaden en het strand is er mooi zeezicht. Veel Katwijkers en toeristen waaronder de huurders van de strandhuisjes van KUST komen er voor de weidsheid en de rust. Dit wordt op mijn site ook aangehaald, het is immers een unique selling point. Zie svp www.KUST.nu en kijk ook eens in het gastenboek hoe mensen hier genieten en waarvan ze dan genieten.

Zijn er grote zaken/belangen over het hoofd gezien?

Er wordt een unique selling point van onze kust om zeep geholpen met een hekwerk van windturbines.

Noem dat maar duurzaam! Bij IJmuiden Ver kan er veel meer van het Energieakkoord gerealiseerd worden, het is dus niet uit te leggen dat er zelfs binnen de 12 mijlszone windturbines moeten komen.

Wordt u geraakt in uw belang? Zo ja, kunt u dat toelichten?

Jazeker. Ik krijg veel klanten die juist voor de rust en het uitzicht komen.

Die tevens ook natuurliefhebber zijn.

Als deze plannen doorgaan zal de kust voor een lange tijd ingrijpend veranderen. En de termijn waarop de besluitvorming plaatsvindt is te kort om de belangen goed af te wegen en alle effecten goed door te rekenen. De MER-en zullen vol halve waarheden staan en daar kun je zulke onomkeerbare besluiten niet mee onderbouwen.

Zijn er andere zaken die u naar voren wilt brengen?

waarom zijn de mensen en ondernemers die hiervan de dupe worden niet beter betrokken bij de plannen.

Vreemd in een land waar polderen de gewoonste zaak van de wereld is.

De locatie IJmuiden Ver biedt een goede kans op een win-win situatie op alle fronten; ik zou graag willen dat deze locatie in alle onderzoeken in beeld wordt gebracht.

Reactie

Verzonden: Donderdag 2 februari 2017 19:18

Onderwerp: Zienswijzeformulier

Wind op Zee - kavels III en IV Hollandse Kust (zuid) - concept-Notitie Reikwijdte en Detailniveau

Aanspreekvorm:

Aanspreektitel:

Achternaam:

Voorvoegsel(s):

Voorletters:

Straat:

Huisnummer:

Postcode:

Woonplaats:

Telefoonnummer:

E-mailadres: Info@hetwantveld.nl

Als: Organisatie

Organisatie: Logeren aan Zee

Mede namens: Het Wantveld

Zijn er grote zaken/belangen over het hoofd gezien?

Een vrije horizon is een werelderfgoed

Wordt u geraakt in uw belang? Zo ja, kunt u dat toelichten?

Geen vrij uitzicht in een strandhuis gast ons op de duur opbreken

Zijn er andere zaken die u naar voren wilt brengen?

Imuiden ver

Reactie

Verzonden: Donderdag 2 februari 2017 19:50
 Onderwerp: Zienswijzeformulier
 Wind op Zee - kavels III en IV Hollandse Kust (zuid) - concept-Notitie Reikwijdte en Detailniveau

Aanspreekvorm:
 Aanspreektitel:
 Achternaam:
 Voorvoegsel(s):
 Voorletters: .
 Straat:
 Huisnummer:
 Postcode:
 Woonplaats:
 Telefoonnummer:
 E-mailadres: bomoIII@hotelsvanoranje.nl
 Als: Organisatie
 Organisatie: BOMO III

Staan er naar uw mening onjuistheden in de ontwerp-notitie?

Kostenmotieven: Er worden veel aannames gedaan in de structuurvisie die niet met ervaringscijfers worden onderbouwd. Nadere onderbouwing van de kosten met ervaringscijfers en uitsplitsing naar de verschillende onderdelen waaruit de kosten bestaan, is nodig. Dan kan ook de afweging voor het alternatief van het plaatsen van het windmolenpark naar IJmuiden Ver worden gemaakt. Dat is nu nauwelijks mogelijk. Inmiddels is uit onderzoek gebleken dat de kostenafweging anders uitvalt dan die welke geleid heeft tot het besluit de windmolens voor de Zuid Hollandse Kust te plaatsen. Zie hiervoor de rapportages van de Stichting Vrije Horizon (<http://vrijehorizon.nl/windpark-op-ijmuiden-ver-brengt-realisatie-energieakkoord-in-stroom-versnelling/>)

Zijn er grote zaken/belangen over het hoofd gezien?

Ja, de belangen van werkgevers en werknemers aan de kust (veelal horeca) en de belangen van inwoners worden niet serieus genomen. IJmuiden Ver is namelijk een prima alternatief dat verhoudingsgewijs financieel zo goed als neutraal is qua meeropbrengst ten opzichte van de meerkosten.

Wordt u geraakt in uw belang? Zo ja, kunt u dat toelichten?

De concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau Kavelbesluiten III en IV Hollandse Kust Zuid mist belangrijke economische, ecologische en duurzaamheidsmotieven en in het algemeen onderbouwing van de kosten voor de aanleg en exploitatie van de windmolenparken. Economische motieven: de windmolens, zoals voorzien voor de kust van Noordwijk 18,5 km voor de kust, zullen een grote schade toebrengen aan de economie van Noordwijk en van de overige badplaatsen langs de Hollandse kust. Onderzoek heeft uitgewezen dat een substantieel deel van de toeristen wegblijft wanneer de windmolens zo zichtbaar voor de kust geplaatst worden als thans de bedoeling is (zie onder meer <http://vrijehorizon.nl/onderzoek-naar-beleving-strandbezoek/>). Een integrale afweging tussen de reële extra kosten voor het plaatsen (en onderhouden) van de windmolens in "IJmuiden Ver" versus de gemiste opbrengsten uit de toeristen industrie en de daarmee gepaard gaande werkeloosheid in deze sector, bij plaatsing van de windmolens direct voor de kust van Noord- en Zuid-Holland dient alsnog plaats te vinden.

Zijn er andere zaken die u naar voren wilt brengen?

Ecologische motieven: De kust geeft tot dusver een beleving voor de bewoners, bezoekers en toeristen die uniek is. Een weidse horizon met prachtige luchten en ondergaande zon. Deze beleving wordt abrupt voor tenminste 25 jaar teniet gedaan, bij plaatsing van de windmolens voor de kust van Noordwijk. Door plaatsing van de windmolens bij "IJmuiden Ver" wordt de belevingsfactor niet aangetast.

Reactie

Verzonden: Donderdag 2 februari 2017 20:05
 Onderwerp: Zienswijzeformulier
 Wind op Zee - kavels III en IV Hollandse Kust (zuid) - concept-Notitie Reikwijdte en Detailniveau

Aanspreekvorm:
 Aanspreektitel:
 Achternaam:
 Voorvoegsel(s):
 Voorletters:
 Straat: Treekerweg
 Huisnummer: 46
 Postcode: 3832 RT
 Woonplaats: LEUSDEN
 Telefoonnummer:
 E-mailadres: BOMOIII@hotelsvanoranje.nl
 Als: Organisatie
 Organisatie: BOMO III

Staan er naar uw mening onjuistheden in de ontwerp-notitie?

Tallose studies en rapporten wijzen erop dat windenergie een slecht alternatief is ten opzichte van andere energiebronnen. Het is ongekend dat tientallen miljarden worden gestoken in het plaatsen van windmolens terwijl bekend is dit niet bijdraagt tot het bereiken van de doelstellingen van het energieakkoord. Het is des te schrijnender dat niet gekozen wordt voor een alternatief, dat in ieder geval geen of minder schade toebrengt aan natuurbeleving en de daarmee samenhangende economie: het plaatsen van de clusters van windmolenparken in het aangewezen gebied IJmuiden Ver.

Zijn er grote zaken/belangen over het hoofd gezien?

Wij zijn van mening dat de effecten op recreatie en toerisme veel groter zijn dan uit het onderzoek van Decisio, dat bij de MER als uitgangspunt wordt gebruikt, blijkt. In dit onderzoek wordt onvoldoende gemeten wat de effecten van het hekwerk van duidelijk zichtbare windmolens langs de kust van IJmuiden tot aan Scheveningen zijn, op het bezoek aan de kust zijn door toeristen en dagjesmensen. Uit onderzoek uitgevoerd in opdracht van de Stichting de Vrije Horizon blijkt dat het kustbezoek drastisch terugloopt wanneer het zicht aan de horizon wordt ontsierd door windmolens (rapport: Invloed windmolens op strandbezoek, Stol, 9 november 2015

<http://vrijehorizon.nl/onderzoek-naar-beleving-strandbezoek/>).

Uit een ander onderzoek, uitgevoerd in opdracht van de Stichting de Vrije Horizon (rapport: Badplaatsen de mist in?, Salman, Green Destination, augustus 2015:

<http://vrijehorizon.nl/rapport-green-destinations-nu-openbaar/>) blijkt dat er nog meer effecten zijn van de windmolens, bijvoorbeeld op het weer: het ontstaan van "zeevlam".

Wordt u geraakt in uw belang? Zo ja, kunt u dat toelichten?

Economische motieven: de windmolens, zoals voorzien voor de kust van Noordwijk 18,5 km voor de kust, zullen een grote schade toebrengen aan de economie van Noordwijk en van de overige badplaatsen langs de Hollandse kust. Onderzoek heeft uitgewezen dat een substantieel deel van de toeristen wegblijft wanneer de windmolens zo zichtbaar voor de kust geplaatst worden als thans de bedoeling is (zie onder meer <http://vrijehorizon.nl/onderzoek-naar-beleving-strandbezoek/>).

Een integrale afweging tussen de reële extra kosten voor het plaatsen (en onderhouden) van de windmolens in "IJmuiden Ver" versus de gemiste opbrengsten uit de toeristen industrie en de daarmee gepaard gaande werkeloosheid in deze sector, bij plaatsing van de windmolens direct voor de kust van Noord- en Zuid-Holland dient alsnog plaats te vinden.

Zijn er andere zaken die u naar voren wilt brengen?

Het onderzoek van de Stichting de Vrije Horizon heeft aangetoond dat het benutten van IJmuiden Ver kosteneffectiever is dan de gebieden voor de Zuid Hollandse Kust. Dit wordt nog bevestigd door de uitkomst van de tender voor de kavels voor de Zeeuwse kust, waaruit is gebleken dat de kosten voor de bouw en exploitatie van de windmolenparken aanzienlijk lager zijn dan door u verwacht.

Inmiddels is gebleken dat de kosten voor het plaatsen van windmolens in het gebied IJmuiden Ver ongeveer de helft goedkoper wordt dan de inschatting die een aantal jaren geleden werd gedaan. Het ligt voor de hand dat die kosten voordat er sprake is van daadwerkelijk plaatsen van de windmolens door marktwerking en innovatie nog goedkoper zal worden. Bovendien wordt het door het kabinet genoemde bedrag van 1.6 miljard aan meerkosten betwist door Stichting de Vrije Horizon.

Reactie

Verzonden: Donderdag 2 februari 2017 20:09
 Onderwerp: Zienswijzeformulier
 Wind op Zee - kavels III en IV Hollandse Kust (zuid) - concept-Notitie Reikwijdte en Detailniveau

Aanspreekvorm:
 Aanspreektitel:
 Achternaam:
 Voorvoegsel(s):
 Voorletters:
 Straat: Koningin Wilhelmina Blvd
 Huisnummer: 20
 Postcode: 2202 GV
 Woonplaats: NOORDWIJK ZH
 Telefoonnummer: 071-3676869
 E-mailadres: mail@hotelsvanoranje.nl
 Als: Organisatie
 Organisatie: Hotels van Oranje

Staan er naar uw mening onjuistheden in de ontwerp-notitie?

Er worden veel aannames gedaan in de structuurvisie die niet met ervaringscijfers worden onderbouwd. Nadere onderbouwing van de kosten met ervaringscijfers en uitsplitsing naar de verschillende onderdelen waaruit de kosten bestaan, is nodig. Dan kan ook de afweging voor het alternatief van het plaatsen van het windmolenpark naar IJmuiden Ver worden gemaakt. Dat is nu nauwelijks mogelijk. Inmiddels is uit onderzoek gebleken dat de kostenafweging anders uitvalt dan die welke geleid heeft tot het besluit de windmolens voor de Zuid Hollandse Kust te plaatsen. Zie hiervoor de rapportages van de Stichting Vrije Horizon
 (<http://vrijehorizon.nl/windpark-op-ijmuiden-ver-brengt-realiserings-energieakkoord-in-stroom-versnelling/>)

Zijn er grote zaken/belangen over het hoofd gezien?

Tallose studies en rapporten wijzen erop dat windenergie een slecht alternatief is ten opzichte van andere energiebronnen. Het is ongekend dat tientallen miljarden worden gestoken in het plaatsen van windmolens terwijl bekend is dit niet bijdraagt tot het bereiken van de doelstellingen van het energieakkoord. Het is des te schrijnender dat niet gekozen wordt voor een alternatief, dat in ieder geval geen of minder schade toebrengt aan natuurbeleving en de daarmee samenhangende economie: het plaatsen van de clusters van windmolenparken in het aangewezen gebied IJmuiden Ver.

Wordt u geraakt in uw belang? Zo ja, kunt u dat toelichten?

Zoals eerder gezegd geeft de kust tot dusver een beleving voor de bewoners, bezoekers en toeristen die uniek is. Een weidse horizon met prachtige luchten en ondergaande zon, wordt door velen als het belangrijkste motief gezien om de kust te bezoeken. Deze beleving wordt abrupt voor tenminste 25 jaar teniet gedaan, bij plaatsing van de windmolens voor de Zuid Hollandse kust, in het zicht van de bezoeker. Het belang van een vrije horizon is blijikbaar in een klap tot nul gereduceerd.

Dit gaat onze bedrijfsvoering maar die van alle horeca bedrijven aan de NL kust ernstig beschadigen!

Zijn er andere zaken die u naar voren wilt brengen?

Ecologische motieven: De kust geeft tot dusver een beleving voor de bewoners, bezoekers en toeristen die uniek is. Een weidse horizon met prachtige luchten en ondergaande zon. Deze beleving wordt abrupt voor tenminste 25 jaar teniet gedaan, bij plaatsing van de windmolens voor de kust van Noordwijk. Door plaatsing van de windmolens bij "IJmuiden Ver" wordt de belevingsfactor niet aangetast.

In het reactiedocument wordt met betrekking tot de ecologische motieven verwezen naar Hoofdstuk 3, thema 's A2 en A3. In Hoofdstuk 3 thema A2 wordt met betrekking tot de alternatieven louter ingegaan op financiële argumenten, de kostenverschillen tussen IJmuiden Ver en Hollandse Kust binnen 12 mijlszone. In Hoofdstuk 3 thema A3 wordt weliswaar gesteld dat het kabinet ook vindt dat het uitzicht op een vrije horizon boven zee een van de kernkwaliteiten van de kust is. Wederom wordt als reden om toch in het zicht windmolens te bouwen een beroep gedaan op nationaal belang, zonder dat belang af te wegen tegen het (relatief zeer geringe) financiële belang van het plaatsen van de windmolens binnen de 12 mijlszone ten opzichten van IJmuiden Ver. De gevraagde zorgvuldige afweging wordt niet gemaakt.

Reactie

Verzonden: Donderdag 2 februari 2017 20:17

Onderwerp: Zienswijzeformulier

Wind op Zee - kavels III en IV Hollandse Kust (zuid) - concept-Notitie Reikwijdte en Detailniveau

Aanspreekvorm:

Aanspreektitel:

Achternaam:

Voorvoegsel(s):

Voorletters:

Straat: Koningin Wilhelmina Blvd

Huisnummer: 20

Postcode: 2202 GV

Woonplaats: NOORDWIJK ZH

Telefoonnummer:

E-mailadres:

Als: Organisatie

Organisatie: Hotels van Oranje

Staan er naar uw mening onjuistheden in de ontwerp-notitie?

Wij zijn van mening dat de effecten op recreatie en toerisme veel groter zijn dan uit het onderzoek van Decisio, dat bij de MER als uitgangspunt wordt gebruikt, blijkt. In dit onderzoek wordt onvoldoende gemeten wat de effecten van het hekwerk van duidelijk zichtbare windmolens langs de kust van IJmuiden tot aan Scheveningen zijn, op het bezoek aan de kust zijn door toeristen en dagjesmensen. Uit onderzoek uitgevoerd in opdracht van de Stichting de Vrije Horizon blijkt dat het kustbezoek drastisch terugloopt wanneer het zicht aan de horizon wordt ontsierd door windmolens (rapport: Invloed windmolens op strandbezoek, Stol, 9 november 2015

<http://vrijehorizon.nl/onderzoek-naar-beleving-strandbezoek/>).

Uit een ander onderzoek, uitgevoerd in opdracht van de Stichting de Vrije Horizon (rapport: Badplaatsen de mist in?, Salman, Green Destination, augustus 2015:

<http://vrijehorizon.nl/rapport-green-destinations-nu-openbaar/>) blijkt dat er nog meer effecten zijn van de windmolens, bijvoorbeeld op het weer: het ontstaan van "zeevlam

Zijn er grote zaken/belangen over het hoofd gezien?

Inmiddels is gebleken dat de kosten voor het plaatsen van windmolens in het gebied IJmuiden Ver ongeveer de helft goedkoper wordt dan de inschatting die een aantal jaren geleden werd gedaan. Het ligt voor de hand dat die kosten voordat er sprake is van daadwerkelijk plaatsen van de windmolens door marktwerking en innovatie nog goedkoper zal worden. Bovendien wordt het door het kabinet genoemde bedrag van 1.6 miljard aan meerkosten betwist door Stichting de Vrije Horizon.

Wordt u geraakt in uw belang? Zo ja, kunt u dat toelichten?

Belangen van ondernemers, bewoners en werknemers aan de kust zullen hiervan economisch nadelinge gevolgen van ondervinden.

Dit aspect wordt vrij laconiek door de overheid als 'het zal wel meevallen' bestempeld.

Zijn er andere zaken die u naar voren wilt brengen?

Meer duurzame energie, behoud van het unieke vrije uitzicht en op alle fronten draagvlak. Het kan toch niet zo zijn dat we, nu alle feiten bekend zijn, een historische fout maken door de kust te vervuilen, terwijl er een beter alternatief - IJmuiden Ver - is die de doelstelling uitstekend kan realiseren?"

Reactie